

การศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมของนักเรียนใน
โรงเรียนอาชีวศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
กรุงเทพมหานคร

ปริญญานิพนธ์
ของ
ไพโรจน์ แจ่มศรี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา
พฤษภาคม 2551

การศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมของนักเรียนใน
โรงเรียนอาชีวศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
กรุงเทพมหานคร

ปริญญานิพนธ์
ของ
ไพโรจน์ แจ่มศรี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา
พฤษภาคม 2551
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมของนักเรียนใน
โรงเรียนอาชีวศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ
ของ
ไพโรจน์ แจ่มศรี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา
พฤษภาคม 2551

ไพโรจน์ แจ่มศรี. (2551). การศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรม
ของนักเรียนในโรงเรียนอาชีวศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษา
เอกชนกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม :
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. งามอจ นัยพัฒน์, รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์สำคัญเพื่อศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเลือกเรียนประเภทวิชา
พาณิชยกรรมของนักเรียนในโรงเรียนอาชีวศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริม
การศึกษาเอกชนกรุงเทพมหานคร ปัจจัยที่ศึกษาประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ
บุคลิกภาพ ลักษณะมุ่งอนาคต ความถนัดทางการเรียน และค่านิยมในการเลือกอาชีพและปัจจัย
สภาพแวดล้อมรอบตัวบุคคล ได้แก่ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงและประสบการณ์จากการเห็นตัวแบบ
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 ที่
กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 ของโรงเรียนอาชีวศึกษาสังกัดสำนักบริหารงาน
คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร มีจำนวน 405 คน ซึ่งได้จากการสุ่ม
ตัวอย่างแบบสองขั้นตอน (Two – Stage Random Sampling) และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ
วิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก

ผลการศึกษาพบว่า

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ บุคลิกภาพ และค่านิยมในการเลือกอาชีพ มีความสัมพันธ์
กับการเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมสาขาการบัญชีและสาขาการขายอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .01 โดยความเป็นนักเรียนเพศหญิงมีโอกาสเลือกเรียนสาขาการบัญชีสูงกว่าความเป็น
นักเรียนเพศชายอยู่ 4.878 เท่า นักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัวมีโอกาสเลือกเรียนสาขาการ
บัญชีสูงกว่านักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัวอยู่ 1.786 เท่า และนักเรียนที่มีค่านิยมในการเลือก
อาชีพสูงมีโอกาสเลือกเรียนสาขาการบัญชีสูงกว่านักเรียนที่มีค่านิยมในการเลือกต่ำอยู่ .925 เท่า
2. ปัจจัยสภาพแวดล้อมรอบตัวบุคคล ได้แก่ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีความสัมพันธ์กับ
การเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมสาขาการบัญชีและสาขาการขายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .01 และประสบการณ์จากการเห็นตัวแบบมีความสัมพันธ์กับการเลือกเรียนประเภทวิชา
พาณิชยกรรมสาขาการบัญชีและสาขาการขายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนที่มี
ประสบการณ์จากการเห็นตัวแบบสูงมีโอกาสเลือกเรียนสาขาการบัญชีต่ำกว่านักเรียนที่มี
ประสบการณ์จากการเห็นตัวแบบต่ำอยู่ .964 และนักเรียนที่มีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงสูงมีโอกาส
เลือกเรียนสาขาการบัญชีสูงกว่านักเรียนที่มีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงต่ำอยู่ 1.114 เท่า

3. ประสิทธิภาพของสมการถดถอยโลจิสติก(Logistic Regression) สามารถทำนายโอกาสในการเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมสาขาการบัญชีของนักเรียนในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนได้ร้อยละ 98.6 และทำนายโอกาสในการเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมสาขาการขายได้ร้อยละ 95.4 ซึ่งโดยเฉลี่ยแล้วสมการถดถอยโลจิสติก(Logistic Regression) สามารถทำนายโอกาสในการเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมสาขาการบัญชีและสาขาการขายของนักเรียนในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนกรุงเทพมหานครได้ร้อยละ 97.0

A STUDY OF FACTORS RELATED TO STUDENTS' MAJORS SELECTION IN
COMMERCIAL STUDY AT VOCATIONAL COLLEGES UNDER THE COMMISSION OF
PRIVATE EDUCATION PROMOTION OFFICE IN BANGKOK METROPOLIS

AN ABSTRACT
BY
PAIROT JAMSRI

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Master of Education Degree in Educational Measurement
at Srinakharinwirot University

May 2008

Pairot Jamsri. (2008). *A Study of Factors Related to Students' Majors Selection in Commercial Study at Vocational Colleges under the Commission of Private Education Promotion office in Bangkok Metropolis*. Master thesis, M.Ed. (Educational Research and Statistics). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University.
Advisor Committee : Asst. Prof.Dr. Ong-art Naiyapatana,
Assoc. Prof. Nipa Sripairot.

This study aimed to investigate factors related students' major selection in commercial study at vocational colleges under the Commission of Private Education Promotion Office which were included personal factor as gender, personality, future-orientation, learning aptitude and value of career selection and environmental factor as referral group conformation and model perception's experience. The subjects comprised 405 second year vocational certificate students studying in 2nd semester of 2007 academic year, through two-stage random sampling. The instrument for collecting data included questionnaire and aptitude test. Then data were analyzed and presented by logistic regression analysis.

The results revealed as follows:

1. Personal factors as gender, personality, and value of career selection were significantly related at .01 level to major selection in commercial study on subject of accounting and sale. By female students gained 4.878 times of selection chance higher than male students, students with extrovert personality gained 1.786 times of selection chance higher than those with introvert personality, and students with high value of career selection gained .925 times of selection chance higher than those with low value of career selection.
2. Environmental factors as referral group conformation were significantly related at .01 level to major selection in commercial study on subject of accounting and sale, whereas those as model perception's experience were significantly related at .05 level to major selection in commercial study on subject of accounting and sale. By students with high model perception's experience gained .964 times of selection chance higher than those with low model perception's experience and students with high referral group conformation gained 1.114 times of selection chance higher than those with low referral group conformation.

3. The efficiency of logistic regression could predict chances of major selection in commercial study on subject of accounting by students of private vocational school with 98.6 percentage and those of major selection on subject of sale with 95.4 percentage and the average prediction of chance of major selection in commercial study on subject of accounting and sale was 97.0 percentage.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

การศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมของนักเรียนใน
โรงเรียนอาชีวศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
กรุงเทพมหานคร

ของ
ไพโรจน์ แจ่มศรี

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. สมชาย สันติวัฒนกุล)
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. งามอาจ นัยพัฒน์)

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์วิญญา วิศาลาภรณ์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. งามอาจ นัยพัฒน์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร. เสกสรรค์ ทองคำบรรจง)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดีด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. งาม งามพัฒน์ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่ได้สละเวลาอันมีค่าถ่ายทอดความรู้ให้คำปรึกษา แนะนำ ในการทำปริญญานิพนธ์นี้ทุกขั้นตอนจนเสร็จสิ้นสมบูรณ์ ทำให้ผู้วิจัยได้รับประสบการณ์ในการทำงานวิจัยและรู้ถึงคุณค่าของงานวิจัยที่จะช่วยพัฒนาการทำงานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งถึงความกรุณาดังกล่าว จึงขอกราบขอพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอพระคุณรองศาสตราจารย์นิภา ศรีไพโรจน์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ที่กรุณาและสละเวลาให้คำปรึกษาแนะนำการทำปริญญานิพนธ์ให้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังได้รับความอนุเคราะห์จาก รองศาสตราจารย์วิญญา วิศาลภรณ์ และอาจารย์ ดร.เสกสรรค์ ทองคำบรรจง ที่กรุณารับเป็นกรรมการสอบปริญญานิพนธ์และให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อให้ปริญญานิพนธ์เล่มนี้มีความถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.สถิตย นิยมญาติ รองศาสตราจารย์ ดร.สมกุล ถาวรกิจ อาจารย์สมกิจ กิจพูนวงศ์ อาจารย์ชวลิต รวยอาจิณ และอาจารย์พนา จินดาศรี ที่ให้คำแนะนำพร้อมที่เป็นประโยชน์และตรวจสอบแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้บริหารโรงเรียนตั้งตรงจิตรพณิชยการ โรงเรียนจรัสสินทวงศ์บริหารธุรกิจ โรงเรียนพณิชยการภาษาสูตรบางแคและโรงเรียนอรรถวิทย์พณิชยการ ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและขอบคุณนักเรียนที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลเป็นอย่างดี

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอกราบขอพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้และประสบการณ์อันมีค่ายิ่งกับผู้วิจัยด้วยความกรุณาตลอดเวลาการศึกษาหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ท้ายที่สุดของความสำเร็จครั้งนี้ ขอกราบขอพระคุณ คุณพ่อบบ แจ่มศรี และคุณแม่หนูเพียร แจ่มศรี บิดามารดาของผู้วิจัยที่ได้อบรมเลี้ยงดูด้วยความรัก ความเมตตา ให้กำลังใจและเป็นแรงผลักดันให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้ คุณค่าที่เกิดจากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดามารดาและคณาจารย์ทุกท่าน

ไพโรจน์ แจ่มศรี

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	2
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	3
ตัวแปรที่ศึกษา.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า.....	6
สมมติฐานในการวิจัย.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
การตัดสินใจ.....	9
ความหมายของการตัดสินใจ.....	9
ความสำคัญของการตัดสินใจ.....	10
กระบวนการตัดสินใจ.....	10
แนวคิดและทฤษฎีการตัดสินใจ.....	12
บุคลิกภาพ	17
ความหมายของบุคลิกภาพ.....	17
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ.....	19
ประเภทของบุคลิกภาพ.....	20
การวัดบุคลิกภาพ.....	22
ลักษณะมุ่งอนาคต	23
ความหมายของลักษณะมุ่งอนาคต.....	23
ความสำคัญของลักษณะมุ่งอนาคต.....	25
ปัจจัยที่มีต่อลักษณะมุ่งอนาคต.....	27
ความถนัดทางการเรียน.....	29
ความหมายของความถนัด.....	29
ทฤษฎีเกี่ยวข้องกับความถนัด.....	31
ทฤษฎีโครงสร้างทางปัญญาของกิลฟอร์ด.....	32

สารบัญ(ต่อ)

บทที่		หน้า
	ทฤษฎีไฮราซิคัล.....	34
	การคล้อยตามคนใกล้ชิด.....	35
	ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล.....	35
	ประสบการณ์จากการเห็นตัวแบบ.....	44
	ค่านิยมในการเลือกอาชีพ.....	49
	ความหมายของค่านิยม.....	49
	ความหมายของค่านิยมในการเลือกอาชีพ.....	50
	ประเภทของค่านิยมในการเลือกอาชีพ.....	50
	ค่านิยมกับการเลือกอาชีพ.....	54
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	55
	งานวิจัยในต่างประเทศ.....	55
	งานวิจัยในประเทศ.....	58
3	วิธีการศึกษาค้นคว้า.....	62
	การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	62
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	65
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	80
	การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล	80
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	86
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	86
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	87
5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	96
	สังเขปความหมาย สมมุติฐาน และวิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	96
	สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	97
	อภิปรายผล.....	98
	ข้อเสนอแนะ.....	100

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม.....	103
ภาคผนวก.....	115
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	153

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าจำแนกตามโรงเรียน	63
2	กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
3	จำนวนและร้อยละของนักเรียนที่เลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมจำแนกตามตัวแปรจัดประเภท.....	87
4	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย ค่าความเชื่อมั่นและค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัด ของปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมของนักเรียนในโรงเรียนอาชีวศึกษา.....	88
5	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมสาขาการบัญชีและสาขาการขายของนักเรียนในโรงเรียนอาชีวศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน.....	89
6	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรปัจจัยแต่ละด้าน	90
7	ค่า VIF (Variance Inflation Factor)เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร....	91
8	ค่าสถิติทดสอบความเหมาะสมของโมเดล.....	92
9	ค่าสถิติทดสอบความเหมาะสมของตัวแปรปัจจัย.....	93
10	ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมของนักเรียนในโรงเรียนอาชีวศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในภาพรวมทุกสาขาวิชา.....	94
11	ประสิทธิภาพของสมการถดถอดโลจิสติกที่สามารถทำนายโอกาสในการเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรม สาขาการบัญชี และสาขาการขายของนักเรียนในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน.....	95
12	ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมสาขาการบัญชีและสาขาการขาย.....	127
13	ค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบความถนัดทางการเรียนที่สัมพันธ์กับการเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมสาขาการบัญชีและสาขาการขาย.....	127

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	7
2 ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ.....	66

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นกระบวนการที่ทำให้มนุษย์สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองสามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขและสามารถเกื้อหนุนการพัฒนาประเทศได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงในทุกๆ ด้านของประเทศ โดยนัยดังกล่าวความมุ่งหมายของการศึกษาจึงเน้นการพัฒนาคนใน 4 ด้านคือ ด้านสติปัญญา ด้านจิตใจ ด้านร่างกายและด้านสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 7) การศึกษาเป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนามนุษย์ให้กลายเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าและประโยชน์ต่อสังคม จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 ได้ตระหนักถึงความสำคัญต่อการพัฒนาคนการให้สิทธิประชาชนเสรีภาพในการศึกษาและให้รัฐจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น โดยเห็นว่า “การศึกษา” เป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ การจรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากสภาพแวดล้อมสังคมการเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การศึกษาที่ดีต้องจัดคนให้สอดคล้องและเหมาะสมกับความต้องการของประเทศ นอกจากจะเรียนรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ แล้วยังต้องเป็นการเรียนรู้ที่มีคุณภาพควบคู่กันไปด้วย ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษายังต้องอยู่ในระดับที่น่าพอใจและเกิดความผาสุกขึ้นในสังคม เด็กต้องเรียนรู้ที่จะอยู่ในสังคมได้

โรงเรียนอาชีวศึกษาถือว่าเป็นองค์กรหนึ่งที่มีการศึกษาเพื่อพัฒนาความเจริญงอกงามของมนุษย์ถือว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศอย่างมากเพราะการจัดการศึกษาของอาชีวะมุ่งผลิตแรงงานป้อนเข้าสู่ตลาด หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเป็นการจัดการศึกษาในลักษณะของการปูพื้นฐานทางด้านวิชาชีพ ทักษะและความสามารถเฉพาะทาง และเน้นให้เรียนมีสมรรถนะทางด้านวิชาชีพ เพื่อนำความรู้ที่ได้นั้นมาประกอบอาชีพ พัฒนาอาชีพอย่างมั่นคงและยั่งยืนเพื่อเตรียมตัวเข้าสู่ตลาดแรงงาน ดังจะเห็นได้จากแผนพัฒนาการศึกษาจะมุ่งเน้นการผลิตกำลังคนในระดับกลางระดับสูงพร้อมทั้งนโยบายในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจของประเทศคือ มีการเน้นในระดับอาชีวศึกษาซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งที่จะนำไปพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมประเทศ

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพของกรมอาชีวศึกษาเป็นหลักสูตรหนึ่งทางสายอาชีพที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเรียนอย่างกว้างขวางเพื่อเน้นความชำนาญเฉพาะทางซึ่งในปัจจุบันหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเปิดการเรียนการสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพจำนวน 9 ประเภทวิชา ได้แก่ ช่างอุตสาหกรรมมีโรงเรียนที่เปิดสอน 13 โรง พาณิชยกรรม/บริหารธุรกิจ มีจำนวนโรงเรียนที่เปิดสอน 33 โรง ศิลปหัตถกรรมมีโรงเรียนที่เปิดสอน 2 โรง คหกรรมเกษตรกรรม มีโรงเรียนที่เปิดสอน 1 โรง อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีโรงเรียนที่เปิดสอน 3 โรง (กองทะเบียน : 2550)

การเลือกสาขาวิชาเรียนมีความสำคัญต่อนักเรียนเป็นอย่างมากเพราะจะส่งผลต่ออนาคตนักเรียนที่เลือกสาขาวิชาเรียนตรงกับความต้องการจะทำให้นักเรียนมีความสุขในการเรียน มีความมุ่งมั่นที่จะเรียนให้ประสบความสำเร็จในทางตรงข้าม ถ้านักเรียนตัดสินใจเลือกวิชาเรียนไม่ตรงกับความสนใจหรือความถนัดแล้วจะส่งผลให้นักเรียนขาดความมุ่งมั่นในการเรียนและในที่สุดต้องหยุดพักการเรียนหรือลาออกทำให้สิ้นเปลืองเงินทุนและเกิดความสูญเสียเปล่าทางการศึกษา จากการสัมภาษณ์ครูฝ่ายวิชาการของโรงเรียนพณิชยการภาษาอนุสรณ์บางแคพบว่า สภาพการเลือกสาขาวิชาเรียนของนักเรียนบางส่วนยังไม่ตรงตามคุณสมบัติของสาขาวิชา กล่าวคือนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำเลือกเรียนประเภทวิชาการบัญชีเพราะเป็นความต้องการของผู้ปกครองทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ของกระทรวงกำหนดไว้ซึ่งผู้ปกครองต้องเสียงบประมาณในการลงทะเบียนเรียนปรับเกรดเพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในเกณฑ์ที่กระทรวงกำหนด นอกจากนี้ฝ่ายวิชาการเปิดโอกาสให้นักเรียนทดลองเรียนระยะเวลา 2 สัปดาห์ตามสาขาที่นักเรียนสนใจและเปิดโอกาสให้ย้ายสาขาวิชาเมื่อนักเรียนพบว่าตนเองไม่สามารถเรียนในสาขาวิชานั้นได้ ในปีการศึกษา 2549 มีจำนวนนักเรียนยื่นคำร้องย้ายสาขาวิชาเรียนจำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 6.75 (งานทะเบียน : 2549) ซึ่งส่งผลให้เสียเวลาในการแก้ไขข้อมูลสารสนเทศ ที่สำคัญนักเรียนต้องปรับตัวเข้ากับเพื่อนกลุ่มใหม่เสียเวลาและงบประมาณยังต้องใช้เวลาในการทบทวนวิชาเรียนเฉพาะใหม่เนื่องจากครูผู้สอนได้สอนล่วงหน้าไปแล้ว

จากสาเหตุดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนกรุงเทพมหานคร ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยสนใจศึกษาการเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมสาขางานการบัญชีและสาขางานการขายเนื่องจากเป็นสาขาที่นักเรียนนิยมเลือกเรียนและผู้ปกครองให้ความสนใจที่ส่งบุตรหลานเข้ามาศึกษา นอกจากจะศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมของนักเรียนแล้วข้อมูลที่ไ้ยังสามารถนำมาเป็นประโยชน์ในการวางแผนปรับปรุงของงานแนะแนวภายในโรงเรียนเพื่อให้นักเรียนเลือกเรียนสาขาวิชาที่ตรงกับความต้องการและความสามารถของตนเองอย่างแท้จริง

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้าไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ บุคคลิกภาพ ลักษณะมุ่งอนาคต ความถนัดทางการเรียนและค่านิยมในการเลือกอาชีพ กับการเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมสาขางานการบัญชีและการขายของนักเรียนในโรงเรียนอาชีวศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร

2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยสภาพแวดล้อมรอบตัวบุคคล ได้แก่ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงและประสบการณ์จากการเห็นตัวแบบกับการเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมสาขาการบัญชีและการขายของนักเรียนในโรงเรียนอาชีวศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร

3. เพื่อศึกษาน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ บุคคลิกภาพ ลักษณะมุงอนาคต ความถนัดทางการเรียน ค่านิยมในการเลือกอาชีพ และปัจจัยสภาพแวดล้อมรอบตัวบุคคล ได้แก่ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงและประสบการณ์จากการเห็นตัวแบบ ที่สัมพันธ์กับการเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมสาขาการบัญชีและการขายของนักเรียนในโรงเรียนอาชีวศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการศึกษาครั้งนี้ทำให้เข้าใจถึงสาเหตุแห่งปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมได้อย่างถูกต้องทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องในการให้คำแนะนำและช่วยเหลือให้นักเรียนการตัดสินใจเลือกเรียนให้ตรงตามความต้องการสอดคล้องและเหมาะสมกับการประกอบอาชีพในภายหน้า รวมทั้งเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาการศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 ของโรงเรียนอาชีวศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนกรุงเทพมหานครมีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 5,120 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 ของโรงเรียนอาชีวศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร มีจำนวน 405 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบสองขั้นตอน (Two – Stage Random Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ(Independent Variable)คือ ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรม ประกอบด้วย

1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย

1.1.1 เพศ

1.1.2 บุคลิกภาพ

1.1.3 ลักษณะมุ่งอนาคต

1.1.4 ความถนัดทางการเรียน

1.1.5 ค่านิยมในการเลือกอาชีพ

1.2 ปัจจัยสภาพแวดล้อมรอบตัวบุคคล ประกอบด้วย

1.2.1 การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง

1.2.2 ประสบการณ์จากการเห็นตัวแบบ

2. ตัวแปรตาม(Dependent Variable) ได้แก่ การเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรม สาขาการบัญชีและสาขาการขาย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การเลือกเรียน หมายถึง กระบวนการใช้ความคิดอย่างมีเหตุผล เพื่อพิจารณาเลือกเรียนจากหลายทางเลือกและตกลงใจเลือกเรียนสาขาวิชาใดวิชาหนึ่งโดยผู้ตัดสินใจประเมินค่าทางเลือกนั้นแล้วว่าสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของตนเองได้มากที่สุด

2. ประเภทวิชาพาณิชยกรรม หมายถึง หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพพุทธศักราช 2545 ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้จำแนกประเภทวิชาพาณิชยกรรมออกเป็น 2 สาขา ได้แก่ สาขาการบัญชีและสาขาการขาย

3. การเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรม หมายถึง การที่นักเรียนเลือกเรียนในประเภทวิชาพาณิชยกรรมในสาขาการบัญชีและสาขางานการขายของนักเรียนในโรงเรียนอาชีวศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนกรุงเทพมหานคร

4. เพศ ได้แก่ นักเรียนชายและนักเรียนหญิง

5. บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะเฉพาะหรือพฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกถึงความคิดความรู้สึก เพื่อตอบสนองต่อสถานการณ์ต่างๆ ในการดำรงชีวิต แบ่งเป็น 2 แบบดังนี้

5.1. บุคลิกภาพแบบแสดงตัว(Extrovert)หมายถึง ลักษณะบุคลิกภาพของนักเรียนที่เปิดเผย คอยเก่ง ร่าเริงปรับตัวได้ดีในสิ่งแวดล้อมต่างๆ มีความเชื่อมั่นในตนเองบนรากฐานของเหตุผลและความจริง

5.2 บุคลิกภาพแบบเก็บตัว (Introvert) หมายถึง ลักษณะบุคลิกภาพของนักเรียนที่ไม่ชอบยุ่งเกี่ยวกับผู้อื่น เครื่องคิดต่อระเบียบแบบแผน มีมาตรการและกฎเกณฑ์ที่แน่นอนในการควบคุมอุปนิสัยของตนเอง เชื่อตัวเองและกระทำทุกอย่างที่มักขึ้นอยู่กับตัวเองเป็นใหญ่

6. ลักษณะมุ่งอนาคต หมายถึง การมองอนาคตข้างหน้าของนักเรียนเกี่ยวกับการประกอบอาชีพว่าเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วสามารถหางานได้ง่ายเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

6.1 ด้านการคาดการณ์ไกลและการตัดสินใจ ได้แก่ ความสามารถคาดการณ์ไกลถึงผลที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำเกี่ยวกับการศึกษา การประกอบอาชีพและการตัดสินใจเลือกกระทำอย่างเหมาะสม

6.2 ด้านการแก้ปัญหาและการวางแผน หมายถึง การศึกษาแนวทางแก้ปัญหาและการวางแผนดำเนินการเพื่อเป้าหมายเกี่ยวกับการศึกษาและการประกอบอาชีพในอนาคต

6.3 ด้านการรู้จักเลือกปฏิบัติการรอคอยและความเพียรพยายามในปัจจุบันเพื่อประสบความสำเร็จในชีวิต หมายถึง การรู้จักเลือกกระทำและรอคอยผลที่เกิดขึ้นในอนาคตเกี่ยวกับการศึกษาและการประกอบอาชีพและมีความเพียรพยายามในปัจจุบันเพื่อความสำเร็จในชีวิต

7. ความถนัดทางการเรียน หมายถึงความสามารถของนักเรียนแต่ละเกิดจากการเรียนรู้ด้วยการฝึกฝนตนเองและสะสมจนสามารถปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ได้สำเร็จตามความสามารถของตนเอง ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ

7.1. ด้านการคำนวณ หมายถึง ความสามารถในการคิดคำนวณเบื้องต้นเกี่ยวกับตัวเลขได้ว่องไวและถูกต้องมองเห็นความสัมพันธ์และความหมายของของจำนวนมีความแม่นยำในการบวก ลบ คูณ หาร ในวิชาคณิตศาสตร์ได้อย่างดี

7.2. ด้านเหตุผล หมายถึง ความสามารถในการเปรียบเทียบหาความสัมพันธ์เกี่ยวโยงของสิ่งต่างๆ หารลักษณะหรือเงื่อนไขของความสัมพันธ์ที่เหมาะสมเพื่อใช้ในการเปรียบเทียบยกตัวอย่างที่มีนัยแห่งความสัมพันธ์ชนิดเดียวกัน

7.3. ด้านภาษา หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจการนำไปใช้และการวิเคราะห์จากข้อความ บทกวี หรือ บทความ ที่กำหนดให้

8. การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง หมายถึง ระดับความรู้สึกของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่จะเห็นพ้องกับคนใกล้ชิด เช่น พ่อแม่ ญาติ พี่น้อง เพื่อน ครู เกี่ยวกับการเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรม

8.1. ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง หมายถึง การรับรู้ถึงความคาดหวังของบุคคลที่อยู่แวดล้อมตัวนักเรียน ซึ่งนักเรียนใช้พิจารณาว่าบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีความสำคัญต่อนักเรียนคิดว่านักเรียนควรเลือกเรียนหรือไม่ควรเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรม

8.2. แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง หมายถึง ความต้องการของนักเรียนที่จะกระทำตามบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีความสำคัญต่อนักเรียน ซึ่งนักเรียนใช้พิจารณาว่านักเรียนต้องการทำตามสิ่งที่บุคคลที่มีความสำคัญต่อนักเรียนประสงค์ให้นักเรียนทำหรือไม่มากนักเพียงใด

9. กลุ่มอ้างอิง หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีความสำคัญต่อนักเรียนที่เขาได้อ้างอิงถึงเห็นด้วยหรือคัดค้านเกี่ยวกับการเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรม ได้แก่ พ่อแม่ ญาติ พี่น้อง เพื่อน ครู

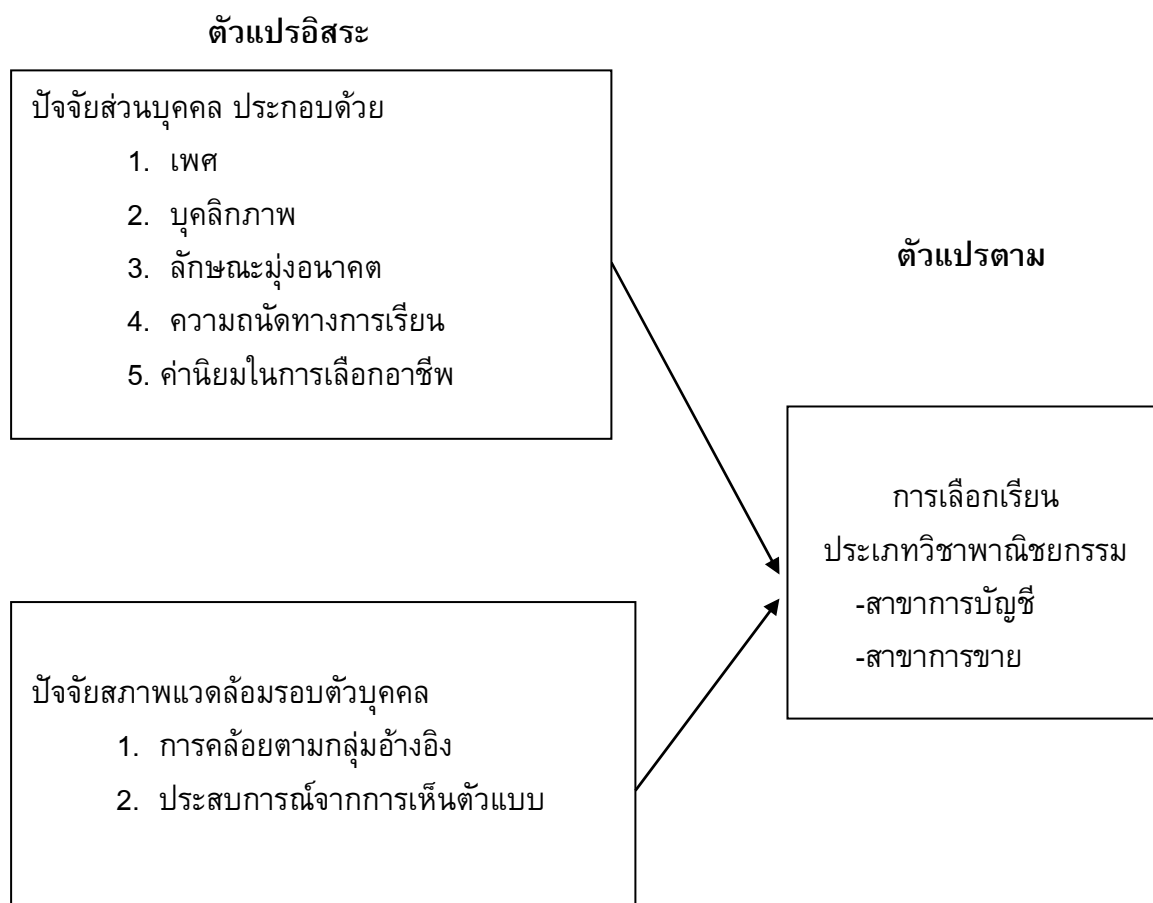
10. ประสบการณ์จากการเห็นตัวแบบ หมายถึง การได้เห็นบุคคลในโรงเรียน ได้แก่ เพื่อน ครูผู้สอน และบุคคลภายนอกโรงเรียน ได้แก่ บิดามารดา ผู้ปกครอง ญาติพี่น้อง บุคคลที่มีชื่อเสียงที่สามารถประสบความสำเร็จหรือไม่ประสบความสำเร็จจากการเรียนหรือการประกอบอาชีพเกี่ยวกับประเภทวิชาพาณิชยกรรม ทำให้นักเรียนนำมาพิจารณาความสามารถของตนเองในการเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรม

11. ค่านิยมในการเลือกอาชีพ หมายถึง สิ่งที่นักเรียนเห็นว่ามีความสำคัญและมีความสำคัญต่อตนเองในการทำงานในอนาคตเป็นความรู้สึกพึงพอใจและมีความต้องการที่จะทำงานนั้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีการตัดสินใจของเจอร์เลต (Gerlett) (ทิพมาศ ทองมณี. 2530 :11 ; อ้างถึงจาก Gerlett) เป็นทฤษฎีที่แสดงถึงวงจรกระบวนการตัดสินใจ โดยเริ่มจากจุดหมายหรือวัตถุประสงค์และบุคคลที่มีความประสงค์ที่ต้องการตัดสินใจบุคคลนั้นก็ประสงค์จะได้รับข้อเสนอแนะโดยเขาจะรวบรวมข้อมูลให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการตัดสินใจของเขา ต่อจากนั้นบุคคลที่จะพิจารณาข้อมูลที่ได้รับและพยายามนำมาประยุกต์ให้สอดคล้องกับการเลือกพิจารณาความเป็นไปได้ของทางเลือก สำหรับการทำนายผลอาจจะเกิดขึ้นกับความสำเร็จของประสบการณ์ในอดีตและระดับความปรารถนาของบุคคลนั้นซึ่งการทำนายผลมีประสิทธิภาพหรือไม่เพียงใดขึ้นอยู่กับข้อมูลที่รวบรวมได้นั้นได้นำหนักในการคาดคะเนอย่างเหมาะสมหรือไม่เหมาะสม นอกจากนี้แล้วยังได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมดังผลงานวิจัยของศิริวรรณ สุวินท์(2548 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนสาขางานคอมพิวเตอร์ธุรกิจของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพพบว่าองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางบวกต่อการตัดสินใจเลือกเรียนสาขางานคอมพิวเตอร์ธุรกิจคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ลักษณะมุงอนาคต สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ลักษณะทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน นอกจากนี้ยังศึกษางานวิจัยของนพพร เชิดฉาย(2545 :บทคัดย่อ)ที่ศึกษาความเชื่อในความสามารถของตนเองในการเลือกเรียนกลุ่มสาขาวิชาการขายของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพพบว่า ตัวแปรที่สัมพันธ์ทางบวกกับความเชื่อในความสามารถของตนเองใน

การเลือกเรียนกลุ่มสาขาวิชาการขาย ได้แก่ ประสบการณ์จากการเรียน ประสบการณ์จากการเห็น
ตัวแบบ การได้รับการจูงใจ และสภาวะร่างกายและอารมณ์ จากทฤษฎีและงานวิจัยดังกล่าวผู้วิจัยจึง
ได้สรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ บุคลิกภาพ ลักษณะมุ่งอนาคต ความถนัดทางการเรียนและค่านิยมในการเลือกอาชีพ ปัจจัยสภาพแวดล้อมรอบตัวบุคคล ได้แก่ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงและประสบการณ์จากการเห็นตัวแบบ มีความสัมพันธ์กับการเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมสาขาการบัญชีและการขายของนักเรียนในโรงเรียนอาชีวศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร

2. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ บุคลิกภาพ ลักษณะมุ่งอนาคต ความถนัดทางการเรียนและค่านิยมในการเลือกอาชีพ ปัจจัยสภาพแวดล้อมรอบตัวบุคคล ได้แก่ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงและประสบการณ์จากการเห็นตัวแบบอย่างน้อย 1 ปัจจัย มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมสาขาการบัญชีและการขายของนักเรียนในโรงเรียนอาชีวศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนกรุงเทพมหานคร

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมของนักเรียนโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. การตัดสินใจ
2. บุคลิกภาพ
3. ลักษณะมุ่งอนาคต
4. ความถนัดทางการเรียน
5. การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง
6. ประสบการณ์จากการเห็นตัวแบบ
7. ค่านิยมในการเลือกอาชีพ
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

หลักการแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การตัดสินใจ

ความหมายของการตัดสินใจ

แพตเทอสัน(Patterson.1980 : 17) กล่าวถึงการตัดสินใจว่าหมายถึงการที่บุคคลเข้าไปสู่การเสี่ยงโดยมีการรวบรวมและประเมินข้อมูลมีทางเลือกหลายทางและมีสิ่งประกอบอื่น ๆ ที่สำคัญอันนำไปสู่การตัดสินใจเลือก

สมคิด บางโม(2538 : 180)กล่าวว่าการตัดสินใจหมายถึง การตัดสินใจเลือกทางปฏิบัติซึ่งมีหลายทางเป็นแนวปฏิบัติไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ การตัดสินใจนี้อาจเป็นการตัดสินใจที่จะกระทำการใดสิ่งหนึ่งหรือหลายอย่างเพื่อความสำเร็จตรงตามที่ตั้งเป้าหมายไว้

รชนา อัสชะกิจ(2539 : 82)กล่าวถึงการตัดสินใจว่า การตัดสินใจเป็นพฤติกรรมขณะเมื่อบุคคลต้องเผชิญหน้ากับทางเลือกที่กำลังรอคอยการตัดสินใจตั้งแต่ 2 ทางเลือกขึ้นไปและจำเป็นต้องเลือกหนึ่งสิ่งหรือหลายสิ่งในบางกรณีถ้ามีทางเลือกที่ดีมีประโยชน์มากกว่าหนึ่งสิ่งก็อาจเลือกสองสามสิ่งจากหลายสิ่งได้เนื่องจากการตัดสินใจเป็นขั้นตอนหนึ่งที่แทรกอยู่ในทุกการกระทำ

จันทราณี สงวนนาม(2543 : 162)กล่าวว่าการตัดสินใจ หมายถึง กระบวนการที่ใช้เหตุผลในการพิจารณาวิเคราะห์และหาทางเลือกเพื่อนำไปสู่ขั้นตอนของการปฏิบัติการตัดสินใจจึงต้องเป็นไปตามขั้นตอนของกระบวนการอย่างรอบคอบ

สุดา ทัพสุวรรณ(2544 : 66)ได้กล่าวว่าการตัดสินใจคือ การเลือกทางดำเนินการปฏิบัติที่เห็นว่าน่าจะเป็นดีที่สุดที่สุดในจำนวนทางเลือกหลายๆทางที่ได้คิดและไตร่ตรองจากข้อมูลต่างๆที่ได้รับมาแล้วทั้งนี้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

ลัดดา มะลิทอง(2540 : 28-29)กล่าวว่าการตัดสินใจหมายถึง การพิจารณากำหนดทางเลือกที่จะกระทำการสิ่งใดหรือไม่หากตัดสินใจที่จะกระทำก็จะพิจารณาทางเลือกต่อไปว่าจะกระทำทางเลือกใด เป็นการเลือกพฤติกรรมจากทางเลือกต่างๆที่เป็นไปได้การเลือกใช้สติปัญญาทุกอย่างและการเลือกคิดอันจะนำไปสู่การปฏิบัติจากหลายๆทางเลือก เพื่อให้ได้ทางเลือกที่เห็นว่าดีที่สุดเพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ได้ตั้งใจ

จากที่กล่าวมาสรุปว่าการตัดสินใจหมายถึง กระบวนการใช้ความคิดอย่างมีเหตุผลเพื่อพิจารณาเลือกทางปฏิบัติจากหลายๆทางเลือกและตกลงใจเลือกทางใดทางหนึ่งเพียงทางเลือกเดียวโดยผู้ตัดสินใจประเมินค่าทางเลือกนั้นแล้วว่าสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของตนเองได้มากที่สุด

ความสำคัญของการตัดสินใจ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ(2545 : 14)ได้กำหนดความสำคัญของการตัดสินใจว่าการตัดสินใจเป็นภารกิจที่สำคัญอย่างหนึ่งจะเห็นได้ว่าการใช้การตัดสินใจในงานทุกขั้นตอน ซึ่งอาจจะเป็นการตัดสินใจเพื่อแก้ปัญหาหรือการตัดสินใจเพื่อหาแนวทางปฏิบัติที่จะตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ในด้านต่างๆ

อำนาจ นาไชย(2542 : 31) กล่าวถึงการตัดสินใจว่ามีความสำคัญอย่างมากที่ทุกคนไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ การตัดสินใจที่ถูกต้องเหมาะสมย่อมนำไปสู่การดำเนินงานที่บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

ชัชวาล พิชสงวน(2543 : 34)ได้กล่าวว่าการตัดสินใจเป็นสิ่งสำคัญเพราะการดำเนินการที่จะนำไปสู่วัตถุประสงค์ใดๆ มักจะเริ่มต้นด้วยการกำหนดวัตถุประสงค์และความจำเป็น การตัดสินใจจึงเป็นอีกขั้นหนึ่งที่จะลำดับการเลือกสรรวิธีทางที่เหมาะสมที่สุดโดยเชื่อมั่นว่าจะเป็นวิธีทางที่จะนำไปสู่วัตถุประสงค์ที่ต้องการ

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่าการตัดสินใจเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเพราะการตัดสินใจเป็นภารกิจอย่างหนึ่งของการทำงานทุกขั้นตอนการตัดสินใจที่ดีจะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กระบวนการตัดสินใจ

ฮอย และ มิสเกล(Hoy and Miskal. 2000 : 317)ได้กล่าวถึงขั้นตอนของกระบวนการตัดสินใจไว้ว่ามี 7 ขั้นตอนดังนี้ ขั้นวิเคราะห์และจำกัดขอบเขตของปัญหา ขั้นรวบรวมและวิเคราะห์หาข้อเท็จจริง ขั้นพัฒนาทางเลือกในการแก้ปัญหา ขั้นประเมินผลทางเลือกเพื่อเลือกทางที่ช่วยให้แก้ปัญหาได้ ขั้นเลือกวิธีการที่ดีที่สุด ขั้นวิเคราะห์ผลที่ได้จากการตัดสินใจและขั้นการตัดสินใจ

สมคิด บางโม(2538 : 181)กล่าวถึงกระบวนการตัดสินใจว่าสามารถดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้

1. การหาข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ กระบวนการรวบรวมข้อมูลและข่าวสารต่าง ๆ จากสภาพแวดล้อมหรือสิ่งที่เกี่ยวข้องกับปัญหาแล้วนำมาวิเคราะห์เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการตัดสินใจยังได้ข้อมูลมากเท่าไรยิ่งดีเท่านั้นเพราะจะทำให้การตัดสินใจถูกต้องไม่ผิดพลาดหรือผิดพลาดน้อยที่สุด
2. คาดคะเนผลที่เกิดขึ้นในอนาคต
3. การพิจารณาแนวปฏิบัติที่นำมาใช้รวมทั้งการคิดค้นหาวิธีการใหม่ ๆ เพื่อพิจารณาแก้ปัญหาพร้อมทั้งวิเคราะห์ประเมินค่าสำหรับแนวทางปฏิบัตินั้น ๆ ควรพิจารณาหาทางเลือกไว้หลาย ๆ ทาง
4. เลือกทางปฏิบัติทางใดทางหนึ่งจากแนวทางปฏิบัติที่อาจเป็นไปได้หลาย ๆ ทาง โดยเลือกแนวทางที่จะเกิดประโยชน์สูงสุด
5. การตัดสินใจสั่งการให้ปฏิบัติ
6. วัดผลการปฏิบัติโดยการนำไปเปรียบเทียบกับการคาดคะเนที่ตั้งไว้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ(2541 : 174-177)ได้กำหนดขั้นตอนของกระบวนการตัดสินใจเป็น 5 ขั้นตอนสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

ขั้นที่1 ขั้นการกำหนดและวิเคราะห์ปัญหาควรลำดับความสำคัญของปัญหาแล้วจึงวิเคราะห์หาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาเพื่อเตรียมการดำเนินการในขั้นต่อไป

ขั้นที่2 การค้นหารวบรวมและกลั่นกรองข้อมูลและข่าวสารต่าง ๆ ในการตัดสินใจ ใดๆ ก็ตามเราไม่ควรตัดสินใจในเรื่องที่เรายังไม่ทราบข้อมูลทั้งหมดเพราะจะทำให้เกิดการผิดพลาดได้ การรวบรวมค้นหาข้อมูลทำได้หลายวิธีเช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การแจกแบบสอบถาม การทำรายงานพิเศษการบันทึกข้อมูล

ขั้นที่3 ขั้นการกำหนดทางเลือกเมื่อได้ทราบปัญหาและข้อมูลต่างๆ อย่างละเอียดก็หาแนวทางเลือกในการตัดสินใจซึ่งควรพิจารณาหลักการพื้นฐานก่อน

ขั้นที่4 ขั้นประเมินทางเลือกเมื่อได้เลือกทางเลือกไว้หลายทางตามขั้นตอนที่ 3 แล้วทางเลือกแต่ละทางจะมีประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาที่ต่างกันแต่ละทางเลือกจะมีทางเลือกเดียวที่ดีที่สุดและเหมาะสมที่สุดซึ่งจะต้องมีเกณฑ์การพิจารณา

ขั้นที่5 ขั้นการตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดซึ่งมีขั้นตอนย่อยสรุปได้ดังนี้

1. การตีกรอบ หมายถึง การให้นิยามว่าอะไรคือสิ่งที่ต้องตัดสินใจและกำหนดไว้เบื้องต้นว่าเป็นสิ่งที่ทำให้เรายกทางเลือกหนึ่งให้สูงกว่าทางเลือกอื่น ๆ ที่มีอยู่
2. การเก็บรวบรวมข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ(2541 : 182-183)ได้เสนอแนวทางในการหาข้อมูลที่มีประสิทธิภาพไว้ 4 ประการคือ

2.1. การหาข้อเท็จจริง ได้แก่ การพบปัญหา ศึกษาสาเหตุของปัญหา กำหนดขอบเขตของปัญหา วิเคราะห์ผลกระทบของปัญหาและพิจารณารูปแบบของปัญหาให้มีความชัดเจน

2.2. การหาข้อมูลจากบุคคล คือ การหาข้อมูลจากผู้เก็บข้อมูลซึ่งมีการกำหนดวิธีการเก็บข้อมูลการเตรียมการเก็บข้อมูลมีการชี้แจงวัตถุประสงค์และการกำหนดระยะเวลาที่เพียงพอ

2.3. การประเมินจากสิ่งแวดล้อมภายนอกเช่น ข้อมูลทางกฎหมาย ข้อมูลทางสังคมชนบทธรรมเนียมประเพณีและสภาพแวดล้อมของสังคม

2.4. การจัดระบบข้อมูลเป็นการแบ่งเป็นหมวดหมู่โดยการวิเคราะห์อย่างละเอียดและนำเสนอซึ่งการแบ่งข้อมูลนี้จะเป็นประเภทเอกสารและประเภทที่ได้รับจากบุคคลอื่นก็ได้

3. การหาบทสรุป

4. การเรียนรู้จากข้อมูลป้อนกลับเป็นระบบเพื่อรับรู้ผลจากการตัดสินใจในอดีตเพื่อป้องกันการผิดพลาด

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า กระบวนการของการตัดสินใจเป็นกระบวนการที่อาศัยเหตุผลและความเหมาะสมเป็นหลักเป็นกระบวนการแบบห่วงสัมพันธ์ของกิจกรรมสำคัญที่เชื่อมโยงต่อเนื่องกัน 5 ขั้นตอนคือ ขั้นกำหนดปัญหา ขั้นกำหนดทางเลือก ขั้นวิเคราะห์ทางเลือก ขั้นตัดสินใจและขั้นนำการตัดสินใจไปลงมือปฏิบัติ

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ

แนวคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจ

การตัดสินใจของทุกคนนั้นมิได้ขึ้นอยู่กับกระบวนการตัดสินใจเพียงอย่างเดียวแต่ยังมีปัจจัยอื่นๆ ที่เป็นสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซึ่งได้แก่ปัจจัยด้านต่างๆ ดังที่ดวงกมล เวชบรรยงรัตน์ ดวงกมล เวชบรรยงรัตน์(2529 : 244 – 246) เกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจไว้ดังนี้

1. วัฒนธรรม เป็นสิ่งสำคัญที่เป็นตัวการกำหนดลักษณะการดำรงชีวิตของบุคคล เช่น ความเชื่อ ค่านิยม และทัศนคติที่แตกต่างกันออกไป

2. สังคม กลุ่มสังคมจะได้รับการถ่ายทอดค่านิยม ความเชื่อ ทัศนคติ และความสนใจจากกลุ่มด้วยกลุ่มสังคมที่สำคัญและมีอิทธิพลมากต่อบุคคลได้แก่

2.1 กลุ่มอ้างอิง เป็นกลุ่มถ่ายทอดทัศนคติความคิดเพื่อให้สมาชิกกลุ่มปฏิบัติตามกลุ่มอ้างอิง ได้แก่ เพื่อนสนิท เพื่อนบ้านกลุ่มอาชีพเดียวกันหรือบุคคลที่มีชื่อเสียงเป็นที่นิยมของสังคม

2.2 ครอบครัว เป็นสถาบันแรกของสมาชิกทางสังคมซึ่งจะเป็นผู้ส่งสอนค่านิยม ทัศนคติในการตัดสินใจและถ่ายทอดไปยังลูก

2.3 สถานภาพและบทบาทการตัดสินใจของบุคคลมักจะถูกกำหนดด้วย สถานภาพและบทบาทของบุคคล

3. บุคคล ปัจจัยที่เกี่ยวกับบุคคล ได้แก่ อายุ อาชีพ สภาวะเศรษฐกิจ วิถีชีวิต และบุคลิกภาพ สิ่งเหล่านี้ทำให้บุคคลมีการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ที่แตกต่างกันออกไป

4. จิตวิทยา ประกอบไปด้วยการรับรู้ การเรียนรู้ ตลอดจนความเชื่อและทัศนคติซึ่งมีส่วนกระตุ้นใจให้บุคคลมีการตัดสินใจ

ดังนั้นการตัดสินใจเป็นกระบวนการเลือกหรือกำหนดทางเลือกที่จะปฏิบัติในสิ่งที่เป็นไปได้โดยเป็นทางเลือกที่ดีที่สุดจากทางเลือกหลายทางโดยอาศัยข้อมูลเหตุผลประสบการณ์เป็นแรงจูงใจกระตุ้นให้ตัดสินใจเลือกปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ทฤษฎีเกี่ยวกับการตัดสินใจ

ทฤษฎีการตัดสินใจตามแนวคิดของนักพฤติกรรมนิยม

พรณี เกษมกล(2532 : 62)ได้นำเสนอยุทธวิธีการตัดสินใจสรุปได้ดังนี้

1. กำหนดปัญหาและเป้าหมายของผู้รับคำปรึกษา
2. ตกลงที่จะบรรลุเป้าหมายของการให้คำปรึกษาร่วมกัน
3. รวบรวมวิธีการแก้ปัญหาต่างๆ
4. รวบรวมข้อมูลสำหรับตัวเลือก
5. ตรวจสอบผลที่จะเกิดจากตัวเลือก
6. คำนึงกับเป้าหมายตัวเลือกและผลที่จะเกิดซ้ำอีกครั้ง
7. ทำการตัดสินใจเพื่อนำไปสู่พัฒนาการใหม่

ปัญหาการตัดสินใจเลือกมีมากมายโดยมากเป็นเรื่องของอาชีพ เช่น จะเลือกเรียนวิชาอะไรจะเรียนต่อหรือลาออกจะเรียนที่ไหนจะเปลี่ยนวิชาเลือกดีไหม การเลือกอาชีพนำไปสู่การตัดสินใจ เช่น จะทำงานในบ้านหรือนอกบ้าน จะแต่งงานดีหรือไม่ แต่งกับใคร การแก้ปัญหาต้องหาเป้าหมายให้พบว่าการอะไรตามตัวเองให้แน่ใจพิจารณาความสำคัญของการตัดสินใจและความถี่ที่ผู้รับคำปรึกษาพูดถึงพิจารณาอย่างสนใจว่าที่เกิดขึ้นน่าพอใจหรือไม่ก่อนตัดสินใจต้องแน่ใจก่อนว่าจะเกิดผลดีควรใช้ระบบค่านิยมเข้าช่วยเป้าหมายของการให้คำปรึกษาที่เพิ่มโอกาสความน่าจะเป็นของผลที่เป็นที่น่าพอใจให้มากที่สุดผู้ที่ทำการตัดสินใจได้ดีที่สุดต้องมีความสามารถในการค้นหาข้อมูลต่างๆ ใช้นี้คือ มีตัวเลือกที่จะกระทำได้มากมายการสำรวจเป้าหมายให้ได้มากที่สุดและเป็นเป้าหมายที่เป็นค่านิยมของเรามากที่สุดให้น้ำหนักและตีราคาความเสี่ยงของผลที่จะเกิดอย่างระมัดระวัง ทั้งผลที่จะเกิดขึ้นทั้งทางบวกและทางลบเราจะต้องค้นหาทุกตัวเลือกมีการค้นหาข้อมูลใหม่เกี่ยวกับการประเมินตัวเลือกกับข้อมูลที่ถูกต้องที่ผ่านการพิจารณาแล้วว่าดีมาเป็นของตัวเอง แม้ว่าในระยะแรกของเขาอาจไม่ชอบสิ่งนั้นแต่เมื่อคิดว่ามีประโยชน์ก็ควรคิดว่าเป็นความคิดของตนตรวจสอบซ้ำอีกครั้งถึงผลของตัวเลือกทั้งทางบวกและทางลบและตัวเลือกที่ไม่ยอมรับก่อน

การตัดสินใจและสุดท้ายต้องศึกษารายละเอียดก่อนตัดสินใจมีการวางแผนเป็นพิเศษเพื่อรู้ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นนักวิชาการได้ศึกษาเกี่ยวกับการตัดสินใจและตั้งเป็นทฤษฎีหลายทฤษฎีด้วยกัน ดังนี้

ทฤษฎีการตัดสินใจของเจอร์เลต (Gerlett)

เจอร์เลต(ทิพมาศ ทองมณี. 2530 : 11; อ้างถึงจาก Gerlett.n.d.) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการตัดสินใจว่าเป็นทฤษฎีที่แสดงถึงวงจรกระบวนการตัดสินใจ โดยเริ่มจากจุดหมายหรือวัตถุประสงค์และบุคคลที่มีความประสงค์ที่ต้องการตัดสินใจบุคคลนั้นก็ประสงค์จะได้รับข้อเสนอแนะโดยเขาจะรวบรวมข้อมูลให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการตัดสินใจของเขาต่อจากนั้นบุคคลที่จะพิจารณาข้อมูลที่ได้รับและพยายามนำมาประยุกต์ให้สอดคล้องกับการเลือกพิจารณาความเป็นไปได้ของทางเลือกสำหรับการทำนายผลอาจจะเกิดขึ้นกับความสำเร็จของประสบการณ์ในอดีตและระดับความปรารถนาของบุคคลนั้น ซึ่งการทำนายผลมีประสิทธิภาพหรือไม่เพียงใดขึ้นอยู่กับข้อมูลที่รวบรวมได้นั้นได้นำหนักในการคาดคะเนอย่างเหมาะสมหรือไม่เหมาะสม สำหรับขั้นต่อไปเป็นระบบค่านิยมในขั้นนี้บุคคลจะพิจารณาถึงผลที่พึงปรารถนาเขาจะเปรียบ เทียบกับผลที่ได้รับจากระดับขั้นของค่านิยม เช่น ถ้าเขาเลือกวิชาชีพนี้เพื่อต้องการเงินมากหรือคาดได้ว่าเขาต้องการเรียนจบในสาขาวิชานี้ได้และจะมีโอกาสศึกษาต่อ เขาจะต้องตั้งคำถามว่าค่านิยมสูงสุดของเขานั้นคืออะไร ทั้งนี้เพื่อให้การตัดสินใจเลือกของเขาเหมาะสมยิ่งขึ้น ส่วนขั้นสุดท้ายเป็นการประเมินผลและเลือกตัดสินใจ ซึ่งจะเป็นผลจากการตัดสินใจครั้งนี้โดยผลที่ได้รับเหมาะสมกับจุดหมายหมายของข้อมูลหรือตัดสินใจที่จะสำรวจต่อไปโดยวางแผนสำรวจเพื่อให้ได้ข้อมูลใหม่เพื่อการตัดสินใจครั้งต่อไป

วงจรกระบวนการตัดสินใจของเจอร์เลต(Gerlett) ประกอบด้วยสาระสำคัญดังนี้คือ

1. จุดมุ่งหมาย บุคคลต้องการตัดสินใจเมื่อมีทางเลือกอย่างน้อย 2 ทาง
2. ข้อเสนอแนะ บุคคลต้องการค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับทางเลือกนั้นๆ
3. ความเป็นไปได้ โดยจะต้องค้นหาความเป็นไปได้ทั้งหมดของกิจกรรม
4. ความเป็นไปได้ของผลที่ได้รับโดยจะต้องตรวจสอบลำดับความเป็นไปได้ในแต่ละ

ละทางเลือก

5. ความน่าจะเป็นของผลที่ได้รับ โดยการทำนายความน่าจะเป็นของแต่ละลำดับ
6. ค่านิยม โดยประเมินความต้องการของบุคคลในแต่ละลำดับ
- 7.การประเมินผล โดยการประเมินความเหมาะสมและเลือกตัดสินใจ
8. การตัดสินใจ มีการตัดสินใจซึ่งอาจเป็น
 - 8.1 การตัดสินใจสิ้นสุด
 - 8.2 การค้นหาข้อมูลสารสนเทศใหม่

ทฤษฎีการตัดสินใจของคาร์คฮัฟฟ์

คาร์คฮัฟฟ์(Carkhuff)ได้กล่าวถึงการตัดสินใจว่าประกอบไปด้วย(พรณี เกษมกล. 2532 : 60 - 61; อ้างอิงจาก Carkhuff)

1. กำหนดปัญหาผู้ให้คำปรึกษาสำรวจปัญหาและพยายามเข้าใจปัญหาในลักษณะที่ผู้รับคำปรึกษาคิด คาร์คฮัฟฟ์เชื่อว่าการบรรลุเป้าหมายในการให้คำปรึกษาคือต้องมีความเข้าใจที่ตรงกันกับผู้รับคำปรึกษา

2. แยกย่อยปัญหารวบรวมการกระทำและค่านิยมต่างๆ แล้วแปรค่านิยมเป็นความต้องการว่าหมายความว่าอย่างไร

3. พิจารณาการกระทำตรวจสอบค่านิยมและตัวเลือกว่า ตัวเลือกใดให้ความพอใจสูงสุด ผู้ให้คำปรึกษาอาจช่วยบอกค่านิยมและการกระทำในสิ่งที่ผู้รับคำปรึกษาไม่รู้

4. ช่วยตัดสินใจเลือกการกระทำและการเลือกด้วยการใช้ตารางการตัดสินใจมีการใช้เครื่องหมายทางพีชคณิตคุณน้ำหนักของค่านิยมกับตัวเลือกแต่ละตัวรวมผลแต่ละตัวเลือกตัวที่ได้คะแนนมากที่สุดคือตัวที่ควรเลือก

แนวความคิดของคาร์คฮัฟฟ์แสดงถึงการตัดสินใจ 4 ขั้นตอนคือ กำหนดปัญหา แยกย่อยปัญหา พิจารณาการกระทำและตัดสินใจรูปแบบนี้ช่วยให้สามารถตัดสินใจดีขึ้นช่วยพิจารณาตัวเลือกปัญหารู้แนวทางเลือกอย่างมีเหตุผล

ทฤษฎีการตัดสินใจและการกระทำของสังคมของรีดเดอร์ (Reeder)

รีดเดอร์ (Reeder) ได้กล่าวถึงการตัดสินใจว่า(จิรพรรณ กาญจนจิตรรา. 2547:13-23; อ้างอิงจาก Reeder)โดยทั่วไปแล้วทางด้านจิตวิทยาสังคมที่เกี่ยวกับการตัดสินใจและการกระทำพฤติกรรมนั้น สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมซึ่งเป็นปัจจัยภายนอกจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ การกระทำของมนุษย์จะมีผลมาจากการที่บุคคลมีความเชื่อหรือไม่เชื่อในสิ่งนั้นๆ ดังนั้นในการตัดสินใจกระทำทางสังคมจะเป็นผลมาจากปัจจัยความเชื่อมั่นซึ่งแสดงให้เห็นว่าปัจจัยความเชื่อนั้นส่งผลให้เกิดการตัดสินใจและกระทำทางสังคมโดยได้แบ่งปัจจัยออกเป็น 3 ประเภท คือ

1.ปัจจัยดึงดูด(Pull Factors) ประกอบด้วย

1.1 เป้าหมาย(Goals) ความมุ่งประสงค์ที่จะให้บรรลุผลและให้สัมฤทธิ์ผลในการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งผู้กระทำจะมีการกำหนดเป้าประสงค์ไว้ก่อนล่วงหน้าและผู้กระทำพยายามที่จะกระทำทุกวิถีทางเพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์นั้นๆ

1.2 ความเชื่อ(Belief Orientations) เกิดจากความคิดความรู้ที่ผู้กระทำเข้าใจในเรื่องหนึ่งๆ ซึ่งจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจและการกระทำทางสังคมการที่บุคคลเลือกประพฤติ คือ ปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ย่อมต้องอาศัยความเชื่อพื้นฐานอยู่ด้วยเสมอ

1.3 ค่านิยม(Value Standards) คือสิ่งที่บุคคลยึดถือเป็นเครื่องช่วยในการตัดสินใจและกำหนดการกระทำของตนเองค่านิยมนี้เป็นความเชื่ออย่างหนึ่งแต่มีลักษณะถาวรโดย

เชื่อว่าวิถีปฏิบัติบางอย่างเป็นสิ่งที่ดีที่ตัวเองหรือสังคมเห็นดีเห็นชอบสมควรที่จะยึดถือปฏิบัติมากกว่าวิธีปฏิบัติอย่างอื่น

1.4 ขนบธรรมเนียมประเพณีและนิสัย(Habit&Custom)คือแบบอย่างพฤติกรรมที่สังคมกำหนดไว้แล้วสืบต่อกันมาด้วยประเพณีและถ้ามีการละเมิดก็就会被บังคับด้วยการที่สังคมไม่เห็นชอบด้วยไม่มีทางอนุมัติหรือลงโทษอย่างเด็ดขาดจากรัฐบาลหรือตัวบทกฎหมายในการตัดสินใจที่จะเลือกกระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งของมนุษย์ส่วนหนึ่งเนื่องมาจากแบบอย่างพฤติกรรมที่สังคมกำหนดไว้แล้ว

2. ปัจจัยผลักดัน(Push Factors) ประกอบด้วย

2.1 ความคาดหวัง(Expectations) คือ ทำที่ของบุคคลอื่นที่มีต่อพฤติกรรมของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตัว โดยคาดหวังหรือต้องการให้บุคคลนั้นประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ตนต้องการ ดังนั้นในการเลือกกระทำพฤติกรรมของบุคคลส่วนหนึ่งก็ขึ้นอยู่กับความคาดหวังและทำที่ของบุคคลอื่นด้วย

2.2 ข้อผูกพัน(Commitments) คือสิ่งที่ผู้กระทำเชื่อว่าเขาถูกผูกมัดที่จะต้องกระทำให้สอดคล้องกับสถานการณ์นั้นๆ ข้อผูกพันจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ และการกระทำทางสังคม เพราะผู้กระทำตั้งใจที่จะกระทำสิ่งนั้นๆ เนื่องจากเขารู้สึกว่าเขามีข้อผูกพันที่จะต้องกระทำ

2.3 การบังคับ(Force) เป็นตัวที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้กระทำตัดสินใจกระทำการต่างๆ ได้รวดเร็วขึ้นเพราะในขณะที่ผู้กระทำตั้งใจที่จะกระทำสิ่งต่างๆ นั้นเขาอาจจะยังไม่แน่ใจว่าจะกระทำพฤติกรรมนั้นดีหรือไม่ แต่เมื่อมีการบังคับก็จะทำให้การตัดสินใจกระทำพฤติกรรมนั้นได้เร็วขึ้น

3. ปัจจัยสนับสนุน (Able Factors) ประกอบด้วย

3.1 โอกาส(Opportunity) เป็นความคิดของผู้กระทำที่เชื่อว่าสถานการณ์ที่เกิดขึ้นช่วยให้มีโอกาสเลือกกระทำ บุคคลมักจะตัดสินใจกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งเมื่อเขาคิดว่าโอกาสเปิดให้เขาทำได้

3.2 ความสามารถ(Ability) การที่ผู้กระทำรู้ถึงความสามารถของตัวเองซึ่งจะก่อให้เกิดผลสำเร็จในเรื่องนั้นๆ ได้ การตระหนักถึงความสามารถนี้จะนำไปสู่การตัดสินใจและการตัดสินใจทางสังคมเพราะเขารู้ว่าการตัดสินใจกระทำไปแล้วเขามีความสามารถที่จะทำได้แน่นอน โดยทั่วไปการกระทำพฤติกรรมใดๆนั้น บุคคลจะพิจารณาความสามารถของตนเองเสียก่อน

3.3 การสนับสนุน(Support) คือสิ่งที่ผู้กระทำรู้ว่าจะได้รับหรือคิดว่าจะได้รับจากบุคคลอื่น ดังนั้นบุคคลมีความโน้มเอียงที่จะตัดสินใจกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งเมื่อเขาจะได้รับการสนับสนุนจากผู้อื่นปัจจัยทั้ง 10 ประการดังกล่าวเชื่อว่าเป็นกลุ่มของเหตุผลของการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งของมนุษย์ กล่าวคือการทำที่บุคคลจะกระทำสิ่งใดนั้นย่อมมีเหตุผลในการกระทำแฝงอยู่ทั้งสิ้นและเหตุผลนั้นอาจประกอบด้วยกลุ่มของเหตุผลหลายประการ ซึ่งอาจจะเหมือนหรือต่างกัน

นอกจากนี้ Reeder ได้อธิบายถึงแนวความคิดเกี่ยวกับปัจจัยหรือสาเหตุที่มีผลต่อการกระทำทางสังคมดังนี้

1. ในสถานการณ์ของการกระทำทางสังคมจะเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของบุคคลหลายคน ซึ่งแต่ละคนจะมีเหตุผลแต่ละอย่างในการตัดสินใจในการกระทำหรือไม่กระทำ
 2. บุคคลหรือองค์การจะตัดสินใจหรือแสดงการกระทำบนพื้นฐานของกลุ่มเหตุผลซึ่งผู้ตัดสินใจเองคิดว่ามีความสอดคล้องหรือตรงกับความต้องการของเขาในสถานการณ์นั้น ๆ
 3. ปัจจัยหรือเหตุผลนั้นผู้ตัดสินใจเองจะตระหนักหรือใช้น้ำหนักที่แตกต่างกันในการเลือกเหตุผลหรือปัจจัยที่จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ
 4. เหตุผลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจนั้นอาจเป็นเหตุผล 5 หรือ 6 ประการหรือมากกว่าจากจำนวนเหตุผลหรือปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำทั้ง 10 ประการที่กล่าวมาแล้ว
 5. เหตุผลที่มีต่อการตัดสินใจนั้นไม่จำเป็นต้องเกิดขึ้นพร้อมกันทั้ง 10 ประการในการตัดสินใจในเรื่องหนึ่ง ๆ
 6. กลุ่มของปัจจัยหรือเหตุผลที่มีอิทธิพลต่อการกระทำทางสังคมนั้นย่อมจะมีการเปลี่ยนแปลงได้
 7. ในบางสถานการณ์จะมีบ่อยครั้งที่จะมีทางเลือกสองหรือสามทางเพื่อที่จะสนองตอบต่อสถานการณ์นั้น
 8. ผู้กระทำหรือผู้ที่ตัดสินใจอาจจะมีทางเลือกโดยเฉพาะซึ่งแตกต่างกันออกไปในแต่ละบุคคล
 9. เหตุผลที่จะตัดสินใจ สามารถที่จะมองเห็นได้จากทางเลือกที่ถูกเลือกแล้ว
- จากทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจและการกระทำทางสังคมจะเห็นว่า การตัดสินใจของบุคคลนั้นเป็นกระบวนการทางความคิดและการใช้เหตุผลในการตัดสินใจเลือกกระทำซึ่งแต่ละบุคคลจะมีเหตุผลที่แตกต่างกันไปไม่ได้จำกัดเพียงเหตุผลใดเหตุผลหนึ่ง ทั้งนี้อาจขึ้นอยู่กับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นของแต่ละบุคคลด้วย ในการดำเนินชีวิตของคนเรานั้นควรที่จะศึกษาหาความรู้เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเองโดยพิจารณาจากทางเลือกหลายๆ ทางใช้เหตุผลให้สอดคล้องกับสถานการณ์นั้น สำหรับเรื่องการตัดสินใจเลือกเรียนนั้น ถ้าผู้เรียนขาดข้อมูลในการพิจารณาใช้เหตุผลก่อนการตัดสินใจเลือกเรียนวิชาชีพ เป็นสาเหตุสำคัญของการออกกลางคันได้

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

ความหมายของบุคลิกภาพ

นักจิตวิทยาและนักวิชาการให้ความหมายของบุคลิกภาพไว้หลายทัศนะด้วยกันดังต่อไปนี้

รุช (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2530 : 41; อ้างอิงจาก Ruch.1953)กล่าวว่า บุคลิกภาพหมายถึง ตัวเราทั้งตัวหรืออัตตะที่แสดงพฤติกรรมต่างๆ ออกมาแสดงออกมาเป็นกระเจงเงาที่สะท้อนความรู้สึกนึกคิดหรือทัศนคติของบุคคลนั้น ๆ

ฮิลการ์ดและแอทคินสัน(ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2530 : 41; อ้างอิงจาก Hilgard and Atknsn.1967) กล่าวว่า บุคลิกภาพหมายถึงลักษณะรวมของบุคคลและวิธีการแสดงออกของพฤติกรรมของเขา

อัลพอร์ท(จรรยา เกษศรีสังข์. 2537 : 11 – 15 ; อ้างอิงจาก Allport. 1967) ได้อธิบายว่า บุคลิกภาพเป็นระบบการเคลื่อนไหวของอินทรีย์ที่อยู่ภายในจิตใจบุคคลและเป็นตัวกำหนดลักษณะนิสัย(Traits)ประจำตัวของบุคคลนั้นทั้งหมด

อนาสตาซี(จรรยา เกษศรีสังข์. 2537 : 11–15 ; อ้างอิงจาก Allport. 1968) กล่าวว่า บุคลิกของบุคคลเกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อมพันธุกรรมเดียวกันแต่อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ต่างกันหรือแม้แต่วิถีชีวิตแวดล้อมหรือพันธุกรรมเดียวกันอาจก่อให้เกิดบุคลิกภาพต่างกันได้

แคทเทล(Cattell. 1970 : 2–3) กล่าวว่า บุคลิกภาพหมายถึงผลรวมของพฤติกรรมทั้งหมดที่มีทั้งเปิดเผยและซ่อนเร้น

แซมมวล(Samul. 1981 : 3) กล่าวว่า บุคลิกภาพหมายถึงลักษณะทางจิตวิทยาเฉพาะตัวบุคคลแต่ละคน ซึ่งอาจแสดงออกให้เห็นในทางพฤติกรรมและความคิด

มอริส(Morris. 1996 : 264) กล่าวว่าบุคลิกภาพ หมายถึง รูปแบบที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับการคิดความรู้สึกและพฤติกรรมที่แสดงออกในสถานการณ์ต่าง ๆ

รสนธิ์ ฉายแก้ว(2536 : 10) กล่าวว่าบุคลิกภาพ หมายถึงคุณสมบัติที่รวมกันเป็นแบบฉบับเฉพาะของแต่ละบุคคลซึ่งพิจารณาได้จากรูปแบบพฤติกรรมของบุคคลนั้นที่แสดงออกหรือตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อม

พรทิพย์ เรียรไพสิฐ(2542 : 9) กล่าวว่าบุคลิกภาพ หมายถึง ภาพรวมในพฤติกรรมและความคิดของแต่ละบุคคลที่แสดงออกทั้งที่เปิดเผยและซ่อนเร้นเพื่อเป็นแนวทางและวิธีการปรับตัวในการดำรงชีวิตในสังคม

จิรพร ปัทมสุคนธ์(2543 : 7) กล่าวว่าบุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะนิสัยที่รวมกันเป็นแบบฉบับเฉพาะของแต่ละบุคคล ซึ่งแสดงออกมาในรูปของพฤติกรรมที่มีความคงเส้นคงวาและสามารถสังเกตได้ พฤติกรรมของบุคคลที่แสดงถึงบุคลิกภาพอาจแสดงออกมาในรูปแบบต่างๆ เป็นในรูปแบบกระทำหรือไม่กระทำอันได้แก่ เจตคติ ความเชื่อ ค่านิยม ตลอดจนถึงลักษณะและสติปัญญา

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2543 : 216) กล่าวว่าบุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะโดดเด่นของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ซึ่งแสดงออกแบบนั้นอยู่เป็นประจำกับสถานการณ์เฉพาะอย่างจนเกิดเป็นนิสัย

สุภาภรณ์ ธาตุดี (2546 : 10) กล่าวว่าบุคลิกภาพ หมายถึงลักษณะหรือแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมทั้งหมดของบุคคลทั้งภายในและภายนอกที่บุคคลแสดงออกมาทั้งทางกายภาพ ท่วงท่าทาง ตลอดจนสิ่งที่บ่งบอกถึงสถานการณ์และจิตใจด้านความรู้สึกอันเป็นผลจากพันธุกรรมการ

เรียนรู้และสิ่งแวดล้อมโดยพฤติกรรมต่าง ๆ ที่แสดงออกนั้นจะต้องมีลักษณะเป็นแบบเฉพาะในแต่ละบุคคล จึงเป็นเหตุให้แต่ละบุคคลมีบุคลิกภาพที่แตกต่างกัน

อังสนา สารเจนตร(2547 : 23) กล่าวว่าบุคลิกภาพ คือลักษณะของบุคคลที่แสดงออกด้านการกระทำเป็นลักษณะนิสัยของบุคคลเฉพาะตัวซึ่งเกิดจากพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม

จากความหมายของบุคลิกภาพดังกล่าวสรุปได้ว่า บุคลิกภาพหมายถึง ลักษณะที่รวมเป็นแบบฉบับเฉพาะตัวของแต่ละบุคคลที่เป็นพฤติกรรมทั้งภายในและภายนอกเป็นลักษณะนิสัยของบุคคลเฉพาะตัวซึ่งเกิดจากพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ

อิลิคสัน(ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2530 : 42; อ้างอิงจาก Erksen. 1959) เชื่อว่าการพัฒนาบุคลิกของมนุษย์นั้นมิได้หยุดยั้งแต่ในวัยเด็ก แต่จะมีการพัฒนาลักษณะต่างของบุคลิกภาพอย่างเป็นลำดับตลอดช่วงชีวิตของบุคคล

กาญจนา คำสุวรรณ (2524 : 194–195) กล่าวว่าประสบการณ์ที่เกิดจากการเรียนรู้ทางสังคมและส่งผลต่อบุคลิกภาพนั้น แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. ประสบการณ์ร่วมทางวัฒนธรรมเป็นประสบการณ์ที่บุคคลได้รับเหมือนกันหรือต่างกันมีผลให้บุคลิกภาพที่แตกต่างกันตามความเชื่อ ทศนคติ ค่านิยม ประเพณี และคำสอนของสังคมนั้น ๆ

2. ประสบการณ์เฉพาะตัวเป็นอิทธิพลได้รับจากการอบรมเลี้ยงดูบิดามารดา ผู้ปกครองที่แตกต่างกันมีผลให้แต่ละคนได้รับการหล่อหลอมบุคลิกภาพไม่เหมือนกันผู้ที่ได้รับทิศทางเหมาะสมมีความเชื่อมั่นในตนเองมีเหตุผลและมองโลกในแง่ดีในขณะที่ผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยหรือเข้มงวดจะมีบุคลิกภาพไปในทิศทางตรงกันข้ามมีความก้าวร้าวไม่ไว้วางใจคนหวาดระแวงและมีทัศนคติไม่ดีต่อสังคม

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2530 : 44)กล่าวว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพประกอบด้วย พันธุกรรม สิ่งแวดล้อมและช่วงเวลาในชีวิตของบุคคลกล่าวคือ

1. พันธุกรรม สิ่งถ่ายทอดทางพันธุกรรมส่วนมากเป็นลักษณะทางกาย เช่น ความสูงต่ำลักษณะของเส้นผม สีของผิว ชนิดของโลหิต โรคภัยไข้เจ็บบางชนิดและข้อบกพร่องทางร่างกายบางชนิด เช่น ตาบอดสี ศรีษะล้าน นิ้วเกิน มือติดกัน ฯลฯ ซึ่งลักษณะทางกายเช่นนี้เป็นอิทธิพลของพันธุกรรมที่มีต่อบุคลิกภาพของแต่ละบุคคลทั้งสิ้น

2. สิ่งแวดล้อม มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการของมนุษย์ทั้งพัฒนาการทางกายทางจิตและบุคลิกภาพ คือ บุคคลอื่นๆ รอบตัวเรา ครอบครัว กลุ่มคนและวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมที่เป็นมนุษย์คนอื่นๆ จะมีอิทธิพลอย่างมากต่อการพัฒนาทางบุคลิกภาพทัศนคติและพฤติกรรมทางสังคมมนุษย์

3. ช่วงเวลาในชีวิตของบุคคลแสดงถึง ระดับการพัฒนาการทางร่างกายและจิตใจ อันเกิดจากอิทธิพลร่วมระหว่างพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันและแม้ระยะสำคัญของการพัฒนาการของมนุษย์ส่วนมากจะอยู่ในช่วงชีวิตเด็กเป็นส่วนมาก

ฉลอง ภิมย์รัตน์ (2531 : 29 - 30)กล่าวว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพมี 2 ปัจจัยใหญ่ ๆ คือ

1. องค์ประกอบด้านพันธุกรรม เป็นการถ่ายทอดยีนส์จากพ่อแม่หรือบรรพบุรุษไปสู่ลูกหลานได้แก่ลักษณะทางด้านรูปร่าง หน้าตา ท่าทาง ผิวพรรณ อารมณ์ ตลอดจนระบบประสาทและเลือดเป็นลักษณะที่ติดตัวมาแต่เกิด

2. องค์ประกอบทางด้านสิ่งแวดล้อมทั้งที่ป็นธรรมชาติและสภาพวัฒนธรรม ประเพณี กฎเกณฑ์ระเบียบต่าง ๆ สังคมที่บุคคลเกี่ยวข้องอยู่เป็นผลให้เกิดการเรียนรู้และปรับตัวให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมนั้นๆ ได้แก่ ลมฟ้าอากาศ ที่อยู่อาศัย อาหาร ตลอดจนคนที่อยู่ใกล้ชิด องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมนี้มีผลให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ที่แตกต่างส่งผลให้บุคลิกภาพของคนแตกต่าง

จากข้อความดังกล่าว สรุปได้ว่าอิทธิพลของพันธุกรรม สิ่งแวดล้อมและช่วงเวลาในชีวิตของบุคคลเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาให้บุคลิกภาพของบุคคลมีลักษณะที่แตกต่างกัน

ประเภทของบุคลิกภาพ

การพิจารณาถึงความพันธ์ระหว่างลักษณะที่แสดงออกทางกายภาพโดยเฉพาะอย่างยิ่งลักษณะเค้าหน้าหรือโครงสร้างต่าง ๆ ของร่างกายและบุคลิกภาพเป็นความเชื่อวามมนุษย์เรานั้นมีลักษณะทางสรีระเป็นแบบแต่ละแบบอาจเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับบุคลิกภาพแต่ละอย่าง(Luthan.1998 : 160) ดังนั้นจึงมีผู้แบ่งบุคลิกภาพของคนออกเป็นหลายประเภท เช่น ความคิดของจุง (Hergenharn.1990 : 58 – 85 ; Citing Jing.n.d.)ได้พิจารณาบุคลิกภาพของคนโดยยึดถือสังคมเป็นหลักเขาได้แบ่งบุคลิกภาพของคนออกเป็น 2 ประเภทคือ

1. บุคลิกภาพที่ชอบเก็บตัว(Introvert)เป็นคนที่ไม่ชอบสูงส่งกับผู้อื่นเคร่งครัดต่อระเบียบแบบแผนมีมาตรการและกฎเกณฑ์ที่แน่นอนในการควบคุมอุปนิสัยของตนเองเชื่อตัวเองและกระทำทุกอย่างที่มักขึ้นอยู่กับตัวเองเป็นใหญ่บุคคลประเภทนี้จะผูกพันกับตนเองมากกว่าที่จะผูกพันกับสังคมหรือบุคคลอื่น

2. บุคลิกภาพที่ชอบแสดงตัว(Extrovert)เป็นคนเปิดเผย คุยเก่ง ร่าเริง ปรับตัวได้ดีในสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ มีความเชื่อมั่นในตนเองบนรากฐานของเหตุผลและความจริง

เครซเมอร์ (Samuel.1981 : 190 – 191; Citing Kretschmer. 1921) และเชลดอน (Burger.1986 : citing Sheldon. 1942.) เห็นว่าบุคลิกภาพของคนขึ้นอยู่กับรูปร่างลักษณะของคน จึงแบ่งบุคลิกภาพของคนตามรูปร่างหรือโครงสร้างทางสรีรวิทยาสอดคล้องกันเป็น 3 ประเภทคือ

1. ประเภทที่มีร่างกายอ้วนเตี้ย คอโต ร่างกายมีไขมันมาก พุงยื่น(Pygmy หรือ Endomorphy) คนประเภทนี้เป็นคนที่ชอบแสวงหาความสบายไม่รีบร้อนชอบการเข้าสังคม สนุกสนาน รื่นเริง โกรธง่ายหายเร็วและกินจุ

2. ประเภทที่มีรูปร่างผอมสูง ตัวยาว แขนยาว อ่อนแอ(Asthenic หรือ Ecotomorphy) คนประเภทนี้มีลักษณะเคร่งขรึมเอาการเอางานมีความเครียดทางอารมณ์อยู่เป็นนิจ ชอบสันโดษไม่เข้าสังคม

3.ประเภทที่มีร่างกายใหญ่แข็งแรงเต็มไปด้วยกล้ามเนื้อร่างกายแข็งแรงชอบออกกำลังกาย(Atheletic หรือ Mesomorphy) คนประเภทนี้ชอบทำอะไรแปลกๆ ช้น ๆ ไม่ใคร่มีความทุกข์ร้อน ไม่ค่อยพูดเรื่องความเป็นความตาย สนุกอยู่เสมอ

นอกจากนี้ ฟรีดแมนและโรเซนแมน (Farmer and others. 1984 : 34 ; citing Friedman and Rosenman.1974.) ได้แบ่งบุคลิกภาพของคนตามลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออกโดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ บุคลิกภาพแบบเอและบุคลิกภาพแบบบี รายละเอียดของบุคลิกภาพทั้ง 2 มีดังนี้

1. บุคลิกภาพแบบเอ(Type A Personality) เป็นบุคลิกภาพของบุคคลที่มีพฤติกรรมดังต่อไปนี้ (Organ and Hammer.1982 : 272 – 273 ; Farmer and others.1984 : 35 ; Smith and Anderson. 1986 : 1166 – 1167 ; Fontana and Others. 1987 : 177)

1.1 มีความทะเยอทะยาน(Intense Ambition)เป็นบุคคลที่มีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่อยากจะประสบความสำเร็จ

1.2 ชอบแข่งขัน(Competitive Drive)เป็นบุคคลที่ชอบต่อสู้แข่งขันกับผู้อื่นเพื่อให้ตนเองได้ดีกว่าคนอื่น

1.3 แข่งขันกับเวลา(Time Urgency)เป็นบุคคลที่กระทำสิ่งต่างๆ อย่างเร่งด่วนใช้เวลาให้เกิดประโยชน์มากที่สุดทำงานตามแผนเวลา

1.4 สร้างศัตรู(Hostility)เป็นบุคคลที่ยึดตนเองเป็นที่ตั้งชอบแสดงออกนอกทาง ข่มขู่ผู้อื่น อาฆาตแค้นและขาดความเห็นใจกับความเฉื่อย

1.5 อดทนต่ำ(Impatient)เป็นบุคคลที่มีความอดทนต่ำต่อการรอคอยและอดทนต่ำต่อสภาพแวดล้อมทางกายทนต์ไม่ได้ออกกับความเฉื่อย

1.6 มีความก้าวร้าว (Aggressiveness)เป็นบุคคลที่นิยมใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหาความขัดข้องใจแบ่งเป็นความก้าวร้าวทางวาจาและความก้าวร้าวทางกาย

2. บุคลิกภาพแบบบี(Type B Personality) เป็นบุคลิกภาพที่มีลักษณะตรงข้ามกับบุคลิกภาพแบบเอ ซึ่งเป็นบุคคลที่ไม่ทะเยอทะยานไม่มุ่งเอาชนะมีความสงบเสงี่ยมทำงานไปพักไป ไม่รีบร้อน(Greene and Others. 1985 : 165 ; Mitchell and Lanson. 1987 : 203 ;Robbins.1989 : 511)

ประวัติความเป็นมาของการศึกษาบุคลิกภาพแบบเอ และบุคลิกภาพแบบบี

บุคลิกภาพแบบเอเป็นบุคลิกภาพที่ค้นพบราวปีค.ศ.1960 อันเนื่องมาจากของ นายแพทย์ โรเซนแมนได้เริ่มสังเกตผู้ป่วยโรคหัวใจว่ามีบุคลิกภาพบางอย่างที่แปลกไปจากผู้ป่วย อื่นๆ จากการสังเกตเหตุการณ์บางอย่างในคลินิกโรคหัวใจของเขาพบว่าเก้าอี้ที่ผู้ป่วยโรคหัวใจมานั่ง ตรวจนั้นจะมีรอยสึกของเฉพาะตรงขอบเก้าอี้เท่านั้นแสดงว่าคนไข้ส่วนใหญ่ของเขานั่งตรงขอบเก้าอี้ ซึ่งทำให้เขาคิดว่าคนเช่นนี้จะต้องเป็นคนรีบร้อนเพราะคนที่ทำอะไรรีบร้อนรีบเร่งมักนั่งเก้าอี้แค่ตรง ขอบเก้าอี้จะได้ลุกขึ้นชนได้รวดเร็วคล้ายกับเป็นลักษณะของความพร้อมที่จะเคลื่อนไหวทันทีจาก ความคิดนี้ทำให้เขาคิดว่าผู้ป่วยโรคหัวใจบางคนนั้นไม่มีปัจจัยเสี่ยง(Risk Factor)ที่เคยเชื่อว่าเป็น สาเหตุสำคัญของโรคหัวใจเลยแต่เดิมนั้นพบว่าการมีโคเรสเตอรอลสูงความดันโลหิตสูงการสูบบุหรี่ การเป็นโรคเบาหวานและความอ้วนเป็นปัจจัยที่เสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจ ดังนั้นเขาจึงใช้เวลา 8 ปีในการร่วมศึกษาและวิจัยบุคลิกภาพผู้ป่วยโรคหัวใจและในที่สุดก็พบว่าบุคลิกภาพชนิดหนึ่งซึ่ง ต่อมาเราใช้ชื่อว่าบุคลิกภาพแบบเอและบุคคลที่มีบุคลิกภาพตรงข้ามเรียกว่าบุคลิกภาพแบบบี การค้นพบบุคลิกภาพแบบเอ นั้นถือว่าเป็นการค้นพบที่สำคัญเพราะบุคลิกภาพแบบเอเป็นปัจจัยที่ เสี่ยงต่อกว่าปัจจัยกายภาพทุกตัวถ้าเปรียบเทียบระหว่างผู้ป่วยโรคเบาหวานโรคความดันโลหิตสูง หรือโรคไขมันในหลอดเลือดสูงกับคนที่มีบุคลิกภาพแบบเอแล้วคนที่มีบุคลิกภาพแบบเอจะถือว่าเป็น ปัจจัยที่เสี่ยงที่สุดของการเกิดโรคหัวใจ(จรรยา เกษศรีสังข์. 2537 :14 ; อ้างอิงจาก รังสิต ห่มระฤก. 2532) จากประวัติความเป็นมาของการศึกษาบุคลิกภาพแบบเอและบุคลิกภาพแบบบีนั้นฟรีดแมน และโรเซนแมน (จรรยา เกษศรีสังข์. 2537 : 14 ; อ้างอิงจาก Friedman and Rosenman.1974) สรุปลักษณะของบุคลิกภาพแบบเอและบุคลิกภาพแบบบี ได้ดังนี้

บุคลิกภาพแบบเอ(Type A Behavior Pattern Personality) หมายถึง บุคคลที่มี บุคลิกภาพรีบร้อน ชอบแข่งขัน และก้าวร้าว ชอบทำงานให้ได้มาก ๆ ในเวลาอันน้อย ๆ มีความรู้สึกว่ เวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว มีความมานะพยายามมากในการทำงานชอบฝ่าฟันอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อ ประสบความสำเร็จ ชอบทำงานด้วยความรวดเร็วทนไม่ได้กับงานที่ล่าช้า มีความต้องการพักผ่อน น้อยกว่าคนอื่นและกระตุ้นให้เกิดความรู้สึกโกรธ และก้าวร้าวง่าย

บุคลิกภาพแบบบี(Type B Behavior Pattern Personality) หมายถึงบุคคลที่มี บุคลิกภาพที่มีความผ่อนคลายไม่รีบร้อนและไม่ก้าวร้าวมีลักษณะเรื่อย ๆ ง่ายๆ ชอบการพักผ่อน ดำเนินชีวิตแบบง่าย ๆ และไม่ชอบฝ่าฟันอุปสรรคในการทำงาน

การวัดลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ และ บุคลิกภาพแบบ บี

บุคลิกภาพแบบเอและบี แบบวัดที่ใช้ในปัจจุบันมี 3 แบบ(จรรยา เกษศรีสังข์. 2537:15 ; อ้างอิงจาก Friedman and Roseman.1974) คือ

แบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง(Structured Interview : SI) ประกอบด้วยข้อคำถาม 25 ข้อ เป็นการถามโดยให้ผู้ตอบรายงานพฤติกรรมตนเองในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ทำให้คนที่

บุคลิกภาพแบบเอไม่สามารถทนเช่นสถานการณ์ที่ทำให้เกิดความโกรธสถานการณ์ที่มีการแข่งขันอย่างมากแบบสัมผัสกันนี้เป็นการวัดการแสดงทางด้านกายภาพ

มาตรวัดลักษณะบุคลิกภาพแบบเอของเฟรมมิงแฮม(Fremingham Type A Scale : FTAS) เป็นแบบวัดรายงานตนเองเช่นเดียวกับแบบหนึ่งประกอบด้วยข้อคำถาม 10 ข้อ วัดทางด้านแรงขับมุ่งสัมฤทธิ์ การมีความรู้สึกที่เวลาผ่านไปอย่างรวดเร็วและการรับรู้ที่มีความกดดันในการทำงาน

แบบสำรวจการกระทำกิจกรรม เจนกินส์(Jenkins Activity Suvey : JAS) เป็นแบบสอบถามที่ประกอบด้วยข้อคำถาม 20 ข้อ บุคคลที่ได้คะแนนจากแบบวัดนี้สูงเป็นบุคคลที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ โดยกลุ่มบุคคลนี้รายงานว่ามีความรู้สึกที่เวลาผ่านไปอย่างรวดเร็วทำงานด้วยความเร่งรีบไม่ลดละต่อความอ่อนล้าหรือการทำงานที่ประสบความล้มเหลว นอกจากนี้ยังรายงานว่าตนเองทำงานหนักและมีความต้องการผลสัมฤทธิ์มากกว่าโดยเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่รายงานว่า มีความต้องการความก้าวหน้าในอาชีพมีความต้องการความก้าวหน้าในอาชีพมีความตั้งใจเพิ่มสถานภาพอาชีพให้สูงขึ้นรับรู้ที่ได้รับแรงเสริมจากการทำงานว่า อีกทั้งยังมีระดับการศึกษาสูงกว่า

นอกจากนั้น สตรูบและคนอื่นๆ (Strube and others. 1987) ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแบบสำรวจกิจกรรมของเจนกินส์ว่าเป็นแบบวัดบุคลิกภาพแบบเอ โดยให้ผู้ตอบรายงานพฤติกรรมตนเองว่า มีการแสดงออกอย่างไรและได้ศึกษาพบว่าคนที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบเอมีความเชื่อถือในความสำเร็จของงานมากกว่าความล้มเหลวมีแรงขับในการแข่งขันสูงมุ่งสัมฤทธิ์และมีความรู้ที่เวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว

สรุปได้ว่า บุคลิกภาพ แบ่งเป็น 2 แบบคือ บุคลิกภาพที่ชอบเก็บตัว(Introvert)เป็นคนที่ไม่ชอบยุ่งเกี่ยวกับผู้อื่นเคร่งครัดต่อระเบียบแบบแผนมีมาตรการและกฎเกณฑ์ที่แน่นอนในการควบคุมอุปนิสัยของตนเองเชื่อตัวเองและกระทำทุกอย่างที่มักขึ้นอยู่กับตัวเองเป็นใหญ่บุคคลประเภทนี้จะผูกพันกับตนเองมากกว่าที่จะผูกพันกับสังคมหรือบุคคลอื่น และบุคลิกภาพที่ชอบแสดงตัว(Extrovert)เป็นคนเปิดเผย คุยเก่ง ร่าเริง ปรับตัวได้ดีในสิ่งแวดล้อมต่างๆ มีความเชื่อมั่นในตนเองบนรากฐานของเหตุผลและความจริง ซึ่งแต่ละบุคคลมีบุคลิกภาพแตกต่างกันตามปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคต

ความหมายของลักษณะมุ่งอนาคต

มิเชล และคนอื่นๆ (สมดุล ชาญนวงศ์. 2533 : 50 ; อ้างอิงจาก Mischel and others. 1966 :147-153) กล่าวว่าลักษณะมุ่งอนาคตมีความสัมพันธ์กับด้านอื่นของบุคคลเช่น ด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว ด้านสังคม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้านการปรับตัวและด้านชาวปัญญา

เฮคคอกเซน (สมจิตต์ เพิ่มพูน. 2532 : 47; อ้างอิงจาก Heckhausen. 1967) กล่าวว่า ลักษณะมุ่งอนาคตไว้ว่าการตั้งเป้าหมายในระยะยาวของการทำงาน การคาดการณ์ไกล การวางแผนระยะยาวการมองผลที่จะส่งไปยังอนาคตรู้จักอดได้รอได้ ลักษณะมุ่งอนาคตสูงนี้จะปรากฏมากในผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในทุกๆ ด้าน

มีด(Mead. 1971 : 175) กล่าวว่า ลักษณะมุ่งอนาคตเป็นความสามารถของบุคคลที่จะคาดการณ์เกี่ยวกับตนเองในอนาคต

มิเชล(ศิริวรรณ สุวินท์. 2548 : 32; อ้างอิงจาก Mischel. 1974 : 287) กล่าวว่า ลักษณะมุ่งอนาคต หมายถึง ความสามารถในการคาดการณ์ไกลและเล็งเห็นความสำคัญของผลดีผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคตมีความต้องการได้รับผลในอนาคตที่ดีกว่าหรือมากกว่าผลที่เกิดในปัจจุบันจึงดำเนินการวางแผนเพื่อปฏิบัติต่อจากนั้นควบคุมตนเองให้ปฏิบัติเป็นขั้นตอนไปตามแผนที่วางไว้เพื่อไปสู่เป้าหมายที่ต้องการในอนาคต

แลมมร์อล์ฟและกีซีลา(ศิริวรรณ สุวินท์. 2548 : 32; อ้างอิงจาก Lamm' Rolf and Gisela. 1976 : 317) กล่าวว่า ลักษณะมุ่งอนาคตหมายถึง ทักษะคติความรู้สึกของแต่ละบุคคลที่มีต่ออนาคต

นาตยา ปิลันธนาพันธ์(2526 : 21 – 23) กล่าวว่า ลักษณะมุ่งอนาคต หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกโดยมีการคำนึงถึงผลของการกระทำนั้นๆว่าจะส่งผลร้ายหรือดีแก่ตนเองและสังคมอย่างไรควรประพฤติปฏิบัติอย่างไรจึงจะทำให้ไม่เกิดผลร้ายทั้งในปัจจุบันและอนาคต

สมจิตต์ เพิ่มพูน(2532 :11) กล่าวว่า ลักษณะมุ่งอนาคต หมายถึง ความสามารถในการคาดการณ์ไกลเห็นความสำคัญของผลดีผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคตและสามารถวางแผนปฏิบัติเพื่อรับผลดีป้องกันผลเสียตลอดจนสามารถควบคุมตนเองในการกระทำหรือละเว้นการกระทำบางอย่างตามความต้องการของตนเองเพราะเล็งเห็นผลเสียที่จะเกิดขึ้นตามมาทั้งแก่ตนเองและผู้อื่นในภายหลัง

สุรพงศ์ ชูเดช(2534 : 46) กล่าวว่า ลักษณะมุ่งอนาคต หมายถึง ความสามารถในการคาดการณ์ไกลเห็นความสำคัญของสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตและการบังคับตนเองให้อดได้รอได้หรือเลือกที่จะไม่รับประโยชน์เล็กน้อยแต่จะรอรับประโยชน์ที่ยิ่งใหญ่หรือสำคัญที่ตามมาในภายหลัง

กนกวรรณ อุ๋นใจ(2535 : 27) กล่าวว่า ลักษณะมุ่งอนาคตหมายถึง การมองสู่ออนาคตของบุคคลโดยผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตจะเป็นผู้ที่สามารถคาดการณ์ไกลและตัดสินใจเลือกกระทำอย่างเหมาะสมหาแนวทางแก้ปัญหาและวางแผนดำเนินการเพื่อเป้าหมายที่ต้องการในอนาคตรู้จักการปฏิบัติให้เกิดการอดได้รอได้และความเพียรพยายามในปัจจุบันเพื่อประสบความสำเร็จในชีวิต

จากความหมายของลักษณะมุ่งอนาคตที่กล่าวมาแล้วสรุปได้ว่า ลักษณะมุ่งอนาคต หมายถึง ความสามารถในการคาดการณ์ไกลและเล็งเห็นความสำคัญของผลดีผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต รู้จักอดได้รอได้ มีความกระตือรือร้นที่จะฟันฝ่าอุปสรรคและความเพียรพยายามเพื่อประสบความสำเร็จในชีวิต

ความสำคัญของลักษณะมุ่งอนาคต

มิเชล (สมดุล ชาญวงศ์. 2533 : 51 ; อ้างอิงจาก Mischel :1974) กล่าวถึง ลักษณะมุ่งอนาคตของบุคคลที่มุ่งอนาคตและมีการควบคุมตนเองสูงไว้ดังนี้

1. สามารถวางแผนล่วงหน้าได้และสามารถคาดการณ์ถึงผลดีผลเสียที่เกิดขึ้นในอนาคต
2. สามารถอดใจรอได้
3. มีความเชื่อมั่นในผลของการกระทำว่าทำดีย่อมได้ผลตอบแทน
4. เป็นบุคคลที่สามารถอธิบายปรากฏการณ์ต่าง ๆ อย่างสมเหตุสมผล
5. สามารถถ่วงน้ำหนักจากการกระทำบางชนิดที่สังคมไม่ยอมรับหรือเป็นผลเสียต่อสุขภาพได้

ไรท์(Wright. 1975 : 298) กล่าวถึง ลักษณะมุ่งอนาคตว่าผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงจะเป็นผู้สามารถปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะและไม่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ของศาสนาและกฎหมายซึ่งจะเห็นว่าผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคต จัดว่าเป็นผู้ที่มีจริยธรรมสูงด้วยและยังพบอีกว่าเยาวชนอาชญากรมีลักษณะมุ่งอนาคตต่ำกว่าปกติ

ดวงเดือน พันธุมนาวิน(อังสนา สารเจริญ. 2547:49; อ้างอิงจาก ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2522) กล่าวว่าความสำคัญของลักษณะมุ่งอนาคตว่าเป็นลักษณะหนึ่งของความเป็นพลเมืองดีและเป็นลักษณะหนึ่งซึ่งทำให้บุคคลมีความเพียรพยายามต่อสู้อุปสรรคเพื่อความเจริญของตนเองและประเทศชาติ ดังนั้นลักษณะมุ่งอนาคตจึงเป็นลักษณะที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประเทศด้วย

ไพโรจน์ โตเทศ(2530 : 20 – 21) กล่าวว่าลักษณะมุ่งอนาคตคือการปลูกฝังให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ฝึกให้ผู้เรียนมีความพร้อมที่จะเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงในสังคมตลอดจนเน้นให้ผู้เรียนเข้าใจเหตุการณ์ต่างๆ ทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคตและรู้จักวางแผนล่วงหน้าได้

จันทนา นันทิกกร(ศิริวรรณ สุวินท์. 2548 : 40 ; อ้างอิงจาก จันทนา นันทิกกร. 2533 : 32 – 33) กล่าวว่าบุคคลที่มีเป้าหมายหรือการกำหนดสิ่งที่ต้องการไว้ล่วงหน้าชัดเจนย่อมมีความตั้งใจและใช้ความพยายามอย่างจริงจังในการกระทำพฤติกรรมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในอนาคตซึ่งเป้าหมายจะมีหน้าที่สำคัญ 2 ประการที่เป็นพื้นฐานของแรงจูงใจที่มุ่งตรงไปสู่พฤติกรรม คือ

1. เป้าหมายจะกำหนดแนวทางการตัดสินใจว่าควรจะใช้ความพยายามเท่าใดในการทำงานนั้น

2. เป้าหมายมีอิทธิพลต่อการเกิดพฤติกรรมการทำงานโดยต้องตระหนักถึงความสำคัญ มิเชล (สมดุลย์ ชาญวงศ์. 2533 : 51 ; อ้างอิงจาก Mischel. 1974) ได้อธิบายถึงลักษณะของบุคคลที่มีลักษณะมุ่งอนาคตและการควบคุมตนเองสูง ดังนี้

- 2.1 สามารถวางแผนล่วงหน้าได้และสามารถคาดการณ์ถึงผลดีผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้
- 2.2 สามารถอดใจรอได้สามารถอดเปรี้ยวไว้กินหวาน
- 2.3 มีความเชื่อถือในผลของการกระทำว่าทำดีย่อมได้ผลตอบแทนดี
- 2.4 เป็นผู้ที่สามารถอธิบายปรากฏการณ์ต่างๆ อย่างสมเหตุสมผล
- 2.5 สามารถถ่วงน้ำหนักการกระทำบางชนิดที่สังคมไม่ยอมรับหรือเป็นผลเสียต่อ

สุขภาพ

กนกวรรณ อุ่นใจ (2535 : 29) ได้กล่าวถึงความสำคัญของลักษณะมุ่งอนาคตว่า ลักษณะมุ่งอนาคตนั้นเป็นลักษณะที่สำคัญประการหนึ่งที่มีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเป็นพลเมืองดีสามารถปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะมีความขยันหมั่นเพียรรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์มีความรับผิดชอบมีเป้าหมายชีวิตและเห็นความสำคัญของการวางแผนอนาคตสามารถอธิบายปรากฏการณ์ต่างๆ ได้อย่างสมเหตุสมผลมีแรงจูงใจในการกระทำพฤติกรรมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายเป็นผู้ที่สามารถปรับตัวได้

บุญรับ ศักดิ์มณี (2537 : 7 - 8) ได้กล่าวว่าความสำคัญของลักษณะมุ่งอนาคตโดยมีสาระว่าบุคคลที่มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงจะส่งผลให้บุคคลทำงานอย่างขยันขันแข็ง ในปัจจุบันเพื่อที่จะรอรับผลดีในอนาคตโดยลักษณะมุ่งอนาคตมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการทำงานความสำเร็จในแต่ละขั้นจะเป็นแรงจูงใจให้คนพยายามในขั้นต่อไปให้สำเร็จเพื่อบรรลุเป้าหมายสุดท้ายการมุ่งอนาคตเป็นการคำนึงถึงอนาคตและควบคุมพฤติกรรมไปสู่แนวทางนั้นทำให้บุคคลสามารถปรับวิธีการและเป้าหมายให้ถูกต้องสัมพันธ์กัน การมุ่งอนาคตจึงเป็นการวางโครงสร้างของปรากฏการณ์หรือพฤติกรรมในอนาคตของบุคคล นอกจากนี้การมุ่งอนาคตยังเป็นลักษณะสำคัญที่แสดงถึงการที่บุคคลมีความเข้าใจเรื่องเวลา สามารถคาดการณ์เกี่ยวกับเหตุการณ์ข้างหน้าได้ผู้ที่มุ่งอนาคตจะสามารถวางแผนและมองเห็นความสำเร็จและความเป็นไปได้ในอนาคตจากสภาพการณ์ปัจจุบันดังนั้นบุคคลบางคนจึงอาศัยความสามารถของตนเองและเวลาในปัจจุบันเป็นรากฐานที่จะคาดการณ์เกี่ยวกับตนเองในอนาคตได้

มาลี วิทยารัตน์ (2540 : 14) ได้กล่าวว่าลักษณะมุ่งอนาคตมีความสำคัญโดยส่งผลให้บุคคลที่มีจิตลักษณะนี้สูงมีการวางแผนเป้าหมายของอนาคตมีความพยายามที่มุ่งความสำเร็จสูงโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ในระยะยาวและปฏิบัติตนได้เหมาะสมกับกาลเทศะ

พรทิพย์ เจนจริยานนท์(2542 : 17) กล่าวถึงความสำคัญของลักษณะมุ่งอนาคตว่า ลักษณะมุ่งอนาคตเป็นลักษณะที่สำคัญประการหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเป็นพลเมืองดีมีจริยธรรมสามารถปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมและถูกกาลเทศะ

เนตรชนก พุ่มพวง (2546 : 12) ได้กล่าวว่าลักษณะมุ่งอนาคตเป็นคุณลักษณะที่สำคัญประการหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการเป็นพลเมืองดีมีจริยธรรมสูงสามารถปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมถูกกาลเทศะมีเป้าหมายในชีวิต มีการวางแผนเพื่ออนาคตมีความเพียรพยายามเพื่อให้ประสบความสำเร็จในชีวิต

จากความสำคัญที่กล่าวมาแล้วข้างต้นสรุปได้ว่า ลักษณะมุ่งอนาคตเป็นคุณลักษณะที่สำคัญประการหนึ่งซึ่งส่งผลให้บุคคลเป็นพลเมืองที่ดีเป็นผู้มีจริยธรรมสูง ปฏิบัติตนได้เหมาะสมกับกาลเทศะ อดได้รอได้เพื่อความสำเร็จในอนาคตโดยมีการกำหนดเป้าหมายวางแผนมีความเพียรพยายามเพื่อความสำเร็จในการทำงานและเป็นผลดีในอนาคตข้างหน้า

ปัจจัยที่ส่งเสริมลักษณะมุ่งอนาคต

เคย์(ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจักษ์ปัจฉิม. 2520 : 36 ; อ้างอิงจาก Kay. 1950) ได้กล่าวว่าบ่อเกิดของลักษณะมุ่งอนาคตนั้นอยู่ที่ลักษณะความมั่นคงทางสังคมของบุคคลที่เด็กจะเรียนรู้ว่าควรอดใจรอนั้นส่วนมากเกิดในเด็กที่มีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลางและมีฐานะทางเศรษฐกิจดีเท่านั้นเพราะครอบครัวฐานะยากจนย่อมไม่สามารถจะหาสิ่งของให้เด็กตามสัญญาได้มากนักทำให้ขาดความเชื่อถือกับอนาคต นอกจากนั้นการประสบความสำเร็จด้านต่างๆ ในชีวิตก็เป็นสิ่งที่เคย์เชื่อว่าจะช่วยให้บุคคลนั้นมีลักษณะมุ่งอนาคตสูงทำให้บุคคลเกิดความมานะพยายามในการที่จะกระทำการสิ่งต่างๆ เพราะมีความหวังว่าจะทำให้สำเร็จดังที่เคยประสบมาแล้ว ฉะนั้นลักษณะมุ่งอนาคตจึงเกิดจากการเรียนรู้ทางสังคมเท่านั้น

เนอร์มี(ศิริวรรณ สุวินท์. 2548 : 55 ; อ้างอิงจาก Nurmi. 1991 : 2-10) กล่าวว่า ลักษณะมุ่งอนาคตเป็นลักษณะที่ซับซ้อนที่พัฒนาขึ้นในตัวบุคคลอย่างเป็นกระบวนการ ประกอบด้วยขั้นตอนต่อไปนี้

1. Future-oriented motives, interests and goals ในขั้นนี้บุคคลจะมีการตั้งเป้าหมาย หรือสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคตโดยอาศัยความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคตซึ่งบุคคลมีอยู่

2. Future-oriented planning ในขั้นนี้บุคคลจะมีการวางแผนปฏิบัติการเพื่อที่จะนำไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ในขั้นตอนแรก มีการตัดสินใจเลือกวิธีการหรือแนวทางที่เหมาะสม ตลอดจนมีการตรวจสอบว่าวิธีการหรือแนวทางนั้นจะนำไปสู่เป้าหมายหรือหากพบว่าแผนหรือวิธีการที่เลือกไว้ไม่สามารถนำไปสู่เป้าหมายได้ก็มีการเปลี่ยนแปลงวิธีการใหม่

3. Evaluation of the future เป็นขั้นตอนการประเมินถึงความเป็นไปได้ของจุดมุ่งหมายหรือความต้องการในอนาคตตลอดจนแผนปฏิบัติการที่วางไว้ว่าประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด ผลตอบแทนที่ได้รับจากกระบวนการนี้จะส่งผลต่อการมีลักษณะมุ่งอนาคตของบุคคล หากสิ่งที่เกิดขึ้นกับบุคคลเป็นไปตามที่คาดหวังหรือความต้องการบุคคลนั้นก็จะมีลักษณะมุ่งอนาคตเพิ่มมากขึ้นแต่หากว่าสิ่งที่หวังไว้ไม่เกิดขึ้นบุคคลก็จะขาดความเชื่อถือในอนาคต

แบนดูรา(ปิยกาญจน์ กิจอุดมทรัพย์. 2539 : 15-16; อ้างอิงจาก Bandura.1977: 79) ได้ให้ความสนใจเรื่องความคาดหวังของบุคคลในอนาคตและได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับความคาดหวัง ซึ่งมีผลต่อการตัดสินใจที่จะกระทำพฤติกรรมใดหรือไม่นั้นมี 2 ชนิด คือ

1. ความคาดหวังเกี่ยวกับผลกระทบเป็นการประมาณของบุคคลว่าพฤติกรรมได้นำไปสู่ผลกระทบใด

2. ความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนในการกระทำพฤติกรรมที่จะนำไปสู่ผลกระทบที่คาดหวังไว้

นอกจากนี้ แบนดูรา ยังได้เสนอองค์ประกอบที่ทำให้เกิดความคาดหวังในอนาคตเกี่ยวกับความสามารถของตนเอง ดังนี้

1. ความสำเร็จในการทำงาน(Performance Accomplishment) เป็นประสบการณ์ตรงจึงมีผลต่อความคาดหวังในอนาคตเกี่ยวกับความสามารถของบุคคลและการไม่ประสบผลสำเร็จในการทำงานจะเป็นตัวเพิ่มความคาดหวังในอนาคตเกี่ยวกับความสามารถของบุคคลและการไม่ประสบผลสำเร็จในการทำงานหลายครั้งซ้ำกันจะเป็นตัวลดความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนเองในกรณีที่ความคาดหวังในอนาคตเกี่ยวกับความสามารถเกิดจากการประสบความสำเร็จหลายครั้งจะทำให้บุคคลไม่ท้อถอยในการทำงานนั้นเมื่อไม่สำเร็จในบางครั้งซึ่งถ้าการไม่ประสบความสำเร็จสามารถแก้ไขความผิดพลาดด้วยความพยายามจะเป็นแรงเสริมในการทำงานต่อไปแม้งานจะยากเพียงใดบุคคลจะเพิ่มความพยายามเพื่อให้งานนั้นสำเร็จ

2. การได้เห็นประสบการณ์ของผู้อื่น(Vacarious Experience) เป็นสิ่งแนะหรือตัวแบบที่บุคคลนำมาพิจารณาความสามารถของตนเองเมื่อบุคคลสังเกตเห็นผู้อื่นได้รับความสำเร็จในการทำงานยากโดยไม่มีผลเสียตามมาทำให้เกิดความคาดหวังว่าตนก็สามารถทำงานนั้นได้ถ้าตั้งใจและพยายาม

3. การพูดชักจูงใจจากผู้อื่น (Verbal Persuasion) เป็นการรับเอาคำแนะนำชักจูงของบุคคลอื่นมากเป็นข้อมูลเพื่อพิจารณาความสามารถของตนทำให้บุคคลเกิดความเชื่อมั่นว่าตนมีความสามารถที่จะทำงานได้สำเร็จถึงแม้ว่าจะเคยทำงานไม่สำเร็จมาแล้วเป็นการเพิ่มกำลังใจและความมั่นใจ

4. ความตื่นตัวทางอารมณ์ (Emotional Arousal) บุคคลจะรับรู้ daß ตนเองตื่นตื้นมีความวิตกกังวลหรือความกลัวจากอาการกระตุ้นของร่างกายในสภาวะที่ร่างกายถูกกระตุ้นมากมักจะทำให้การทำงานได้ผลไม่ดีหากบุคคลรับรู้ daß ตนมีความวิตกกังวลในระดับสูงบุคคลจะคาดหวังในอนาคตเกี่ยวกับความสามารถของตนเองในการทำงานนั้นในระดับต่ำ

มาลี วิทยาธรรัตน์(2540 : 14) ลักษณะมุ่งอนาคต จะมีพัฒนาการขึ้นในตัวบุคคลหนึ่ง ๆ ได้มากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายๆ อย่างได้แก่ การเปลี่ยนแปลงของอายุ พัฒนาการทางสติปัญญา สิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูลักษณะทางสังคม วัฒนธรรมและอิทธิพลของตัวแบบ วิธีการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่มีอิทธิพลต่อนิสัยของบุตรในการกำหนดเป้าหมายการใช้วิธีการที่แน่นอนต่อการแก้ปัญหาและกลยุทธ์การเผชิญปัญหาและประเมินความต้องการของตนเองในอนาคตข้างหน้า พ่อแม่ที่มีเป้าหมายความต้องการจะปลูกฝังสิ่งเหล่านี้ในระหว่างการอบรมเลี้ยงดูบุตรของเขา ซึ่งจะมีความสำคัญในการพัฒนาการเกี่ยวกับลักษณะนิสัยแบบที่มีการจูงใจที่ถาวร เช่น แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ระดับของการกำหนดเป้าหมายและความคงอยู่ในความ

เป็นจริงของเป้าหมายความต้องการที่สูงเกินไปจะทำให้เกิดความรู้สึกไร้ความสามารถตามมาในทางตรงข้ามระดับความต้องการที่ต่ำจะไม่ใช่สิ่งเหมาะสมในการเพิ่มนิสัยใฝ่สัมฤทธิ์ การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ยังคงมีอิทธิพลต่อนิสัยของเด็กๆ ในเวลาถัดมาต่อการมีรูปแบบเฉพาะของการแก้ปัญหาและกลยุทธ์การเผชิญปัญหา เมื่อความพยายามเพื่อให้เป้าหมายการมุ่งอนาคตของพวกเขาสัมฤทธิ์ผลคุณสมบัติของกลยุทธ์ในการสอนของพ่อแม่ เช่น การเห็นจริงเห็นแจ้งการยืดหยุ่นในสถานการณ์ที่แตกต่างและระดับของความอิสระที่ให้แก่เด็กสามารถคาดหวังต่อผลที่ได้ในช่วงปลายของการวางแผนของเด็กสุดท้ายการประเมินผลย้อนกลับต่อพฤติกรรมของบุตรที่พ่อแม่ให้แก่บุตรของตนคาดว่าจะมีอิทธิพลต่อการประเมินพฤติกรรมของตนเองในเวลาถัดไปตัวอย่างเช่น การประเมินผลย้อนกลับในทางบวกและการให้กำลังใจจากพ่อแม่คล้ายกับการเพิ่มความเชื่อมั่นภายในและการมองโลกในแง่ดีของเด็กซึ่งความเชื่อมั่นเหล่านี้บทบาทสำคัญในการพัฒนาการของมโนภาพแห่งตน (เกรียงศักดิ์ ศรีสมบัติ. 2544 : 12 อ้างอิงจาก McGillicuddy-De Lisi, A.V. ; Flaughner, J ; and Sigel, I.E., 1987 Cited in Nurmi. 1991 : 10 -11)

จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อลักษณะมุ่งอนาคต สรุปได้ว่า การที่นักเรียนจะมีลักษณะมุ่งอนาคตมากหรือน้อยนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายด้าน เช่น สถิติปัญญา ลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรม องค์ประกอบทางสังคม เช่น ตัวแบบและแรงจูงใจจากบุคคลอื่นและสิ่งที่สำคัญที่ส่งผลต่อการมีลักษณะมุ่งอนาคตคือ การอบรมเลี้ยงดู

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความถนัด

ความหมายของความถนัด

คำว่า “ความถนัด” (Aptitude) มีรากศัพท์มาจาก Aptos ซึ่งเป็นภาษากรีกแปลว่า “เหมาะสม” (Fitted)แบบทดสอบความถนัดบ่งบอกว่าเด็กควรจะเรียนอะไรหรือประกอบอาชีพอะไรจึงจะเหมาะสม (ทองหล่อ วิภาวีน. 2523 :14)

นักจิตวิทยาและนักการศึกษาได้ให้ความหมายของคำว่า “ความถนัด” ไว้หลายประการมีทั้งคล้ายคลึงกันและต่างกันพอสรุปได้ดังนี้

ชวาล แพรัตกุล(2513 : 1) ให้ความหมายของคำว่า “ความถนัด” ว่า สรรถวิสัย และทิศทางแห่งความมอองงามทางสมองหรือกล่าวง่าย ๆ ได้หมายถึงขีดระดับความสามารถสูงสุดของบุคคลที่มีผลต่อการเรียนรู้และฝึกฝนในวิทยาการและทักษะต่างๆ ถ้าหากเขาได้รับการฝึกฝนและประสบการณ์ที่เหมาะสม นอกจากนี้ ชวาล แพรัตกุล ได้วิเคราะห์ความหมายของคำว่า “ความถนัด” เป็น 5 ประการ คือ

1. ความถนัด ไม่หมายถึงความรู้
2. ความถนัด ไม่หมายถึงความเร็ว
3. ความถนัด ไม่หมายถึงกรรมพันธุ์
4. ความถนัด ไม่หมายถึงความสมรรถภาพชนิดเดียว

5. ความถนัด ไม่หมายถึงพรหมลิขิต

บุญส่ง นิงแก้ว(2519 : 17)ให้ความหมายของคำว่า “ความถนัด” ว่าเป็นสมรรถภาพหรือศักยภาพที่อยู่ในตัวของบุคคลอันจะก่อให้เกิดความสำเร็จในการทำกิจกรรมใด ๆ

จารีส ระหว่างบ้าน (2523 : 6 – 7) ให้ความหมายของคำว่า “ความถนัด” ว่าเป็นความสามารถของบุคคลที่สร้างสมมาจากการเรียนรู้และประสบการณ์ทำให้บุคคลนั้นสามารถเรียนและประกอบกรงานต่างๆ ตามความสามารถนั้นได้เป็นผลสำเร็จ

วรณัฐ ศิริภาพ(2524 : 8) ให้ความหมายของคำว่า “ความถนัด” ว่าเป็นความสามารถของบุคคลที่สร้างสมมาจากการเรียนรู้และประสบการณ์ทำให้บุคคลนั้นสามารถเรียนและประกอบกรงานต่าง ๆ ตามความสามารถนั้นได้รับผลสำเร็จ

บิงแฮม(Bingham. 1973 : 18)ให้ความหมายของคำว่า “ความถนัด” ว่าเป็นสภาวะอันแสดงถึงความเหมาะสมของบุคคลที่สำคัญคือความพร้อมของบุคคลในการเพิ่มพูนความชำนาญให้กับตนเองหรือเป็นศักยภาพของบุคคลนั้นๆ หรืออีกนัยหนึ่งคือ ความพร้อมที่จะสนใจในความสามารถนั้น ๆ

ฮาลน์และแมคคลิน(บุญส่ง นิลแก้ว. 2519 :176 ; อ้างอิงจาก Haln and Maclean. 1955) ให้ความหมายของคำว่า “ความถนัด” ว่าเป็นแนวหรือศักยภาพที่แฝงอยู่ในตัวของบุคคลหรือเป็นสมรรถวิสัยที่ยังไม่ได้พัฒนาออกมาแต่เป็นรากฐานที่ทำให้บุคคลบังเกิดความสามารถและทักษะตลอดจนความสัมฤทธิ์ผลต่างๆ ได้

บาร์อนและเบอร์นาร์ด(Baron and Bernard. 1958 : 277) ให้ความหมายของคำว่า “ความถนัด” ว่าเป็นศักยภาพหรือการรวมกันของศักยภาพซึ่งเป็นการแสดงถึงความสามารถที่อาจเป็นไปได้ของบุคคลในการเรียนรู้เฉพาะด้าน

เบอร์นาร์ด(Bernard. 1965 : 479) ให้ความหมายของคำว่า “ความถนัด” ว่าเป็นสมรรถวิสัยรวมทั้งความเป็นไปได้ซึ่งแต่ละบุคคลจะพัฒนาความสามารถและเป็นสิ่งที่บอกถึงส่วนของการแสดงออกที่แอบแฝงอยู่เช่น ความถนัดด้านดนตรี ความถนัดด้านเครื่องจักรกล

ฟรีแมน(สมภาส วงศ์ไวจ์โรจน์. 2534 : 8 ; อ้างอิงจาก Freeman. 1966) ให้ความหมายของคำว่า “ความถนัด” ว่าเป็นผลรวมของคุณลักษณะต่างๆ ที่จะชี้ให้เห็นสมรรถวิสัยของแต่ละคนในการที่จะได้มาซึ่งความรู้ ทักษะ หรือการตอบสนอง

แฟรนส์เซน(Frandsen. 1967 : 667) ให้ความหมายของคำว่า “ความถนัด” ว่าเป็นศักยภาพของสมรรถวิสัยสำหรับการเรียนรู้และความชำนาญที่เหมาะสมเฉพาะด้านเช่น ศิลปะ ดนตรี คณิตศาสตร์และผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการทั่วไป

อาห์แมนน์และกลอค(Ahmann and Glock. 1968 : 16) ให้ความหมายของคำว่า “ความถนัด” ว่าเป็นสมรรถวิสัยของบุคคลที่จะเรียนรู้ ดังนั้นเครื่องมือในการประเมินผลความถนัดจึงสร้างขึ้นเพื่อพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ที่จะเกิดขึ้นถ้าหากคนนั้นได้รับการฝึกฝนอย่างเหมาะสม

เมห์เรนส์และเลห์แมนน์ (Mehrens and Lehmann. 1973 : 685) ให้ความหมายของคำว่า “ความถนัด” ว่าเป็นการรวมกันของความสามารถต่างๆ และคุณลักษณะอื่นๆ ที่มีมาให้อยู่

กำเนิดหรือไม่ก็ได้รับจากสิ่งแวดล้อมซึ่งส่งผลให้เห็นความสามารถของบุคคลที่จะเรียนรู้หรือพัฒนาความชำนาญในบางส่วนโดยเฉพาะถ้าได้มีการจัดศึกษาหรือจัดเตรียมการฝึกฝนที่เหมาะสม

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า ความถนัดเป็นสมรรถภาพหรือศักยภาพหรือความสามารถที่แฝงอยู่ในตัวบุคคลอาจมีติดมาแต่กำเนิดหรือได้รับมาจากประสบการณ์อันก่อให้เกิดความชำนาญทักษะ ความรู้ ความสนใจตลอดจนการแก้ปัญหาเฉพาะด้านทำให้บุคคลนั้นสามารถเรียนและประกอบการทำงานต่างๆ ตามความสามารถได้รับผลสำเร็จ

ทฤษฎีเกี่ยวกับความถนัด

ทฤษฎีตัวประกอบเดียว(Uni-Factor Theory)บางทีมีผู้เรียกทฤษฎีนี้ว่า (Global Theory) เป็นแนวคิดของบิเนตและไซมอน(Binet and Simon) ซึ่งได้เสนอโครงสร้างของเชาว์ปัญญาว่าเป็นผลรวมของความสามารถต่างๆ มีลักษณะเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันที่สามารถนำไปใช้ได้ทุกโอกาสไม่แบ่งแยกออกเป็นส่วยย่อยคล้ายกับเป็นความสามารถทั่วไป

ทฤษฎีตัวสองตัวประกอบ(Bi-Factor Theory) เป็นแนวคิดของชาร์ลีส สเปียร์แมน(Charles Spearman) นักจิตวิทยาชาวอังกฤษมีรากฐานมาจากการวิเคราะห์คะแนนทดสอบด้วยวิธีทางสถิติตามทฤษฎีนี้มีความเชื่อว่าสมรรถภาพทางสมองของมนุษย์ประกอบด้วยองค์ประกอบ 2 ประการ คือสมรรถภาพที่เป็นพื้นฐานทั่วไปหรือองค์ประกอบทั่วไป(General Factor)หรือเรียกย่อๆว่า G-Factor กับสมรรถภาพโดยเฉพาะหรือองค์ประกอบเฉพาะ(Specific Factor)หรือเรียกย่อๆว่า S-Factor องค์ประกอบทั่วไปจะมีสอดแทรกอยู่ในทุกๆ อริยาบทของความคิดและการกระทำของมนุษย์และมนุษย์ทุกๆ คนมีสมรรถภาพทางสมองทั่วไปนี้แตกต่างกันออกไปเล็กน้อยตามแต่ละบุคคลส่วนองค์ประกอบเฉพาะหรือองค์ประกอบที่สำคัญที่ทำให้มนุษย์เรามีความแตกต่างกันเป็นความสามารถพิเศษที่มีอยู่ในแต่ละบุคคล เช่น ความสามารถในด้านดนตรี ศิลปะ วาดเขียนทางเครื่องยนต์กลไก เป็นต้น

ทฤษฎีหลายตัวประกอบ (Multiple Factor Theory) เฮอร์สโตน (Thurstone) ได้ใช้วิธีทางสถิติโดยการวิเคราะห์ตัวประกอบ(Factor Anlysis) ทำการวิเคราะห์องค์ประกอบความสามารถทางสมองโดยใช้แบบทดสอบจำนวน 56 ฉบับ พบว่าความสามารถทางสมองของมนุษย์ซึ่งเรียกว่าสมรรถภาพพื้นฐานของสมอง(Primary Mental Ability) ประกอบด้วยความสามารถย่อยๆหลายส่วนแต่ละส่วนก็ทำงานเฉพาะและอาจทำงานร่วมกับส่วนอื่นได้สมรรถภาพพื้นฐานทางสมองที่สำคัญแบ่งออกเป็น 7 องค์ประกอบ คือ

1. องค์ประกอบด้านภาษา(Verbal Factor)หรือ V-Factor เป็นความสามารถในการเข้าใจศัพท์ข้อความบทกวีหรือเรื่องราวต่างๆในด้านภาษาความเข้าใจในการอ่านการรู้จักความหมายของศัพท์ที่คล้ายคลึงกันการจัดประโยคให้ถูกต้องเลือกใช้ภาษาได้อย่างเหมาะสมและเหตุผลทางภาษา

2. องค์ประกอบด้านความคล่องแคล่วในการใช้ถ้อยคำ(Word Fluency Factor)

W-Factor เป็นความสามารถในการใช้ถ้อยคำต่างๆ ได้อย่างถูกต้องรวดเร็วซึ่งเกี่ยวกับการสร้างคำจากอักษรที่กำหนดให้การรู้จักใช้จึงหะในการพูดการรู้จักชื่อของสิ่งของต่างๆ เช่นคำที่ขึ้นต้นด้วยตัวอักษรเหมือนกัน

3. องค์ประกอบด้านจำนวน(Number Factor) หรือ N-Factor เป็นความสามารถในการคิดคำนวณเบื้องต้นเกี่ยวกับตัวเลขได้ว่องไวและถูกต้องมองเห็นความสัมพันธ์และความหมายของของจำนวนมีความแม่นยำในการบวก ลบ คูณ หาร ในวิชาคณิตศาสตร์ได้อย่างดี รวมทั้งความสามารถในด้านคณิตศาสตร์เหตุผลด้วย

4. องค์ประกอบด้านมิติสัมพันธ์(Space Factor)หรือS-Factor เป็นความสามารถในการรับรู้เกี่ยวกับรูปทรงเรขาคณิตที่ไม่มีการเคลื่อนที่และการมองเห็นมีมโนภาพในการหมุนรูปเรขาคณิตในมิติต่างๆ สามารถสร้างจินตนาการให้เห็นส่วนย่อยและส่วนผสมของวัตถุต่างๆ เมื่อนำมาซ้อนทับกันสามารถรู้ความสัมพันธ์ของรูปทรงเรขาคณิตเมื่อเปลี่ยนตำแหน่งหรือสภาพไป

5. องค์ประกอบด้านความจำ(Memory Factor) หรือ M-Factor เป็นความสามารถในด้านการจดจำเรื่องราวต่างๆ และระลึกได้อย่างรวดเร็วและถูกต้องเกี่ยวกับการท่องจำสิ่งที่เป็นอย่างอื่นเป็นอนุกรมกันหรือการจัดตำแหน่งในมิติต่างๆ ของสิ่งของ

6. องค์ประกอบด้านการรับรู้(Perceptual Speed Factor) หรือ P- Factor เป็นความสามารถในด้านการสังเกตรายละเอียดเกี่ยวกับความคล้ายกันเหมือนกันและแตกต่างกันของสิ่งของหรือสัญลักษณ์ ได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง

7. องค์ประกอบด้านเหตุผล(Reasoning Factor)หรือR-Factor เป็นความสามารถในด้านการจัดประเภทอุปไมยและหาข้อสรุปกฎเกณฑ์ต่างๆ ออกมาจากรูปภาพหรือสัญลักษณ์ที่กำหนดได้อย่างรวดเร็วและถูกต้องหรือเป็นแบบทดสอบด้านคณิตศาสตร์ที่ด้านเหตุผลก็ได้

ทฤษฎีโครงสร้างทางปัญญาของกิลฟอร์ด(Guilford's Structure of intellect model)

ทฤษฎีเชาว์ปัญญาที่เด่นที่สุดทฤษฎีหนึ่งก็คือ ทฤษฎีโครงสร้างเชาว์ปัญญาของกิลฟอร์ด (Guilford's Structure of intellect model) เขาได้อธิบายองค์ประกอบของเชาว์ปัญญาในรูปแบบ 3 มิติ คือ มิติวิธีการคิด(Operation) มิติเนื้อหาของการคิด(Product)(ประสาธ อิศรปริดา. 2538 : 116 – 119 ; อ้างอิงจาก Guilford. 1967 : 1988)

1. มิติวิธีการคิด(Operation) หมายถึง กระบวนการปฏิบัติงานหรือวิธีการคิดแบบต่างๆ ซึ่งแบ่งได้เป็น 6 แบบ คือ

1.1 การรู้จักทำความเข้าใจ(Cognition) เป็นกรรู้หรือเข้าใจในสิ่งประกอบ

1.2 การจำชั่วคราว(Memory Recording) เป็นการจำในสิ่งที่ประสบเพื่อใช้งานขณะนั้นโดยไม่เก็บสารข้อมูลนั้นเป็นเวลานาน

1.3 การจำถาวร (Memory Retention) เป็นการจำในสิ่งต่างๆ ไว้เป็นเวลานานอาจเป็นเวลาหลายวันหรือหลายเดือน

1.4 การคิดอเนกนัย(Divergent Production) เป็นการคิดหาคำตอบให้มากที่สุดคิดหลายทิศทาง เป็นการคิดในลักษณะกว้างออกซึ่งจะทำให้ได้ความคิดแปลกใหม่

1.5 การคิดเอกนัย(Convergent Production) เป็นการสรุปหรือตัดสินใจเลือกสิ่งที่ดีที่สุดหรือถูกที่สุดจากตัวเลือก

1.6 การประเมิน(Evaluation) เป็นการพิจารณาคุณค่าหรือความเหมาะสมในสิ่งที่ประสมการปฏิบัติงานในลักษณะนี้ต้องอาศัยความรู้ ความเข้าใจ ความจำ ความคิดอเนกนัย การคิดเอกนัยเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจอย่างดีที่สุด

2. มิติเนื้อหาของการคิด(Contents) สิ่งเร้าในรูปแบบต่างๆ มี 5 ลักษณะ คือ

2.1 ภาพ(Viual) เป็นสิ่งเร้าประเภทที่สามารถรับรู้ด้วยสายตา

2.2 เสียง(Auditory) เป็นสิ่งเร้าประเภทที่สามารถรับรู้ด้วยหู

2.3 สัญลักษณ์(Symbolic) เป็นสัญลักษณ์ต่างๆ

2.4 ภาษา(Semantic) เป็นภาษาหรือถ้อยคำที่มีความหมาย

2.5 พฤติกรรม(Behavioral) เป็นสิ่งเร้าในรูปของเจตคติ ความต้องการ อารมณ์ ความใส่ใจ ฯลฯ เป็นผลจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล หรือการมีส่วนเกี่ยวพันทางสังคมกับผู้อื่น

3. มิติผลการคิด(Products) หมายถึง ผลของการปฏิบัติการหรือการคิดของสมองผลนี้จะมีรูปแบบต่างกัน 6 แบบ คือ

3.1 หน่วย(Units) เป็นส่วนย่อยที่มีความสมบูรณ์ในตนเองมีคุณสมบัติเฉพาะตัวที่แตกต่างจากสิ่งอื่น

3.2 กลุ่ม(Classes) เป็นกลุ่มของสิ่งของหรือกลุ่มของหน่วยต่างๆ ที่มีลักษณะรวมกัน

3.3 ความสัมพันธ์(Relations) เป็นการเชื่อมโยงระหว่างหน่วยหรือกลุ่มของสิ่งต่างๆ โดนอาศัยลักษณะบางอย่างเป็นเกณฑ์

3.4 ระบบ(Systems) เป็นการเชื่อมโยงระหว่างความสัมพันธ์ของผลการคิดหลายๆ คู่เข้าด้วยกันอย่างเป็นระเบียบอย่างใดอย่างหนึ่ง

3.5 การแปลงรูป(Transformations) เป็นการเปลี่ยนแปลงข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบใหม่ซึ่งอาจเป็นการปรับขยายการจัดระเบียบข้อมูลใหม่หรือให้ความหมายใหม่

3.6 การประยุกต์ (Implications) เป็นการคิดพัฒนาสิ่งที่ปรากฏอยู่ให้เป็นรูปแบบใหม่ต่างไปจากเดิมหรือเป็นการคาดการณ์หรือทำนายผลบางอย่างจากข้อมูลที่กำหนดให้

ทฤษฎีไฮราซิคัล (Hierarchical Theory)

ทฤษฎีไฮราซิคัล(Hierarchical Theory) เบอร์ตและเวอร์นอน(Burt and Vernon) นักจิตวิทยาชาวอังกฤษได้ทำการค้นคว้าทฤษฎี 2 ตัวประกอบของชาร์ลส์ สเปียร์แมน(เชาวฤทธิ์ ลำพวย. 2541 : 31 ; อ้างอิงจาก Burt and Vernon. 1966 : 546) ปรากฏผลสรุปได้ว่า เชาวน์ปัญญา เป็นพฤติกรรมทางสมองของมนุษย์ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ

1. เชาวน์ปัญญาที่เป็นอิสระจากการเรียนรู้และประสบการณ์(Fluid - Intelligent) เป็นเชาวน์ปัญญาที่ติดตัวมาแต่กำเนิดหรือกรรมพันธุ์ความสามารถทางสมองชนิดนี้มักแทรกอยู่ในทุกอิริยาบถของกิจกรรมทางสมองที่เป็นการคิดและแก้ปัญหาและจะประกอบด้วยความสามารถหลายประเภท เช่น ความสามารถเชิงเหตุผล ความสามารถเชิงอนุมานและอุปมาน ความสามารถที่จะเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงอนุกรมของภาพหรือตัวอักษรความจำ

2. เชาวน์ปัญญาที่ขึ้นอยู่กับประสบการณ์และการเรียนรู้(Crystallized-Intelligent) ความสามารถทางสมองนี้เป็นผลผลิตหรือสิ่งที่ตกตะกอนมาจากประสบการณ์หรือเป็นการเรียนรู้สิ่งที่ผ่านเข้ามาในชีวิต ซึ่งประกอบด้วยความสามารถที่จะเข้าใจภาษาและเห็นเหตุผลทางภาษา ฯลฯ เมื่อความสามารถทางสมอง 2 ชนิดรวมกันจะเป็นความสามารถทั่วไป(General Ability) หรือสมรรถภาพพื้นฐานทางสมอง(Primary Mental Ability)ทฤษฎีนี้มีความเชื่อว่า องค์ประกอบทางสมองของมนุษย์สามารถจัดลำดับชั้นได้ตั้งนึ่งองค์ประกอบทางความสามารถทางสมองทั่วไป (G-Factor)หรือแบ่งออกเป็นองค์ประกอบใหญ่(Major Group Factor) มี 2 องค์ประกอบคือ องค์ประกอบความถนัดหรือความสามารถในด้านการเรียนหรือ V : ed (Verbal Education) และ องค์ประกอบความถนัดหรือความสามารถด้านอาชีพหรือ P : m (Practice Mechanical) ซึ่ง องค์ประกอบใหญ่ 2 องค์ประกอบนี้ยังแบ่งออกเป็นองค์ประกอบย่อย (Minor Group Factor) และยังแบ่งองค์ประกอบย่อยออกเป็นองค์ประกอบเฉพาะ(Specific Factor)ลงไปอีกนั่นคือ องค์ประกอบความสามารถทางสมองทั่วไปเป็นองค์ประกอบที่ใหญ่ที่สุดและองค์ประกอบเฉพาะเป็นองค์ประกอบที่เล็กที่สุด

จากทฤษฎีเบื้องต้นเกี่ยวกับสมรรถภาพทางสมองกล่าวได้มีผู้ศึกษาและนำไปใช้ในการสร้างแบบทดสอบวัดความถนัดออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. แบบทดสอบวัดความถนัดทางการเรียน (Scholastic Aptitude Test) เป็นการทดสอบความสามารถของบุคคลที่จะเรียนเรียนรู้ในสิ่งใหม่ๆ ในอนาคตได้หรือไม่เป็นการวัดศักยภาพในการเรียนรู้(Potential to Learn)เป็นการใช้ผลการสอบทำนายความสำเร็จของการเรียนรู้ในอนาคต

2. แบบทดสอบวัดความถนัดพิเศษ(Special Aptitude Test) เป็นแบบทดสอบวัดความสามารถของบุคคลเฉพาะอย่าง เช่นความสามารถทางเครื่องจักรกล ความสามารถทางดนตรี

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า ความถนัดทางการเรียนเป็นความสามารถของแต่ละบุคคลที่เกิดจากการเรียนรู้ด้วยการฝึกฝนตนเองและสะสมจนสามารถ

ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ได้สำเร็จตามความสามารถของตนเองการใช้แบบทดสอบความถนัดทางการเรียนเป็นการพยากรณ์ความสามารถในการเรียนหรือความสามารถในการทำงานของนักเรียนได้ความถนัดทางการเรียนหากใช้ได้เหมาะสมและเป็นผลสำเร็จตามต้องการจะไม่ทำให้เกิดการสูญเปล่าทางการศึกษาในแง่การเลือกเรียนผู้เรียนที่เลือกเรียนต้องมีความถนัดเฉพาะทางเช่น นักเรียนที่เลือกเรียนสาขางานการบัญชีต้องมีความถนัดทางการเรียนสูงเพราะผู้เรียนต้องใช้ทักษะการคิดคำนวณในทางกลับกันผู้เรียนที่มีความถนัดทางการเรียนต่ำเลือกเรียนสาขาการขาย

การคล้อยตามคนใกล้ชิด

ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (A Theory of Reasoned Action) ทฤษฎีที่ฟิชไบน์ และไอเซน (Fishbein & Ajzen 1975: Ajzen & Fishbein 1980) ได้เริ่มศึกษาทฤษฎีนี้เมื่อปี ค.ศ.1967 และเสนอเต็มรูปแบบเมื่อ ค.ศ. 1980 โดยมีข้อตกลงกันเบื้องต้นว่ามนุษย์เป็นผู้มีเหตุผลและใช้ข้อมูลที่ตนมีอย่างเป็นระบบมนุษย์พิจารณาผลที่อาจเกิดกับการกระทำของตนก่อนการตัดสินใจกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมนั้น ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลเป็นทฤษฎีที่แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ คือ พฤติกรรม(Behavior) ความตั้งใจเชิงพฤติกรรม (Behavior Intention) ของบุคคลเจตคติต่อพฤติกรรม(Attitude toward the Behavior) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง(Subjective Norm) สำคัญสำคัญของทฤษฎี โดยสรุปได้ดังนี้(บุญชูเร จีเอตี .2541: อ้างอิงจาก ชีระพร อูวรรณโณ 2535. เจตคติ : การศึกษาค้นคว้าตามแนวทฤษฎีหลัก. หน้า 245 - 249)

พฤติกรรม(Behavior หรือ B) คือ การกระทำหรืออาการที่แสดงออกของบุคคลที่ตอบสนองต่อสิ่งเร้าพฤติกรรมของบุคคลทุกพฤติกรรมย่อมมีสาเหตุ พฤติกรรมหนึ่งๆ อาจเหมือนหรือต่างกันส่วนมากอยู่ภายใต้การควบคุมความตั้งใจของบุคคลความตั้งใจเชิงพฤติกรรมซึ่งความตั้งใจนี้เป็นตัวกำหนดใกล้ชิดกับการกระทำความตั้งใจเชิงพฤติกรรม ความตั้งใจของบุคคลขึ้นอยู่กับตัวกำหนด 2 ตัว คือ

1. ปัจจัยส่วนบุคคล เป็นการประเมินผลทางบวกหรือทางลบของบุคคลต่อการกระทำ เรียกว่าเจตคติต่อการกระทำ(Attitude toward the Behavior)เจตคติต่อพฤติกรรมขึ้นอยู่กับความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ(Behavioral Beliefs) และการประเมินผลการกระทำ (Evaluation of Consequences)

2. ปัจจัยทางสังคม ได้แก่ อิทธิพลทางสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่มีต่อพฤติกรรมของบุคคล เรียกว่า การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง(Subjective Norm)สิ่งแวดล้อมในที่นี้หมายถึงบุคคลใกล้ชิดที่มีความสำคัญต่อบุคคลนั้น การคล้อยตามคนใกล้ชิดขึ้นอยู่กับความเชื่อที่ว่าบุคคลแต่ละคนที่อยู่ใกล้ชิดต้องการให้ตนทำหรือไม่ทำพฤติกรรมนั้นเพียงใด(Normative Belief)และขึ้นอยู่กับแรงจูงใจที่คล้อยตามคนใกล้ชิด(Motivation of Comply) การกำหนดให้คะแนนให้กับมาตราวัดความเชื่อในผล

ของการกระทำ การประเมินผลการกระทำของบุคคล ความเชื่อเกี่ยวกับคนใกล้ชิด และความตั้งใจ ในการทำพฤติกรรมให้คะแนนจาก -3 (เป็นไปได้,เลว,ไม่พอใจ,ไม่มีประโยชน์) จนถึง +3 (เป็นไปได้,ดี ,พอใจ,ไม่มีประโยชน์) ส่วนการกำหนดให้มาตรวัดแรงจูงใจที่จะคล้อยตามคนใกล้ชิดให้ คะแนนจาก 1 (ไม่ทำเลย)จนถึง 7 (ทำมากที่สุด) (สมศรี ชูแสง. 2532 : 11 ; อ้างอิงจาก Aizen & Fishbein. 1980) Understanding Attitudes and Predicting Social Behavior. P : 261-263)

3. ความสำคัญของเจตคติต่อพฤติกรรมกับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ส่วนหนึ่ง ขึ้นอยู่กับความตั้งใจเชิงพฤติกรรมหรือพฤติกรรมนั้นคือพฤติกรรมบางพฤติกรรมอาจถูกกำหนดโดย เจตคติต่อพฤติกรรมมากกว่าการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ส่วนพฤติกรรมบางพฤติกรรมอาจได้อิทธิพล มาจากปัจจัยทั้งสองใกล้เคียงกัน และความสำคัญของปัจจัยทั้งสองนี้อาจแตกต่างกันจากบุคคลหนึ่ง ไปสู่อีกบุคคลหนึ่ง

4. ตัวแปรภายนอก(Extanalb Variables) เช่น ตัวแปรชีวสังคม เจตคติต่อ เป้าหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมนั้นๆ หรือบุคลิกภาพจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมก็ต่อเมื่อตัว แปรนั้นๆ อิทธิพลต่อเจตคติต่อพฤติกรรม ซึ่งมีอิทธิพลต่อการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงหรือมีอิทธิพล ต่อน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรทั้งสองนี้ต่อความตั้งใจเชิงพฤติกรรม

5. การกำหนดพฤติกรรมที่จะศึกษาจำเป็นต้องกำหนดโดยคำนึง

5.1 การกระทำ(Action) จะต้องกำหนดว่าเป็นการกระทำอย่างเดี่ยว(Sngle act) เช่น การให้ลูกกินอาหาร การสูบบุหรี่ เป็นต้นหรือเป็นประเภทพฤติกรรม(Behavior Cateogty) เช่น การออกกำลังกายซึ่งอาจประกอบด้วยการกระทำย่อย ๆ หลายการกระทำเป็นต้นว่า การวิ่ง การ กระโดดเชือก การเล่นฟุตบอล

5.2 เป้าหมาย(Target) หมายถึง เป้าหมายของการกระทำ เช่น การให้ลูกกิน อาหารข้างต้นอาจกำหนดเป้าหมายให้เป็นนมแม่

5.3 เวลา(Time) หมายถึง เวลาที่พฤติกรรมที่เราสนใจศึกษาเกิดขึ้น เช่น การกิน นมแม่ตอนค่ำ

5.4 บริบท(Context) หมายถึง สถานการณ์ที่พฤติกรรมที่เราสนใจศึกษาเกิดขึ้น เช่นการกินนมแม่ที่บ้าน

การกำหนดพฤติกรรมที่จะศึกษานี้สามารถกำหนดให้มีความจำเพาะได้ตามที่เราสนใจ จะศึกษาเมื่อกำหนดพฤติกรรมได้แล้วการวัดเจตคติต่อพฤติกรรมก็ต้องวัดให้สอดคล้องกับ พฤติกรรม เช่น เจตคติต่อการให้ลูกกินนมแม่ที่บ้านตอนค่ำส่วนการวัดพฤติกรรมจำเป็นต้องวัดให้ สอดคล้องพฤติกรรมที่กำหนดขึ้น

ข้อจำกัดของทฤษฎี(ทฤษฎี เจือตี. 2541 : 12; อ้างอิงจาก วีระพร สุวรรณโณ ม.ป.ป. ทฤษฎีของการกระทำด้วยเหตุผล)

1. อาจมีพฤติกรรมบางพฤติกรรมที่ใช้ทฤษฎีอธิบายไม่ได้ เช่น การระบายอารมณ์ ทันทีทันใดหรือพฤติกรรมในการทำงานที่คนมีทักษะอยู่แล้ว เช่น การขับรถ การเปิดหน้าต่างหนังสือ

2. อาจมีบางคนที่ใช้ทฤษฎีอธิบายไม่ได้ เช่น คนที่มีการตัดสินใจโดยกระบวนการที่แตกต่างจากแนวทฤษฎีนี้หรือคนที่แสดงพฤติกรรมไม่คิดไตร่ตรองเลย

3. การวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงอาจยังไม่เป็นวิธีที่ดีที่สุด

4. อาจมีองค์ประกอบอย่างอื่นที่มีความสำคัญอีกแต่ปัจจุบันยังมีหลักฐานไม่เพียงพอรายละเอียดของตัวแปรต่างๆ ในทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล

1. พฤติกรรม คือ การเข้าใจถึงพฤติกรรมได้ต้องทำความเข้าใจสิ่งเหล่านี้

1.1 พฤติกรรมและผลกับพฤติกรรมที่ต่างกันเพราะผลอาจเกิดจากปัจจัยอื่นๆ ที่นอกเหนือจากพฤติกรรมและพฤติกรรมหลายๆ พฤติกรรมที่ต่างกันอาจนำมาซึ่งผลเดียวกัน เช่น การที่คะแนนสอบได้ดีอาจมาจากพฤติกรรมต่างๆ กัน เช่น ตั้งใจเรียน อ่านหนังสือมาก จำเนื้อหาได้มาก หรือลอกคำตอบจากคนอื่นเวลาสอบ ดังนั้นการศึกษาต้องกำหนดให้แน่ชัดว่าเราจะศึกษาพฤติกรรมหรือผล

1.2. การกระทำเดี่ยวและประเภทพฤติกรรมเราไม่สามารถที่จะสังเกตพฤติกรรมได้โดยตรง เพราะว่าเป็นพฤติกรรมหนึ่งๆ ประกอบด้วยการกระทำเฉพาะหลายๆ การกระทำ เช่น เราไม่สามารถที่จะสังเกต “ความก้าวร้าว” ได้แต่สามารถที่จะสังเกตการกระทำเฉพาะหรือการกระทำเดี่ยว ซึ่งเรานิยามความก้าวร้าวหรือไม่ก็ได้

1.2.1 การกระทำเดี่ยว การกระทำเดี่ยวเป็นพฤติกรรมเฉพาะที่บุคคลกระทำ การกระทำเดี่ยวไม่สามารถที่จะวัดได้แต่ให้คำนิยามชัดเจนเพื่อให้เกิดความตรงกันในการสังเกตหรือการกระทำว่าทำหรือไม่ โดยประเมินจากตรรกะนี้ความเชื่อมั่นระหว่างผู้สังเกต

1.2.2 ประเภทพฤติกรรม ประเภทพฤติกรรมเป็นกลุ่มของการกระทำซึ่งไม่สามารถที่จะสังเกตพฤติกรรมได้โดยตรงต้องอนุมานจากการกระทำเดี่ยวปัญหาการวัดพฤติกรรมคือต้องใช้การกระทำเดี่ยวจำนวนเท่าไรจึงจะเพียงพอ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องกำหนดการกระทำเดี่ยวที่สัมพันธ์กับประเภทพฤติกรรมนั้นให้มากที่สุดและการกระทำเดี่ยวต้องอาศัยการสังเกตโดยตรงและมีความเชื่อมั่นระหว่างผู้สังเกตและทำการสังเกตการกระทำแต่ละการกระทำมาให้เป็นคะแนนคะแนนรวมที่ได้เป็นตรรกะนี้ในการวัดปริมาณของประเภทพฤติกรรม เช่น ประเภทพฤติกรรมการควบคุมอาหารเกิดจากพฤติกรรมย่อยๆ เช่น การรับประทานยาลดความอ้วนงดรับประทานไอศกรีมรับประทานอาหารวันละ 2 มื้อ ดื่มน้ำไม่ใส่น้ำตาล

1.3. ความจำเป็นของพฤติกรรมการวัดพฤติกรรมที่เป็นพฤติกรรมเดี่ยวหรือประเภทพฤติกรรมถ้าได้มีการกำหนดความจำเพาะของพฤติกรรมที่ให้อัตราหรือการสังเกตพฤติกรรมนั้นมีความเที่ยงตรงมากขึ้นและความจำเพาะของพฤติกรรมขึ้นอยู่กับ

1.3.1 การกระทำ(Action)

1.3.2 เป้าหมาย(Target)

1.3.3 เวลา(Time)

1.3.4 บริบท(Context)

การสนใจว่าบุคคลกระทำพฤติกรรมหนึ่งต่อเป้าหมายหนึ่งโดยอาจสนใจบริบทและเวลาไม่มากนัก ดังนั้นจึงต้องพิจารณาในทุกๆ บริบทและสังเกตตลอดเวลาที่พฤติกรรมอาจเกิดขึ้น

1.4. ระดับการวัดพฤติกรรมการวัดหรือสังเกตการกระทำเดียวสามารถทำได้หลายวิธี ดังนี้

1.4.1 วิธีให้บุคคลมีทางเลือก 2 ทางคือกระทำพฤติกรรมหรือไม่กระทำพฤติกรรม เช่น ขับรถไปทำงานหรือไม่วิธีให้บุคคลมีทางเลือกมากกว่า 2 ทางที่เขาสามารถเลือกได้ เช่น เขาเดินทางไปทำงานด้วยยานพาหนะใด

1.4.2 วิธีวัดหรือสังเกต ปริมาณการกระทำที่เกิดขึ้น เช่น สนใจว่าเขาบริจาคเงินหรือไม่และเขาบริจาคเท่าไรโดยมีจำนวนเงินหลายๆ จำนวนให้เลือก

1.4.3 วิธีสังเกตพฤติกรรมที่ทำซ้ำ ๆ กันซึ่งมีการวัด 2 วิธี คือ

1.4.3.1 ความถี่สัมบูรณ์(The Absolute Frequency) คือ วัดจำนวนครั้งที่บุคคลกระทำพฤติกรรม

1.4.3.2 ความถี่สัมพัทธ์(The Relative Frequency)คือ หาสัดส่วนหรือจำนวนเปอร์เซ็นต์ที่บุคคลกระทำพฤติกรรมนั้น ๆ

ดังนั้นเมื่อต้องการทราบว่าบุคคลกระทำพฤติกรรมนั้นบ่อยเพียงไรต้องวัดความถี่สัมบูรณ์เมื่อต้องการทราบถึงสัดส่วนของจำนวนครั้งที่เกิดพฤติกรรมต้องวัดความถี่สัมพัทธ์การใช้การสังเกตซ้ำ ๆ โดยสังเกตการกระทำเดียวเป็นการกระทำเดิมสามารถสังเกตได้ทั้งในเงื่อนไขที่มีสภาพเหมือนกันหรือสภาพต่างกัน (Fishbein & Ajzen. 1974 : 60)

1.5. พฤติกรรมจากคำรายงานของตนเองพฤติกรรมบางอย่างไม่สามารถสังเกตหรือวัดได้โดยตรงจึงจำเป็นต้องให้ผู้กระทำตอบด้วยตนเองแม้ว่าผลที่ได้จากการรายงานตนเองจะมีความเที่ยงตรงน้อยกว่าการสังเกตพฤติกรรมโดยตรงแต่ก็ได้รับการยอมรับและนำมาใช้ วิธีวัดโดยการการรายงานตัวเองของประเภทพฤติกรรมจำเป็นต้องบอกกลุ่มของพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับกับประเภทพฤติกรรมนั้นให้เขาตอบว่ากระทำพฤติกรรมนั้นหรือไม่วิธีการรายงานด้วยตนเองเป็นวิธีวัดที่เป็นประโยชน์ ถ้ายังสนใจการรับรู้ตนเองของบุคคลและยังเป็นวิธีที่ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย

2. ความตั้งใจ(Intention) จากทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลความตั้งใจเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมแต่ไม่ได้หมายความว่า การวัดความตั้งใจจะเป็นการเพียงพอที่จะทำนายพฤติกรรมได้เหมาะสมต่อไปขึ้นอยู่กับองค์ประกอบอื่นๆ ที่มีอิทธิพลต่อความหนักแน่นในการสังเกตความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจและพฤติกรรมและความคงอยู่ของความตั้งใจและการวัดเป็นลักษณะของนามธรรมหรือมีลักษณะทั่วไปมากเกินไปมากเท่าใดก็ยิ่งมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมต่ำมากเท่านั้น

2.1 ความสอดคล้องระหว่างความตั้งใจและพฤติกรรมการใช้ความตั้งใจทำนายพฤติกรรม ถ้าต้องการให้มีความเที่ยงตรงมากขึ้นจำเป็นต้องวัดความตั้งใจและพฤติกรรมให้สอดคล้องกันในความจำเพาะทั้ง 4 คือ การกระทำ เป้าหมาย บริบทและเวลา

2.1.1. ความสอดคล้องกับการกระทำเดี่ยวการวัดความตั้งใจที่มีต่อการกระทำเดี่ยวสามารถวัดได้โดยถามบุคคลถึงความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นๆ หรือวัดความน่าจะเป็นของบุคคลว่าจะกระทำพฤติกรรมนั้นๆ เรียกว่าการวัดความตั้งใจเชิงพฤติกรรม(Behavioral Intention)

2.1.2. ความสอดคล้องกับพฤติกรรมที่มีหลายทางเลือกการวัดความตั้งใจต่อพฤติกรรมที่มีหลายทางเลือกเป็นการวัดจำนวนทางเลือกของพฤติกรรมที่บุคคลกระทำซึ่งอาจเป็นพฤติกรรมที่ต่างกันหรือเป็นพฤติกรรมเดียวกัน แต่ปริมาณต่างกันเช่นจำนวนเงินที่บริจาคในกรณีของการกระทำเดี่ยวคาดว่าความตั้งใจจะทำนายการเลือกได้ถ้ามีความสอดคล้องกันระหว่างการวัด 2 ครั้ง การวัดความตั้งใจต่อพฤติกรรมที่มีหลายทางเลือกมีวิธีวัด 2 วิธี คือคำถามปลายปิดโดยมีตัวเลือกให้คำถามปลายเปิดใช้เมื่อต้องการวัดความตั้งใจหรือเมื่อต้องการทราบถึงปริมาณหรือความถี่

2.1.3 ระดับการวัดความตั้งใจเชิงปริมาณเป็นการวัดความน่าจะเป็นจะเป็นเชิงอัตนัยของความตั้งใจที่จะเลือกกระทำพฤติกรรมแต่ละพฤติกรรมและยังสามารถทำนายทางเลือกต่างๆ ได้อีก

2.1.4 ความสอดคล้องกับประเภทพฤติกรรมการวัดความตั้งใจเชิงพฤติกรรมให้สอดคล้องกับประเภทพฤติกรรมนั้นต้องวัดความตั้งใจที่มีต่อการกระทำเดียวนั้นๆ และต้องมีความสอดคล้องในความจำเพาะทั้ง 4 คือ การกระทำ เป้าหมาย บริบทและเวลา

2.2. ความคงอยู่ของความตั้งใจ การวัดความตั้งใจไม่ใช่เป็นตัวทำนายพฤติกรรมที่ดีเสมอไปเพราะว่าความตั้งใจสามารถที่จะเปลี่ยนได้ตลอดเวลาในการวัดความตั้งใจก่อนการสังเกตพฤติกรรมอาจต่างจากความตั้งใจขณะที่พฤติกรรมนั้นถูกสังเกตนั่นคือยิ่งระยะเวลาในการวัดความตั้งใจและพฤติกรรมห่างกันมากเท่าใดการทำนายพฤติกรรมจากความตั้งใจก็จะมีความเที่ยงตรงลดลงมากเท่านั้นทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีเหตุการณ์ต่างๆ เข้ามาในระหว่างนั้นหรือได้รับข้อมูลใหม่เพิ่มขึ้นทำให้ความตั้งใจเปลี่ยนไป ดังนั้นเพื่อการทำนายพฤติกรรมจากความตั้งใจมีประสิทธิภาพจึงจำเป็นต้องวัดความตั้งใจให้ใกล้กับการวัดพฤติกรรมให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ในการทำนายพฤติกรรมจากความตั้งใจโดยทิ้งช่วงพฤติกรรมนานๆ นั้นโดยปกติไม่นิยมใช้การวัดเป็นรายบุคคลแต่จะวัดแนวโน้มของพฤติกรรมในกลุ่มคนกลุ่มใหญ่ของประชากร เพราะวัดความตั้งใจของคนโดยรวมของคนกลุ่มใหญ่มีความคงอยู่นานกว่าความตั้งใจเป็นรายบุคคลในการทำนายพฤติกรรมจากความตั้งใจโดยทิ้งช่วงเวลานานๆ นั้นต้องพยายามแยกเหตุการณ์เฉพาะที่เกิดขึ้นซึ่งอาจเปลี่ยนไปตามความตั้งใจของบุคคล โดยเพิ่มเข้าไปในการวัดความตั้งใจ เช่น ผู้ผลิตรถยนต์คาดว่าราคาน้ำมันจะขึ้นก็เพิ่มเหตุการณ์เข้าไปในการวัด ดังนั้นการวัดความตั้งใจตั้งแต่แรกจึงควรถามว่า“ถ้าราคาน้ำมันเพิ่มขึ้น 20% หรือมากกว่านั้น เขาจะซื้อหรือไม่” การวัดความตั้งใจอย่างมีเงื่อนไขสามารถทำนายพฤติกรรมได้เที่ยงตรงมากขึ้น

นอกจากนั้นประสบการณ์ตามการวัดความตั้งใจหลังจากเกิดเหตุการณ์ขึ้นหรือนำเหตุการณ์ขึ้นมาพิจารณาด้วยจะเพิ่มความหนักแน่นของความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจกับพฤติกรรมมากขึ้น

3. ปัจจัยส่วนบุคคล เจตคติต่อพฤติกรรม หมายถึง การตัดสินของบุคคลว่าการแสดงพฤติกรรมนั้นเป็นสิ่งที่ดีหรือเลว ชอบ-ไม่ชอบ ซึ่งบุคคลสนับสนุนหรือต่อต้านการกระทำนั้นหรือ หมายถึง การประเมินทางบวกหรือทางลบของแต่ละบุคคลที่มีต่อการกระทำพฤติกรรมนั้น การวัดเจตคติต่อพฤติกรรมมี 2 วิธี คือการวัดเจตคติทางตรงต่อพฤติกรรมและการวัดเจตคติทางอ้อมต่อพฤติกรรม

3.1. การวัดเจตคติทางตรงต่อพฤติกรรม การวัดเจตคติทางตรงต่อพฤติกรรม เป็นการประเมินความรู้สึกโดยทั่วๆ ไปของบุคคลที่เห็นด้วยหรือคัดค้านต่อการกระทำพฤติกรรมนั้น ซึ่งแบบวัดเจตคติทางตรงที่ได้มาตรฐานมีหลายแบบวัดแต่แบบวัดที่ใช้กันมากและมีความสัมพันธ์กับแบบวัดเจตคติทางอ้อม คือแบบวัดมาตรฐานความหมายของออสกูดและคณะเสนอไว้ในปี 1975

3.2. การวัดเจตคติทางอ้อมต่อพฤติกรรม ได้จากผลรวมของผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำกับการประเมินผลการกระทำจะเห็นได้ว่าตัวกำหนดเจตคติต่อพฤติกรรม คือความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำและการประเมินผลของการกระทำ

ประสบการณ์ในชีวิตของบุคคลจะนำไปสู่ความเชื่อที่หมายต่างกันซึ่งฟิชไบน์และไอเซนได้แบ่งความเชื่อออกเป็น 3 ชนิด คือ

1. ความเชื่อเชิงบรรยาย(Descriptive Belief) เป็นความเชื่อที่เกิดจากประสบการณ์ตรง ซึ่งพบว่ามีความสัมพันธ์กับลักษณะเฉพาะอย่าง เช่น โต๊ะกลม นิโกรมีผิวสีดำ

2. ความเชื่อที่เกิดจากการอนุมาน(Interential Belief) เช่น นาย ก สูงกว่านาย ข และนาย ข สูงกว่านาย ค บุคคลจะเชื่อว่านาย ก สูงกว่านาย ค โดยใช้หลักตรรกศาสตร์

3. ความเชื่อที่ได้จากข้อมูล(Information Belief) เป็นความเชื่อที่สร้างขึ้นจากการยอมรับในข่าวสารจากแหล่งภายนอก ซึ่งอาจเป็นหนังสือ การบรรยาย การเล่าต่อกันมา เช่น เชื่อว่าพระพุทธเจ้าเป็นคนเดียว

ตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ความเชื่อ หมายถึง ความน่าจะเป็นโดยอัตโนมิติของบุคคล ที่เห็นว่าเป้าหมายมีความสัมพันธ์กับลักษณะเฉพาะอย่างเช่น คณะวิทยาศาสตร์(เป้าหมาย) ทำให้ได้ทำงานที่ดี (ลักษณะเฉพาะอย่าง) เจตคติเป็นองค์ประกอบของความเชื่อ หากบุคคลมีความเชื่อว่าการกระทำพฤติกรรมนั้นจะนำไปสู่ผลทางบวก เขาก็จะมีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมนั้น ขณะที่บุคคลซึ่งเชื่อว่าการกระทำนั้นจะนำไปสู่ผลทางลบเขาก็จะมีเจตคติที่ไม่ดีต่อพฤติกรรมนั้น ซึ่งความเชื่อเป็นรากฐานของเจตคติที่มีต่อพฤติกรรมนั้นๆ เช่น นาย ก เชื่อว่าการซื้อวิดีโอเกมส์จะทำให้มีความสุขมีโอกาสให้ครอบครัวอยู่พร้อมหน้ากัน นาย ก ก็มีเจตคติที่ดีต่อการซื้อวิดีโอเกมส์ในทางตรงกันข้ามถ้าเชื่อว่าการซื้อวิดีโอเกมส์เป็นเพียงการเพิ่มจำนวนของระดับบ้านที่ไม่ได้ใช้แล้วปล่อยให้ฝุ่นเกาะ นาย ก ก็จะมีเจตคติในทางลบต่อการซื้อวิดีโอเกมส์

นอกจากนี้ฟิชไบน์และไอเซนกล่าวว่า ถึงแม้บุคคลมีความเชื่อต่างกันมากมายต่อเป้าหมายหนึ่งๆ แต่บุคคลนั้นก็สนใจกับความเชื่อจำนวนน้อยในขณะหนึ่งซึ่งจากการวิจัยช่วงความสนใจ ความเข้าใจและกระบวนการของข่าวสารเสนอว่ามนุษย์แต่ละคนสามารถที่ใส่ใจกับข่าวสารเพียง 5 – 9 ข้อความในขณะหนึ่งๆและความเชื่อที่เด่นชัดนี้เป็นตัวกำหนดเจตคติของ

บุคคลความเชื่อเด่นชัดสามารถเปลี่ยนแปลงได้อาจหนักแน่นมากขึ้นหรือลดลงหรืออาจรับความเชื่อมั่นอื่นเข้ามาแทนที่ เพื่อให้ความเข้าใจว่าทำไมบุคคลมีเจตคติต่อเป้าหมายเช่นนั้นจึงต้องประเมินความเชื่อเด่นชัดของบุคคลต่อเป้าหมายโดยใช้คำถามปลายเปิดให้ตอบอย่างอิสระซึ่งถามเกี่ยวกับลักษณะของเป้าหมายของเจตคติโดยถือความเชื่อ 5-9 ความเชื่อเป็นความเชื่อเด่นชัดขั้นตอนการพิจารณาเพื่อเลือกข้อความเชื่อมีดังนี้

ขั้นที่1 วิเคราะห์เนื้อหาความเชื่อที่แตกต่างกันเป็นรายบุคคล

ขั้นที่2 จัดกลุ่มความเชื่อที่คล้ายกันเข้าด้วยกันถ้าความเชื่อใดคล้ายกันแต่เป็นของผู้ตอบคนเดียวกันก็แยกออกจากกันไม่จัดเข้ากลุ่ม

ขั้นที่3 คัดเลือกความเชื่อเด่นชัดซึ่งอาจใช้วิธีต่างๆ ต่อไปนี้

- เลือกข้อความเชื่อที่มีความถี่สูงสุดจำนวน 10 -12 ความเชื่อ
- เลือกข้อความเชื่อทั้งหมดที่กลุ่มตัวอย่างๆ น้อย 10-12%
- เลือกข้อความเชื่อที่มีความถี่สูงที่สุดไปจนถึงข้อความเชื่อที่ทำให้รวมความถี่ได้ 75 % ของความถี่รวมทั้งหมดของทุกๆ ข้อความเชื่อ ดังนั้นข้อความเชื่อที่ได้สร้างแบบวัดมีพื้นฐานมาจากกลุ่มของความเชื่อเด่นชัด

ฟิชไบน์และไอเซน กล่าวว่า การจัดอันดับความเชื่อเด่นชัดมีความสัมพันธ์กันสูงกับความหนาแน่นของความเชื่อ โดยเฉพาะความเชื่อที่เด่นชัดมีความถี่สูงมากๆ หรือ10-12 ความเชื่อ (Fishbein & Ajzen. 1975 : 219) เจตคติของบุคคลที่มีต่อพฤติกรรมถูกกำหนดโดยกลุ่มของความเชื่อเด่นชัดที่มีต่อการกระทำพฤติกรรมการที่จะเข้าใจเจตคติต้องเข้าใจความเชื่อเด่นชัดเสียก่อนโดยใช้วิธีการ ดังนี้

ขั้นที่1 จะต้องทราบถึงการประเมินผลของการกระทำพฤติกรรมของบุคคลซึ่งสามารถวัดโดยใช้มาตราขั้วคู่ 7 ช่วง เช่น การที่น้ำหนักขึ้น

ดี _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ เลว
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง น้อย ปานกลาง มาก
 2 อย่าง

ขั้นที่2 การประเมินความเชื่อของบุคคลว่าพฤติกรรมนั้นจะนำไปสู่ผลการกระทำแต่ละอย่างด้วยความหนักแน่นของความเชื่อเพียงใด เช่น การใช้ยาเม็ดคุมกำเนิดเป็นสาเหตุทำให้น้ำหนักขึ้น

เป็นไปได้ _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ เป็นไปไม่ได้
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง น้อย ปานกลาง มาก
 2 อย่าง

จากที่กล่าวมาจะเห็นว่าเจตคติมีความสัมพันธ์กับความเชื่อซึ่งฟิชไบน์และไอเซนได้กล่าวว่าเจตคติที่มีต่อเป้าหมายมีความสัมพันธ์กับความเชื่อเกี่ยวกับที่หมายนั้นมีดังนี้

1. บุคคลที่มีความเชื่อมากมายเกี่ยวกับที่หมายหนึ่งๆ คือ อาจจะเชื่อว่าที่หมายนั้นมีความสัมพันธ์กับลักษณะบางอย่างตามที่หมายอื่นหรือเป้าหมายบางอย่าง
2. ลักษณะที่มาสัมพันธ์กับเป้าหมายนี้มักมีการประเมินควบคู่ด้วยเรียกได้ว่าเป็นเจตคติต่อลักษณะนั้น ๆ
3. อาศัยการเรียนรู้จากการวางเงื่อนไขบุคคลที่จะเรียนรู้ในการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อที่สัมพันธ์กับเป้าหมายโดยมีการประเมินอยู่ด้วยกับเป้าหมายของเจตคติ
4. ความเชื่อที่สัมพันธ์กับเป้าหมายโดยมีการประเมินอยู่ด้วยจะรวมตัวกัน
5. โอกาสข้างหน้าเป้าหมายของเจตคติจะกระตุ้นให้บุคคลแสดงความเชื่อโดยส่วนรวมที่สัมพันธ์กับเป้าหมายโดยมีการประเมินด้วยหรือเป็นการแสดงเจตคติโดยส่วนรวมนั่นเอง เนื่องจากเจตคติที่มีความสัมพันธ์ทางตรงกับการทำนายและทำความเข้าใจพฤติกรรมของบุคคลและความเชื่อเด่นชัด กำหนดเจตคติที่มีต่อพฤติกรรม ดังนั้นในการวัดความเชื่อเด่นชัดและเจตคติควรให้มีความสอดคล้องกันในความจำเพาะทั้ง 4 คือ การกระทำ เป้าหมาย บริบทและเวลา

4. ปัจจัยทางสังคม (Ajzen & Fishbein. 1980 : 57-76) เป็นการประมาณของบุคคลว่าตนจะมีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมากเพียงใด การคล้อยตามคนใกล้ชิด(Subjective Norms) หมายถึง การรับรู้ของบุคคลว่าบุคคลส่วนใหญ่ที่มีความสำคัญต่อตนคิดว่าตนควรหรือไม่ควรกระทำพฤติกรรมนั้นหากบุคคลรับรู้ว่ามีผู้ที่เขาให้ความสำคัญคิดว่าเขาควรกระทำมากเท่าใดก็มีแรงจูงใจจะกระทำจริงมากเท่านั้นหากบุคคลรับรู้ว่ามีผู้ที่เขาให้ความสำคัญคิดว่าเขาไม่ควรแสดงการกระทำเขาก็จะไม่มีแรงจูงใจในการกระทำพฤติกรรมนั้น การวัดตามกลุ่มอ้างอิงมี 2 วิธีคือ การวัดความคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงและการวัดความคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อม

4.1การวัดความคล้อยตามคนใกล้ชิดทางตรงเป็นการประเมินความเชื่อของบุคคลที่มีต่อความคิดเห็นของบุคคลส่วนมากที่มีความสำคัญต่อตนเองคิดว่าตนควรหรือไม่ควรกระทำพฤติกรรมนั้น ซึ่งรูปแบบในการศึกษาการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงอาจเป็นดังนี้บุคคลส่วนมากที่สำคัญต่อฉันคิดว่า

ฉันควร _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ ฉันไม่ควร
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช้ทั้ง น้อย ปานกลาง มาก
 2 อย่าง

การกระทำพฤติกรรม x

จากทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลบุคคลมักมีความตั้งใจที่จะทำพฤติกรรมที่เขาเชื่อว่าบุคคลอื่นที่มีความสำคัญต่อเขาคิดว่าเขาควรจะทำ ถ้าเขาเชื่อว่าบุคคลอื่นที่มีความสำคัญต่อเขา

คิดว่าเขาไม่ควรจะกระทำพฤติกรรมนั้น นั่นคือยิ่งบุคคลรู้ว่าผู้ที่เขาให้ความสำคัญว่าเขาควรทำพฤติกรรมนั้นมากเท่าใดเขาก็จะมีความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นมากขึ้นเท่านั้น

4.2. การวัดการคล้อยตามคนใกล้ชิดทางอ้อม ได้จากผลรวมของผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับคนใกล้ชิดและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามคนใกล้ชิด ตัวกำหนดการคล้อยตามคนใกล้ชิดคือความเชื่อเกี่ยวกับคนใกล้ชิดและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามคนใกล้ชิด บุคคลจะพิจารณาว่าคนใกล้ชิดมีความสำคัญต่อตนคิดว่าควรหรือไม่ควรกระทำพฤติกรรมนั้นและใช้ข้อมูลนี้ในการที่จะคล้อยตามคนใกล้ชิดหรือไม่ ซึ่งขึ้นกับความเชื่อเกี่ยวกับบุคคลอื่นและเกี่ยวกับคำแนะนำในการกระทำของบุคคลความเชื่อเกี่ยวกับคนใกล้ชิดเป็นตัวกำหนดการคล้อยตามคนใกล้ชิดตัวหนึ่ง การรู้ถึงความเชื่อของบุคคลเกี่ยวกับคนใกล้ชิดไม่เพียงพอที่จะทำนายหรือเข้าใจการคล้อยตามคนใกล้ชิดของบุคคลจึงต้องประเมินแรงจูงใจจะคล้อยตามคนใกล้ชิด(Motivation to Comply)ตามทฤษฎีการคล้อยตามคนใกล้ชิดสามารถทำนายจากตรรกะนิผลรวมของผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับคนใกล้ชิดและแรงจูงใจที่คล้อยตามคนใกล้ชิด บุคคลที่พิจารณาว่าคนใกล้ชิดสำคัญต่อเราคิดว่าเขาควรหรือไม่ควรกระทำพฤติกรรมนั้นและเขาจะใช้ข้อมูลนี้ในการคล้อยตามคนใกล้ชิดหรือไม่ เช่น พี่ของฉันทิดว่าเราควรเรียนพยาบาล(เป็นความเชื่อเกี่ยวกับคนใกล้ชิด)ซึ่งเป็นความเชื่อเกี่ยวกับบุคคลอื่นและเกี่ยวกับคำแนะนำในการกระทำของบุคคลความเชื่อเกี่ยวกับคนใกล้ชิดเป็นตัวกำหนดการคล้อยตามคนใกล้ชิดตัวหนึ่ง กลุ่มบุคคลหรือบุคคลใกล้ชิดอาจไม่เกี่ยวข้องและไม่มีความสำคัญกับการคล้อยตามคนใกล้ชิดเสมอไปจะเกี่ยวข้องกันเฉพาะกลุ่มบุคคลหรือบุคคลที่เด่นชัดเท่านั้น(Salient Referents) การหาคนใกล้ชิดเด่นชัด(คนใกล้ชิดที่มีความสำคัญ)โดยการที่ให้กลุ่มตัวอย่างเขียนถึงคนใกล้ชิดที่สำคัญโดยถาม 3 คำถาม ให้ตอบแบบอิสระ คือ บุคคลหรือกลุ่มบุคคลใดที่สนับสนุนการกระทำพฤติกรรม X บุคคลหรือกลุ่มบุคคลใดที่คัดค้านการกระทำพฤติกรรม X บุคคลอื่นที่เข้ามาในใจของคุณเมื่อคุณคิดจะกระทำพฤติกรรม X แล้วเลือกคนใกล้ชิดเด่นชัดที่มีความถี่สูงๆ แล้วจึงวัดความเชื่อเกี่ยวกับคนใกล้ชิดและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามคนใกล้ชิดในแต่ละกลุ่มเด่นชัดจึงจะได้การคล้อยตามคนใกล้ชิดโดยส่วนมากแล้วจะพบว่าบุคคลที่มีเจตคติทางบวกต่อพฤติกรรมถ้าบุคคลที่มีความสำคัญต่อตนคิดว่าตนควรกระทำพฤติกรรมนั้นและมีเจตคติทางลบถ้าบุคคลที่มีความสำคัญต่อตนคิดว่าตนไม่ควรกระทำพฤติกรรมนั้น แต่บางครั้งองค์ประกอบทั้งสองก็ไม่เป็นไปด้วยกัน เช่น บุคคลอาจมีเจตคติทางบวกต่อการกระทำพฤติกรรมแต่เชื่อว่าบุคคลที่มีความสำคัญต่อตนคิดว่าตนไม่ควรกระทำพฤติกรรมนั้น ดังนั้นความตั้งใจของบุคคลขึ้นอยู่กับความสำคัญเชิงสัมพัทธ์ขององค์ประกอบทั้ง 2 ของแต่ละบุคคล (องค์ประกอบเจตคติและองค์ประกอบเกี่ยวกับคนใกล้ชิด) องค์ประกอบทั้งสองนี้มีน้ำหนักบ่งบอกถึงความสำคัญเชิงสัมพัทธ์ที่เป็นตัวกำหนดความตั้งใจน้ำหนักความสำคัญเชิงสัมพัทธ์นี้อาจเปลี่ยนจากพฤติกรรมหนึ่งไปอีกพฤติกรรมหนึ่งจากบุคคลหนึ่งไปอีกบุคคลหนึ่งน้ำหนักขององค์ประกอบทั้งสองนี้รวมกันทำนายความตั้งใจเชิงพฤติกรรม การผันแปรตัวใดตัวหนึ่งในความจำเพาะทั้ง 4 ของพฤติกรรม(การกระทำ เป้าหมาย บริบท และเวลา) อาจมีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ขององค์ประกอบเจตคติและกลุ่มอ้างอิง เช่น พบว่าเจตคติมีความสำคัญใน

พฤติกรรมการแข่งขันมากกว่าพฤติกรรมความร่วมมือ ในขณะที่กลุ่มอ้างอิงมีความสำคัญในพฤติกรรมความร่วมมือมากกว่าการแข่งขัน

5. ตัวแปรภายนอก(External Variables) ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลต่างจากทฤษฎีอื่นตรงที่ไม่พยายามที่จะอธิบายพฤติกรรมโดยการอ้างอิงตัวแปรภายนอก ซึ่งได้แก่

5.1 ตัวแปรทางชีวสังคม(Demographic Variables) เช่น อายุ เพศ อาชีพ สถานะทางเศรษฐกิจและสังคม ศาสนา การศึกษา

5.2 เจตคติที่มีต่อที่หมาย ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมนั้น เช่น เจตคติต่อบุคคลและเจตคติต่อสถาบัน

5.3 ลักษณะบุคลิกภาพ(Personality Traits) ลักษณะการเก็บตัว ลักษณะเปิดเผยตนเองมีอาการทางประสาท ลักษณะที่อำนาจและมีลักษณะเด่น

จากทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลไม่ปฏิเสธว่าตัวแปรภายนอกบางครั้งมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม ซึ่งแสดงว่าตัวแปรภายนอกมีผลกระทบต่อพฤติกรรมทางอ้อม นั่นคือตัวแปรภายนอกมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม ถ้าหากว่ามันมีความสัมพันธ์กับตัวแปรหนึ่งในทฤษฎีนั้นคือถ้าตัวแปรภายนอกมีอิทธิพลต่อความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ การประเมินผลของการกระทำ ความเชื่อเกี่ยวกับคนใกล้ชิดหรือแรงจูงใจที่จะคล้อยตามคนใกล้ชิด ถ้าเจตคติหรือการคล้อยตามคนใกล้ชิด ทำนายความตั้งใจเชิงพฤติกรรมได้และความตั้งใจพฤติกรรมที่มีความสัมพันธ์กันสูงถึงแม้บางครั้งพบว่าตัวแปรภายนอกมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในเวลาหนึ่งแต่จะสัมพันธ์กันไปในช่วงระยะเวลาหนึ่ง

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์จากการเห็นตัวแบบ

เบนจามิน(กรรณิการ์ สิทธิศักดิ์. 2522:11; อ้างอิงจาก Bandura. 1977) กล่าวว่า ขบวนการเรียนรู้ของมนุษย์ประกอบด้วยขบวนการที่ซับซ้อนโดยเฉพาะเรื่องพฤติกรรม ซึ่งส่วนใหญ่เกิดจากการเรียนรู้จากตัวแบบ ทั้งนี้เพราะตัวแบบเป็นสิ่งที่สามารถถ่ายทอดทั้งความคิดและการแสดงออกได้พร้อมๆ กันและการที่บุคคลได้เห็นพฤติกรรมที่แปลกใหม่หรือการประสบความสำเร็จจากการกระทำจากผู้อื่นจะช่วยชี้นำการกระทำของเขาทำให้เกิดพฤติกรรมทำตามตัวแบบ

นอกจากนี้เบนจามินได้ให้ข้อสรุปเกี่ยวกับอิทธิพลของตัวแบบที่มีผู้สังเกตไว้ 3 ประการคือ

1. ผลของตัวแบบ(Modeling Effects) หมายถึง การที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้แบบแผนการตอบสนองใหม่ต่อสิ่งเร้า โดยการสังเกตจากพฤติกรรมของตัวแบบ ผู้เรียนจะรวบรวมแบบแผนของพฤติกรรมของตัวแบบแล้วเชื่อมโยงกับความรู้ที่มีอยู่จนสามารถวางรูปแบบการตอบสนองที่เป็นของตนเองซึ่งอาจกระทำโดยการสร้างสัญลักษณ์และถ่ายทอดสิ่งเหล่านั้นออกมาเป็นพฤติกรรมในรูปแบบต่าง ๆ และมีองค์ประกอบบางประการที่สามารถควบคุมผลที่จะเกิดจากตัวแบบ เช่น ระดับแรงจูงใจ ความสามารถในการรับรู้ และการรวบรวมแบบแผนของพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับ

ผู้เรียนขึ้นอยู่กับปัจจัยสังเกตและอีกประการคือ เครื่องล่อ(Incentive) ซึ่งเป็นแนวทางการตอบสนองไว้ให้แล้ว

2. ผลของการขัดขวางและการส่งเสริม(Inhibitory and Disinhibitory Effects) หมายถึง การที่ผู้เรียนไม่สนใจหรือไม่กระทำตามแบบพฤติกรรมซึ่งตัวแบบกระทำแล้วได้รับผลร้ายต่อตัวแบบ เช่น การลงโทษ แต่ผู้เรียนมักสนใจและกระทำตามพฤติกรรมซึ่งตัวแบบกระทำแล้วได้รับรางวัล หรือ การยอมรับจากสังคม ซึ่งลักษณะเหล่านี้เบนดูราได้ให้คำจำกัดความว่าเป็นการเสริมแรงจากตัวแบบ (Vicarious Reinforcement) ผู้เรียนจึงได้รับประสบการณ์การเสริมแรงจากตัวแบบและการเสริมแรงจากตัวแบบนี้ยังมีบทบาทในการขัดขวางหรือส่งเสริมพฤติกรรมดังกล่าวแล้วซึ่งบทบาทนี้เกิดขึ้น เพราะการเสริมแรงแก่ตัวแบบได้ให้ข้อมูลแก่ผู้เรียนบางประการ ได้แก่

2.1 โอกาสที่จะได้รับการเสริมแรงถ้ากระทำการตอบสนองเฉพาะแบบ

2.2 สิ่งเร้าหรือสิ่งที่จะเรียกร้องความสนใจต่อสิ่งเร้า

2.3 เครื่องล่อที่จะได้รับจากการกระทำการตอบสนองตามแบบที่กำหนดให้

2.4 ความรู้สึกของตัวแบบที่ได้รับการเสริมแรงแล้ว เช่น ความพึงพอใจหรือความเสียใจลักษณะที่ดังกล่าวมาแล้วก่อให้เกิดผลที่คล้ายคลึงกันระหว่างตัวแบบและผู้เรียน อาจจะส่งเสริมหรือขัดขวางการเลียนแบบที่จะมีขึ้น

3. ผลของความสะดวกในการตอบสนอง(Response – Facilitation Effects) หมายถึง การตอบสนองของตัวแบบซึ่งทำหน้าที่เป็นเหมือนสิ่งเร้าที่แยกแยะแล้ว สำหรับผู้เรียนซึ่งลักษณะเช่นนี้ อำนวยความสะดวกแก่การที่ผู้เรียนจะกระทำตามแบบการตอบสนองเหล่านั้น เพราะตัวแบบจะแสดงพฤติกรรมที่ปรากฏอยู่ทั่วไปในสังคมปัจจุบันมิใช่พฤติกรรมที่แปลกใหม่ เช่น การทำบุญ การอาสาสมัครทำงานสังคม ฯลฯ อันเป็นผลมาจากสภาพสังคมซึ่งเป็นเครื่องบ่งชี้แนวทางพฤติกรรมเหล่านั้น

เพียเจต์ (สวนา พรพัฒน์กุล. 2525:5;อ้างอิงจาก Piaget. 1962) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้ทางสังคมของเด็กส่วนหนึ่งเกิดจากการเรียนรู้จากแบบพฤติกรรมการเลียนแบบของเด็กมีความสัมพันธ์ทางบวกกับโครงสร้างทางสติปัญญาของเด็กซึ่งจะเห็นว่าสิ่งที่สำคัญต่อประสบการณ์จากการเห็นตัวแบบ คือ ตัวแบบและการเลียนแบบ

การเลียนแบบ(Imitation) เป็นขบวนการที่บุคคลตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไปแสดงพฤติกรรมที่คล้ายคลึงกัน สามารถเข้ากันได้โดยใช้สื่อหรือเครื่องหมายที่เหมาะสมการเลียนแบบจะเกิดขึ้นจากการพอใจในการเรียนรู้ผลจากการเรียนรู้ที่น่าพอใจนี้เองทำให้เกิดแรงขับในการเลียนแบบ (สวนา พรพัฒน์กุล. 2525 : 5 อ้างอิงจาก Miller. 1967)

ตัวแบบ(Models) หมายถึง สิ่งที่เป็นแบบหรือตัวอย่างที่ถือว่าเป็นบรรทัดฐานที่นำมาเป็นแนวทางในการเปรียบเทียบหรือเลียนแบบตัวแบบมีหลายลักษณะเช่นตัวแบบที่มีชีวิตหรือตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์ (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2531 : 52)

1.ตัวแบบที่มีชีวิต (Live Model) การเสนอตัวแบบวิธีนี้เป็นการให้ผู้สังเกตได้เห็นตัวแบบในสถานการณ์จริงซึ่งมีข้อดี คือ ตัวแบบสามารถเพิ่มเติมหรือปรับปรุงพฤติกรรมเพื่อให้การ

แสดงพฤติกรรมชัดเจนหรือเหมาะสมกับสถานการณ์มากขึ้น การเสนอตัวแบบวิธีนี้ช่วยให้ผู้สังเกตเกิดความสนใจในตัวแบบและลอกเลียนแบบพฤติกรรมของตัวแบบได้ดีกว่าการเสนอตัวแบบวิธีอื่น แต่การเสนอตัวแบบวิธีนี้ต้องระมัดระวังเรื่องการควบคุมผลกระทบเพราะอาจมีเหตุการณ์ที่ไม่ได้คาดไว้ล่วงหน้าเกิดขึ้นทำให้ตัวแบบไม่ได้รับผลกระทบที่พึงพอใจตามที่ควรจะได้รับ

2. ตัวแบบในรูปสัญลักษณ์(Symbolic Model) การเสนอตัวแบบลักษณะนี้ได้แก่ การเสนอตัวแบบจากภาพยนตร์ เทปบันทึกภาพ สไลด์ หนังสือ หุ่นกระบอก หรือการ์ตูน ฯลฯ ซึ่งเตรียมเรื่องราวของตัวแบบไว้เรียบร้อยแล้ว ทำให้ผลดีในการที่จะเน้นจุดสำคัญของการแสดงและสามารถควบคุมพฤติกรรมและผลกระทบของตัวแบบได้ทั้งยังเก็บไว้ใช้ในการให้ตัวแบบครั้งต่อไป และใช้ได้ทั้งบุคคลเดียวหรือกลุ่มบุคคลได้

ขบวนการที่บุคคลได้เห็นพฤติกรรมจากผู้อื่นแล้วเกิดการเลียนแบบแบบนดูรา (เพ็ญนภาภรณ์ ทองบุญมา. 2540:12 ; อ้างอิงจาก Bandura. 1977) กล่าวไว้ว่า การเรียนรู้จากตัวแบบนี้เป็นกระบวนการการเรียนรู้ด้วยการสังเกต ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการดังนี้

1. กระบวนการใส่ใจ(Attentional Process) เป็นกระบวนการที่บุคคลใส่ใจและสนใจในการรับรู้พฤติกรรมหรือลักษณะสำคัญๆ ของตัวแบบไว้อย่างละเอียดโดยการสังเกตและสามารถสรุปรวบรวมสิ่งที่รับรู้มาอย่างเป็นขั้นตอนแต่การจะใส่ใจได้มากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลัก 2 ประการ คือ

1.1 ปัจจัยเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เป็นตัวแบบจะมีอิทธิพลต่ออัตราและระดับของการเรียนรู้จากการสังเกต ประกอบด้วย

- ความเด่นชัดตัวแบบที่มีความเด่นชัดย่อมดึงดูดให้คนสนใจได้มากกว่าตัวแบบที่ไม่เด่นชัด
- ทิศทางของอารมณ์ความรู้สึกเป็นทิศทางของอารมณ์และความรู้สึกที่ผู้สังเกตมีต่อตัวแบบหากผู้สังเกตชอบตัวแบบผู้สังเกตก็จะใส่ใจกับตัวแบบมากกว่าผู้สังเกตที่ไม่ชอบตัวแบบ
- ความซับซ้อน เหตุการณ์ที่เป็นตัวแบบถ้ามีความซับซ้อนน้อยจะทำให้ผู้สังเกตมีความสนใจมากกว่าเหตุการณ์ที่เป็นตัวแบบที่มีความซับซ้อนมาก และถ้าหากจำเป็นต้องเสนอตัวแบบที่มีความซับซ้อนผู้เสนอควรแยกเสนอเป็นส่วนย่อย ๆ ให้ความซับซ้อนลดลงจนสามารถดึงดูดให้ผู้สังเกตใส่ใจได้
- จำนวนตัวแบบพฤติกรรมหนึ่งๆ หากมีตัวแบบแสดงหลายคนจะเรียกความใส่ใจจากผู้สังเกตมากประกอบกับตัวแบบที่มีความหลากหลายก็สามารถทำให้บุคคลใส่ใจได้เช่นกัน
- คุณค่าในการใช้ประโยชน์ ตัวแบบที่แสดงพฤติกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อผู้สังเกตจะได้รับการใส่ใจมากกว่าตัวแบบที่มีลักษณะตรงกันข้าม

1.2 ปัจจัยเกี่ยวกับลักษณะของผู้สังเกตจะมีอิทธิพลต่อการใส่ใจกับเหตุการณ์ที่เป็นตัวแบบประกอบด้วย

- ความสามารถในการรับรู้รวมถึงการเห็น การได้ยิน การอ่าน การรู้รส กลิ่นและการสัมผัสผู้สังเกตที่มีความสามารถในการรับรู้สูงจะใส่ใจตัวแบบได้มากกว่าผู้ที่มีความสามารถในการรับรู้ต่ำ

- ชุดการรับรู้ หมายถึง แนวการรับรู้ของบุคคล ซึ่งสะสมจากประสบการณ์ในอดีตและตีความสิ่งที่ได้เห็นและได้ยินอย่างไร

- ความสามารถทางปัญญา ผู้สังเกตที่มีความสามารถทางปัญญาสูงมีโอกาที่จะสังเกตรายละเอียดของพฤติกรรมของตัวแบบได้มากกว่าผู้สังเกตที่มีความสามารถทางปัญญาต่ำ

- ระดับการตื่นตัว บุคคลที่มีการตื่นตัวในระดับปานกลางจะมีโอกาสใส่ใจกับพฤติกรรมของตัวแบบมากกว่าบุคคลที่มีความตื่นตัวต่ำ เช่น ซึมเศร้า ง่วงนอนหรือมีความตื่นตัวสูงเช่น ประหม่า ตื่นเต้นมาก

- ความชอบที่มีมาแล้ว ตัวแบบที่สอดคล้องกับความชอบของผู้สังเกตทำให้ผู้สังเกตใส่ใจตัวแบบได้มาก

2. กระบวนการเก็บจำ(Retention Process)เป็นกระบวนการสำคัญที่ทำให้เกิดการเรียนได้โดยที่ผู้สังเกตรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมของตัวแบบไว้ เพราะผู้สังเกตไม่มีโอกาสทำตามพฤติกรรมของตัวแบบในขณะที่สังเกตได้ กระบวนการเก็บจำมีปัจจัยหลัก 2 ปัจจัยคือ

2.1 กระบวนการเก็บจำนี้ประกอบด้วยปัจจัยย่อยดังนี้

- การเก็บรหัสเป็นสัญลักษณ์คือ การจำเป็นภาพและการจำเป็นคำพูดในการจำรูปแบบพฤติกรรมส่วนใหญ่จะจำเป็นภาพ เช่น ลักษณะท่าทาง แต่พฤติกรรมบางอย่างก็ต้องอาศัยทั้งการจำเป็นภาพและจำเป็นคำพูดด้วย

- การจัดระบบทางปัญญา หมายถึงการเลือกรับรู้พฤติกรรมของตัวแบบ การใช้วิธีเฉพาะตัวในการเก็บจำสิ่งที่พบเห็นและการระลึกสิ่งที่จำออกมาบุคคลใดที่เห็นพฤติกรรมของตัวแบบแล้วเลือกรับรู้ลักษณะเด่นไปเก็บจำไว้ก็มีโอกาสทำตามแบบได้มากกว่าคนที่ไม่สามารถรับรู้ลักษณะเด่นของพฤติกรรมได้

- การทบทวนทางปัญญา หมายถึง การนำแบบพฤติกรรมของตัวแบบมาทบทวนในใจหากบุคคลได้มีการทบทวนทางปัญญามักมีโอกาสเก็บจำแบบแผนพฤติกรรมของตัวแบบไว้ได้มาก

- การทบทวนการกระทำ หมายถึง การลงมือทบทวนแบบแผนการกระทำตามที่ได้สังเกตตัวแบบมา บุคคลที่มีการทบทวนการกระทำมากมีโอกาสจะเก็บจำแบบแผนพฤติกรรมของตัวแบบไว้ได้มาก

2.2 ปัจจัยที่เกี่ยวกับลักษณะของผู้สังเกต ประกอบด้วย

- ทักษะทางปัญญา หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่จะเก็บรหัสเป็นสัญลักษณ์ที่จะจดจำเป็นเวลานาน

- โครงสร้างทางปัญญา หมายถึง การจัดระบบทางปัญญาหลาย ๆ ระบบ เข้าด้วยกันเป็นระบบใหญ่ที่สะดวกต่อการระลึกระบบใดระบบหนึ่งกลับมาใช้งาน

3. กระบวนการแสดงออก (Motor Reproduction Process) เป็นกระบวนการที่ผู้สังเกตเปลี่ยนสัญลักษณ์ที่เก็บไว้ในรูปของความจำมาเป็นการกระทำหรือการแสดงออกที่เหมาะสม โดยการใช้กลไกของความคิด เพราะฉะนั้นกระบวนการแสดงออกจึงขึ้นอยู่กับระดับความคิดของผู้สังเกตตลอดทั้งความสลับซับซ้อนของพฤติกรรมโดยกระบวนการกระทำมีปัจจัยหลัก คือ

3.1 ปัจจัยที่เป็นการกระทำ ประกอบด้วย

- การระลึกภาพจากปัญญา เป็นการระลึกภาพแบบแผนพฤติกรรมของตัวแบบที่สังเกตได้เก็บจำไว้ในปัญญาออกมาถ้าบุคคลระลึกภาพจากปัญญาได้อย่างแม่นยำบุคคลนั้นมีโอกาสทำพฤติกรรมตามแบบแผนของตัวแบบได้มากขึ้น

- การสังเกตการกระทำ เน้นที่ผู้สังเกตทำการสังเกตของการกระทำของตนเองซึ่งรวมการสังเกตความรู้สึกต่าง ๆ ภายในการฟังการมองการกระทำของตนเอง

- ข่าวสารป้อนกลับ หมายความว่ารวมทั้งข่าวสารย้อนกลับที่ได้จากการสังเกตการกระทำของตนเองและข่าวสารย้อนกลับจากภายนอก

- การเทียบเคียงการกระทำกับภาพในปัญญา เป็นการนำการสังเกตการกระทำที่ได้เป็นข่าวสารป้อนกลับมาเทียบเคียงกับการกระทำที่เก็บเป็นภาพไว้ในปัญญาหากมีส่วนใดยังผิดเพี้ยนอยู่ผู้สังเกตก็สามารถปรับปรุงตนเองเพื่อให้ทำพฤติกรรมตามที่สังเกตได้

3.2 ปัจจัยที่เกี่ยวกับลักษณะของผู้สังเกต ประกอบด้วย

- ความสามารถทางกาย

- ทักษะของพฤติกรรมย่อยซึ่งการที่ผู้สังเกตจะสังเกตการกระทำของตัวแบบแล้วนำไปปฏิบัติได้นั้นจะต้องมีความสามารถทางกายที่จะทำพฤติกรรมนั้นได้และจะต้องมีทักษะของพฤติกรรมย่อยที่ประกอบกันเป็นแบบแผนของพฤติกรรมนั้น

4. กระบวนการจูงใจ (Motivational Process) เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญอย่างมากที่ทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมตามตัวแบบออกมาและสิ่งที่จะช่วยให้การแสดงออกของผู้สังเกตอยู่ต่อไปได้คือ การให้แรงเสริมเพราะฉะนั้นการเรียนรู้จากการสังเกตจะมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นจะต้องใช้ร่วมกับวิธีการอื่น ๆ เช่น การเสริมแรง การเปลี่ยนสิ่งเร้า เป็นต้นการให้แรงเสริมนั้นควรจะให้เมื่อผู้สังเกตสามารถแสดงพฤติกรรมที่ต้องการให้เรียนรู้ได้อย่างถูกต้อง

นอกจากนั้นแบนดูรากล่าวไว้ว่า ความแตกต่างระหว่างสิ่งที่บุคคลได้เรียนรู้มากับการกระทำว่า ในชีวิตของคนเราไม่สามารถจะกระทำตามแบบได้ทั้งหมดเขาจะเลือกกระทำตามตัวแบบเมื่อการกระทำนั้นก่อให้เกิดผลตอบแทนในทางที่ดีมากกว่าก่อให้เกิดความเสียหายและจะรับเอาสิ่งที่ตนพึงพอใจไว้และไม่ยอมรับสิ่งที่ตนไม่เห็นด้วย

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้โดยการเลียนแบบมีอยู่หลายประการด้วยกันแต่ปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างมากมี 3 ประการ คือ (กฤษฎี คำชาย, 2540 : 133 ; อ้างอิงจาก Selfert, 1983)

1. สถานภาพของตัวแบบ ตัวแบบที่มีสถานะภาพทางสังคมสูงจะถูกเลียนแบบมากกว่าตัวแบบที่มีสถานะภาพทางสังคมต่ำ

2. ลักษณะของตัวแบบ หากตัวแบบมีลักษณะอบอุ่น เอาใจใส่ และเอื้ออาทร จะได้รับความสนใจมากกว่าตัวแบบที่มีลักษณะเย็นชาและห่างเหิน

3. ความคล้ายคลึงกับตัวแบบ หากผู้เรียนรับรู้ว่าคุณค่าตนเองมีความคล้ายคลึงกับผู้อื่น โอกาสที่จะเลียนแบบผู้นั้นจะมีสูงกว่าตัวแบบที่มีลักษณะต่างออกไปจากตนและในกรณีนี้ตัวแบบที่ใกล้ชิดตัวจะมีอิทธิพลมากกว่าตัวแบบที่ไกลตัว

การเรียนรู้จากการเลียนแบบไม่ได้จำกัดเพียงแต่การเรียนรู้ในพฤติกรรมเท่านั้นแต่ยังเกิดขึ้นกับการเรียนรู้กฎเกณฑ์และความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่างๆด้วย (กุญชรีย์ คำชาย. 2540 : 133)

แนวคิดเกี่ยวกับค่านิยมในการเลือกอาชีพ

ความหมายของค่านิยม

ซูเปอร์ (Super. 1957 : 197) กล่าวว่า ค่านิยม หมายถึง สิ่งที่คุณค่าเชื่อว่ามีค่าและมีความสำคัญต่อการทำงานของเขาสิ่งต่างๆ เหล่านี้เป็นความรู้สึกพอใจที่คนเรามักแสวงหาจากงานที่ทำ หรือเป็นความรู้สึกพึงพอใจอันเป็นผลลัพธ์ที่ได้จากงานของเขาซึ่งสิ่งที่คุณค่ายึดถือแต่ละอย่างนี้มีความสำคัญไม่เท่ากันเสมอไปบางอย่างอาจจะมีค่าสำคัญอย่างใหญ่หลวงต่อบางคน แต่อาจจะมีค่าสำคัญน้อยมากต่อคนอื่น ๆ ก็ได้

เครช (Krech. 1962 : 102) ให้ความหมายของค่านิยมไว้ว่า เป็นความเชื่อของคุณค่าเกี่ยวกับสิ่งที่เป็นความต้องการของตัวคุณว่าเป็นสิ่งที่ดีสิ่งที่ไม่เป็นความต้องการของตัวคุณว่าเป็นสิ่งที่ไม่ดี

สก็อต (สุมา ชัยลักษณะนันท. 2542 : 47 อ้างอิงจาก Scott. 1965 : 3) กล่าวว่า ค่านิยม หมายถึง ความคิดรวบยอดหรืออุดมคติของคุณค่าที่ใช้พิจารณาความดีความถูกต้องหรือความผิดซึ่งเป็นผลมาจากการสังเกตและความสนใจของคุณค่านั้น

คริสเตนเซน (Cristensen. 1969 : 115) กล่าวว่า ค่านิยม หมายถึง เกณฑ์ที่แต่ละบุคคลใช้เลือกสิ่งต่างๆ ที่มีให้เลือกว่าค่านิยมแม้จะมีลักษณะใกล้เคียงกับความเชื่อหรือเจตคติก็ตาม แต่ทั้งสามอย่างมีส่วนแตกต่างกัน คือ ความเชื่อเป็นเกณฑ์ใช้ตัดสินว่าบางอย่างจริงหรือไม่จริง เจตคติคือ ลักษณะภายในบุคลิกลักษณะที่คนเราแสดงต่อการกระทำหรือสิ่งต่างๆ เป็นเพียงแนวโน้มที่จะปฏิบัติเท่านั้น ส่วนค่านิยม เป็นมาตรฐานของความชอบหรือไม่ชอบเป็นเกณฑ์สำหรับตัดสินคุณค่าความสำคัญสิ่งของหรือความคิดและเหตุการณ์ ดังนั้นค่านิยมจึงเป็นมาตรฐานที่ใช้ในการตัดสินใจ

คิลแพทริก (Killpatrick. 1973 : 636) กล่าวว่า ค่านิยม หมายถึง ความต้องการที่ได้ประเมินอย่างดีแล้วและพบว่ามีความคุณค่าที่จะเลือกซึ่งค่านิยมของแต่ละบุคคลนั้นเกิดจากประสบการณ์ที่ได้รับแตกต่างกัน

ก่อ สวัสดิพานิช(2518 : 46) กล่าวว่าค่านิยม หมายถึง ความคิด พฤติกรรมและสิ่งที่คนในสังคมใดสังคมหนึ่งเห็นว่ามีคุณค่าจึงยอมปฏิบัติตามและวางแผนไว้ระยะหนึ่งค่านิยมมักเปลี่ยนแปลงไปตามกาลสมัยและตามความคิดเห็นของคนในสังคม

สาโรช บัวศรี(2525 : 8) กล่าวว่า ค่านิยม หมายถึง สภาพหรือการกระทำบางประการที่เราเชื่อหรือนิยามว่าควรยึดถือยึดมั่นหรือเราควรกระทำหรือปฏิบัติเพื่อบรรลุถึงจุดหมายของสังคมหรือตัวเราเอง

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2531 : 50) ให้ความหมายของค่านิยมว่า หมายถึง สภาพหรือการกระทำบางประการที่เราเชื่อหรือนิยามว่าควรยึดหรือยึดมั่นเพื่อจะได้บรรลุถึงวัตถุประสงค์หรือความมุ่งหมายของสังคมหรือของตนเอง นอกจากนี้ค่านิยมยังเป็นการเชื่อที่มีลักษณะถาวรมักจะเปลี่ยนแปลงไปตามกาลสมัยและความคิดของคนในสังคมค่านิยมยังทำหน้าที่เป็นเกณฑ์หรือมาตรฐานที่ใช้ทำนายพฤติกรรม การปฏิบัติและทำหน้าที่เป็นตัวบ่งชี้ถึงความต้องการของมนุษย์อีกทั้งค่านิยมของบุคคลจะช่วยในการวางแผนการเลือกงานหรืออาชีพของบุคคลนั้นค่านิยมจะเป็นสิ่งที่กำหนดว่า บุคคลจะเลือกงานหรือประกอบอาชีพใดและเมื่อเขาเลือกอาชีพแล้วเขาจะมีความสุขในงานหรืออาชีพนั้นหรือไม่ ส่วนค่านิยมในการทำงานนั้นเป็นสิ่งที่บุคคลเชื่อว่ามีค่าและมีความสำคัญต่อการทำงานของเขาและสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นความรู้สึกพึงพอใจที่คนเรามักจะแสวงหาจากงานที่เขาทำ

จากความหมายของค่านิยมสรุปได้ว่า ค่านิยม หมายถึง สิ่งที่บุคคลเชื่อว่ามีคุณค่าสังคมยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ควรยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุจุดหมายของตนเองหรือสังคมและสามารถเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลา

ความหมายของค่านิยมในการเลือกอาชีพ

เพอร์โรน(Perrone.1965:254) ให้ความหมายของค่านิยมทางอาชีพว่า หมายถึง แนวโน้มที่บุคคลมีปฏิริยาต่อความพอใจเกี่ยวกับงานอันเป็นผลมาจากการสังเกต พิจารณาไตร่ตรองถึงลักษณะของงานอย่างรอบคอบแล้วและยึดถือเป็นเกณฑ์ในการเลือกอาชีพ

กินซ์เบิร์กและคนอื่นๆ (อรุณศรี อักษรศรี. 2544:37; อ้างอิงจาก Ginzberg and others. 1962) กล่าวถึงค่านิยม ในส่วนที่สัมพันธ์กับงานหรืออาชีพไว้ว่า ค่านิยมของบุคคลจะช่วยในการวางแผนการเลือกงานหรืออาชีพของบุคคลนั้นและค่านิยมจะเป็นสิ่งที่กำหนดว่าบุคคลนั้นจะเลือกงานหรือเลือกประกอบอาชีพใดและเมื่อเขาเลือกงานหรืออาชีพนั้นแล้วเขาจะมีความสุขในงานหรืออาชีพนั้นหรือไม่

ประเภทของค่านิยมในการเลือกอาชีพ

อัลพอร์ต, เวอร์นอนและลินเซย์ (Alport,Vornon and Lindzey. 1951:339) ได้แบ่งค่านิยมเป็น 6 ประเภทและเชื่อว่าการดำเนินชีวิตของบุคคลจะสอดคล้องกับลักษณะใดลักษณะหนึ่งของค่านิยมประเภทต่างๆ ต่อไปนี้

ประเภทที่ 1 ค่านิยมทางวิชาการ เป็นแรงจูงใจให้บุคคลต้องการศึกษาหาความรู้ ความจริงบุคคลที่มีค่านิยมทางวิชาการมักจะเป็นปราชญ์หรือนักวิทยาศาสตร์

ประเภทที่ 2 ค่านิยมทางเศรษฐกิจ เป็นค่านิยมที่ช่วยกระตุ้นให้บุคคลพอใจสนใจ ได้รับความสะดวกทางกายจึงชอบงานที่จะนำไปสู่ความมั่งคั่งเช่นงานที่เกี่ยวกับธุรกิจการค้า

ประเภทที่ 3 ค่านิยมทางสุนทรียภาพ เป็นค่านิยมที่ช่วยให้เกิดความพอใจใน ประสบการณ์ที่เกิดจากการสัมผัสต่างๆ เช่น ความสวยงาม ความสัมพันธ์กลมกลืน

ประเภทที่ 4 ค่านิยมทางสังคม เป็นค่านิยมที่เป็นแรงจูงใจให้บุคคลสร้างความ สัมพันธ์กับผู้อื่นเข้าร่วมสังคมมีความรักเพื่อนมนุษย์จึงมีจุดหมายอยู่ที่บุคคลอื่น

ประเภทที่ 5 ค่านิยมทางศาสนาเป็นค่านิยมที่ช่วยให้บุคคลสนใจศึกษาค้นคว้า เรื่องของศาสนาปรากฏาที่จะนับถือศาสนาจะยึดถือคำสั่งสอนของศาสนาเป็นสรณะอย่างเคร่งครัด เพื่อความมั่นคงของชีวิต

ประเภทที่ 6 ค่านิยมทางการเมืองช่วยให้บุคคลแสวงหาอำนาจ อิทธิพล ชื่อเสียง บุคคลใดยังมีการแข่งขันหรือดิ้นรนมากก็แสดงว่าบุคคลนั้นมีแรงขับทางอำนาจสูง

มิลเลอร์และคนอื่นๆ (Miller and others. 1956:244-246) ได้ศึกษาค่านิยมในอาชีพ ของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัยโดยแบ่งค่านิยมในอาชีพออกเป็น 4 ด้านคือ ด้านความมั่นคง ปลอดภัย ด้านความพอใจในอาชีพ ด้านเกียรติยศ ชื่อเสียงและด้านบริการสังคม

ซูเปอร์(Supper. 1957:32) ได้จำแนกค่านิยมในการทำงานออกเป็น 15 ด้าน คือ

1. ด้านความคิดสร้างสรรค์เป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงานที่เกี่ยวกับการประดิษฐ์ การคิดค้นออกแบบและพัฒนาแนวคิดใหม่ ๆ

2. ด้านการบริหารหรือการจัดการเป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงานที่ต้องมีการ วางแผนและจัดสรรงานให้ผู้อื่นทำ

3. ด้านสัมฤทธิ์ผลเป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงานที่ส่งเสริมให้บุคคลประสบผลสำเร็จ จากการทำงานและก่อให้เกิดความพึงพอใจในงานเป็นสิ่งที่ช่วยให้บุคคลมุ่งมั่นทำงานเพื่องานด้วย

4. ด้านสภาพแวดล้อมเป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงานซึ่งมีสภาพแวดล้อมที่มี บรรยากาศสุขสบายและบุคคลที่ทำงานในสภาพแวดล้อมนั้นแล้วเกิดความสุขเป็นสภาพแวดล้อม ทางวัตถุที่จะช่วยให้อำนวยความสะดวกประสบความสำเร็จในการทำงาน

5. ด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างานเป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงานที่ต้องมี ความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้บังคับบัญชาและผู้บังคับบัญชาต้องเป็นผู้ที่มีเหตุผลและมีความยุติธรรม

6. ด้านวิถีชีวิตเป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงานที่เปิดโอกาสให้บุคคลได้ใช้ชีวิตตามที่ ตนต้องการ ชอบหรืออยากจะเป็น

7. ด้านความมั่นคงปลอดภัยเป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงานที่มีความมั่นคงปลอดภัย ทำให้ผู้ทำงานนั้นๆ มั่นใจว่าจะมีงานทำตลอดไป

8. ด้านผู้ร่วมงานเป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงานที่ทำให้บุคคลนั้นได้ติดต่อกับ ผู้ร่วมงานที่ตนพอใจโดยเฉพาะผู้ร่วมงานในระดับเดียวกันหรือต่ำกว่า

9. ด้านสุนทรีย์เป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงานที่ช่วยให้บุคคลได้สร้างสิ่งสวยงามและเพิ่มความสวยงามให้แก่โลก

10. ด้านความมีศักดิ์ศรี เป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงานซึ่งให้เกียรติกับบุคคลที่ทำงานนั้นต้องการได้รับการยกย่องจากบุคคลอื่นมากกว่าจะอยู่ในสถานะที่อำนาจเหนือผู้อื่น

11. ด้านความมีอิสระเป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงานที่บุคคลที่ทำงานนั้นต้องมีความเป็นอิสระในการทำงานตามที่ตนปรารถนาตามความพึงพอใจของตนมากกว่ามุ่งทำงานเพื่องาน

12. ด้านการทำงานหลาย ๆ ด้านหรือความหลากหลายของงานเป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงานที่เปิดโอกาสให้บุคคลทำงานหลาย ๆ ด้าน ในขณะที่เดียวกันงานที่ต้องไม่ซ้ำซากจำเจ

13. ด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจเป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงานที่มีรายได้ดีสามารถนำรายได้มาจัดซื้อสิ่งของเพื่อสนองความต้องการได้

14. ด้านบริการสังคมเป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงานที่สามารถให้สวัสดิการให้ความช่วยเหลือสงเคราะห์บุคคลอื่นและก่อประโยชน์แก่บุคคลอื่น

15. ด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญาเป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงานที่เปิดโอกาสให้บุคคลได้ใช้ความคิดอย่างอิสระประเมินผลการทำงานของตนจากการเรียนรู้และสามารถคิดค้นสิ่งต่างๆ ที่เป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรมได้

กริบบอนส์และโลห์เนส(อรุณศรี อักษรศรี.2544:39;อ้างอิงจากGribbons and Lohnes.1965) ได้แบ่งค่านิยมอาชีพออกเป็น 12 ด้านคือ

1. ด้านความก้าวหน้า หมายถึงโอกาสที่จะรุ่งเรืองและก้าวหน้าในการทำงานมีอนาคตที่ดี สามารถที่จะได้เป็นผู้จัดการในองค์กรและสามารถที่จะทำงานโดยไต่รจากงานระดับต่ำขึ้นไปถึงงานระดับสูงได้

2. ด้านความต้องการ หมายถึงงานที่เป็นที่ต้องการของสังคม

3. ด้านสภาพทางภูมิศาสตร์และการท่องเที่ยว หมายถึง งานที่ได้ท่องเที่ยวไปในที่ต่างๆและได้รับการเรียนรู้จากการท่องเที่ยว

4. ด้านความสนใจ หมายถึงงานที่ตนสนใจกระทำอย่างแท้จริง

5. ด้านการแต่งงานและครอบครัว หมายถึงงานที่พอจะมีเวลาให้ครอบครัวบ้านและสัตว์เลี้ยง

6. ด้านการบริการสังคม หมายถึงงานที่มีโอกาสได้ช่วยเหลือผู้อื่นทำให้ผู้อื่นได้รับความพอใจได้

7. ด้านการเกี่ยวข้องกับบุคคล หมายถึงงานที่มีโอกาสได้พบเพื่อนใหม่ๆ ชอบพบปะบุคคลและการได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น

8. ด้านความสามารถ หมายถึงงานที่ต้องใช้ความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่

9. ด้านเกียรติยศ หมายถึงงานที่ทำให้บุคคลอื่นมีความชื่นชมในตนให้การยอมรับและยกย่อง

- 10.ด้านเงินเดือน หมายถึงงานที่มีรายได้พอที่จะค่าจุนครอบครัวและเหลือเก็บสะสม
- 11.ด้านความพอใจ หมายถึงงานที่ทำแล้วทำให้เกิดความสุข ความพอใจ ได้ทำในสิ่งที่ได้ผลคุ้มค่า
12. ด้านจุดมุ่งหมายส่วนตัว หมายถึงงานที่สามารถพัฒนาตนเองและทำให้รู้จักตนเองดีขึ้น

เพอร์โรน(Perrone. 1965:254) แบ่งค่านิยมในอาชีพออกเป็น16 ด้าน คือ

1. ด้านรายได้ดี
2. ด้านความสนใจในงานอย่างแท้จริง
3. ด้านการใช้ความสามารถพิเศษ
4. ด้านการเดินทาง
5. ด้านการช่วยเหลือผู้อื่น
6. ด้านการทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับความสามารถ
7. ด้านความก้าวหน้า
8. ด้านการทำงานกับคนอื่น
9. ด้านการทำงานกับสิ่งของวัตถุ
10. ด้านความปลอดภัยมั่นคง
11. ด้านการใช้ความคิดสร้างสรรค์
12. ด้านความเป็นอิสระ
13. ด้านการมีเวลาพอที่จะให้ครอบครัว
14. ด้านการมีเวลาพอที่จะอุทิศให้แก่งานอดิเรก
15. ด้านมีโอกาสที่จะศึกษาต่อไปได้อีก
16. ด้านมีโอกาสที่จะพัฒนาทักษะในการทำงาน

พณีส หันนาคินท์ (2520:26-27) ได้จำแนกค่านิยมออกเป็น 2 ประเภท คือ

ประเภทที่ 1 ค่านิยมที่เป็นเป้าหมายของชีวิตแบ่งเป็น

1. ค่านิยมในการเฝ้าหาความรู้
2. ค่านิยมในการเสียสละเพื่อผู้อื่นต้องการให้ผู้อื่นมีความสุข
3. ค่านิยมในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นต้องการเข้ากับผู้อื่นได้ดี
4. ค่านิยมในการทำงานเพื่อกลุ่มมีความจงรักภักดีต่อกลุ่ม
5. ค่านิยมในการใฝ่เรียนตั้งใจศึกษาเล่าเรียน
6. ค่านิยมในการมุ่งพัฒนาทางด้านร่างกายการเป็นนักกีฬา
7. ค่านิยมในการเป็นผู้นำต้องการอำนาจเหนือผู้อื่น
8. ค่านิยมในการมุ่งกระทำความดีชื่อเสียงสุจริตไม่คดโกง
9. ค่านิยมในการเชื่อถือปฏิบัติตามหลักศาสนา

10. ค่านิยมในการควบคุมอารมณ์ของตนเองอดทนต่อสิ่งยั่วยุภายนอก
11. ค่านิยมในการริเริ่มสิ่งใหม่ๆ มองสิ่งต่างๆ ในแง่มุมใหม่เสมอ
12. ค่านิยมในการรักษาสระไม้ยึดถือจารีตประเพณีหรือกฎเกณฑ์ทางสังคม

ประเภทที่ 2 ค่านิยมในการปฏิบัติของคนไทยแบ่งเป็น

1. การเป็นตัวของตัวเองเน้นการอยู่รอดของตนเองโดยไม่คำนึงถึงว่าการกระทำนั้นจะมีผลต่อส่วนรวมหรือไม่บางอย่างไม่ควรทำก็ทำทั้งนี้เพราะเห็นแก่ตนเอง
2. ความซื่อสัตย์ความกตัญญูรู้คุณต่อผู้มีพระคุณ
3. การรักษาหน้าใจในสังคมรักษาความสัมพันธ์อันดีระหว่างกันในสังคม

นอกจากนี้ พนัส หันนาคินทร์ ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า ค่านิยมมีผลต่อพฤติกรรมการแสดงออกของมนุษย์รวมทั้งมีผลต่อความคิดและการตัดสินใจของมนุษย์ด้วย ซึ่งในแต่ละบุคคลก็มีความแตกต่างกันในเรื่องค่านิยมโดยเฉพาะคนในแต่ละวัยแต่ละอาชีพ

ค่านิยมกับการเลือกอาชีพ

ค่านิยมเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งในการเลือกงานหรืออาชีพ ค่านิยมจะเริ่มเข้าสู่กระบวนการตัดสินใจเลือกงานหรืออาชีพเมื่อบุคคลมีอายุระหว่าง 15-16 ปี และบุคคลที่อยู่ในช่วงอายุนี้อาจให้ความสำคัญของค่านิยมในการตัดสินใจในการเลือกงานหรืออาชีพสูงกว่าความสนใจและความสามารถ (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2531 : 34; อ้างอิงจาก Super.1953;Ginzberg. 1966) เนื่องด้วยการเลือกงานหรืออาชีพเป็นกระบวนการต่อเนื่องและในกระบวนการเลือกอาชีพนี้ บุคคลจะเลือกอาชีพโดยหวังไกลความเป็นจริงในช่วงอายุต้นและระดับของความเป็นจริงจะเพิ่มขึ้นเมื่ออายุเพิ่มขึ้น (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์.2531:34;อ้างอิงจาก Super and Crite.1968)

สายสุรี จุติกุล(ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2531: 34-36; อ้างอิงจาก สายสุรี จุติกุล. 2510)ได้กล่าวว่า การเลือกอาชีพเป็นเรื่องของการตัดสินใจที่สำคัญมากที่สุดในชีวิตเพราะมีผลสะท้อนถึงความสุขของตนเองครอบครัวส่วนรวมและเกี่ยวข้องกับความจริงของประเทศไทย การเลือกอาชีพไม่ได้เป็นเรื่องที่ตัดสินใจง่ายแต่ต้องศึกษา หมายความว่าต้องศึกษาตนเองในด้านความต้องการ ความสามารถ ความถนัด ความสนใจ ค่านิยมและฐานะทางเศรษฐกิจความต้องการของสังคมประเทศ ชาติและภาวะการมีงานทำนอกจากนี้ในกรณีที่ประสงค์ที่จะศึกษาต่อการเลือกสถาบันการศึกษาต่อควรจะเป็นผลที่สืบเนื่องมาจากที่ศึกษาอาชีพที่ตนสนใจมาแล้วและควรมีการวางแผนการศึกษาของตนด้วย

การเลือกอาชีพมีความสำคัญยิ่ง เพราะ **ประการแรก**บุคคลจะเกลียดงานหรือจะชอบงาน ขึ้นอยู่กับงานหรืออาชีพที่บุคคลนั้นเลือกการทำงานด้วยความอยากทำ ชอบทำและทำอย่างมีความสุขมักจะได้ผลกว่างานที่ฝืนใจทำและทำด้วยความเบื่อหน่าย **ประการที่สอง**การที่ประสบความสำเร็จในด้านการงานหรือไม่ ขึ้นอยู่กับงานหรืออาชีพที่บุคคลนั้นเลือกคนบางคนเลือกงานที่ตนไม่ชอบทำแต่จำเป็นต้องทำเพราะบิดามารดาเลือกไว้ให้หรือมีความรู้น้อยในด้านนั้นๆคนเหล่านี้

จะรู้สึกลำบากใจในการปฏิบัติงานงานก็ไม่ก้าวหน้าด้วย **ประการที่สาม**การที่คนจะว่างงานได้งานทำเป็นครั้งคราวหรือมีงานทำตลอดไปนั้นจะขึ้นอยู่กับประเภทของงานหรืออาชีพที่เลือกซึ่งควรจะสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันของประเทศในส่วนที่เกี่ยวกับทิศทางและนโยบายการมีงานทำตลอดทั้งแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ **ประการที่สี่**งานหรืออาชีพที่แต่ละบุคคลเลือกมีอิทธิพลครอบคลุมความเป็นไปต่างๆ ของชีวิตบุคคลนั้น อีกทั้งงานที่ทำก็มิได้จำกัดขอบเขตอยู่ที่งานนั้นๆ เท่านั้นแต่มีส่วนพัวพันกับกิจกรรมอื่นๆ ด้วย **ประการสุดท้าย**การเลือกอาชีพของแต่ละบุคคลจะมีส่วนช่วยพัฒนาประเทศให้เจริญเร็วขึ้นหรือช้าลง ประเทศจะพัฒนาไปได้เพียงใดจะขึ้นอยู่กับคุณภาพการใช้กำลังงานและกำลังความคิดของประชาชนแต่ละคนความต้องการของประเทศชาติกับความต้องการของบุคคลควรมีส่วนสัมพันธ์กัน ดังจะเห็นได้ว่าความเจริญของประเทศชาติขึ้นอยู่กับทางเลือกงานหรืออาชีพของบุคคลในชาติเป็นอย่างมาก โดยสรุปอาจกล่าวได้ว่างานหรืออาชีพที่แต่ละบุคคลเลือกเป็นเรื่องสำคัญมากเพราะจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับความสุขความก้าวหน้าในชีวิตของตนเองและความเจริญของประเทศ

สรุปได้ว่า ค่านิยมในการเลือกอาชีพ เป็นการเลือกงานหรืออาชีพเป็นกระบวนการต่อเนื่องและในกระบวนการเลือกอาชีพนี้ บุคคลจะเลือกอาชีพโดยหวั่นเกรงความเป็นจริงในช่วงอายุต้นและระดับของความเป็นจริงจะเพิ่มขึ้นเมื่ออายุเพิ่มขึ้น นักการศึกษากล่าวไว้ข้างต้นมีมากมายหลายประเภทและผู้วิจัยสนใจที่จะนำมาศึกษาค่านิยมในอาชีพของนักเรียนในครั้งนี้อยู่ 5 ด้าน คือ ค่านิยมตอบสนองต่อแผนทางเศรษฐกิจ ค่านิยมด้านความมั่นคงและความปลอดภัย ค่านิยมด้านความมีเกียรติมีศักดิ์ศรี ค่านิยมด้านกระตุ้นให้ใช้ปัญญาและค่านิยมด้านความพอใจในอาชีพ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในต่างประเทศ

ซังและแฮนสัน (จรินทร วินทะไชย์, 2541 : 53 ; อ้างอิง Schunk&Hanson, 1985) ได้ศึกษาอิทธิพลของตัวแบบที่เป็นเพื่อนที่มีการรับรู้ความสามารถและผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนเพื่อดูว่าตัวแบบที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างจะสามารถมีอิทธิพลต่อการรับรู้ความสามารถของตนได้ดีกว่าตัวแบบที่มีลักษณะแตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างหรือไม่กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับประถมศึกษาจำนวน 72 คน และเป็นกลุ่มที่มีทักษะในการลบบอยู่ในระดับต่ำ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบวัดการรับรู้ความสามารถในการลบบและแบบทดสอบทักษะในการลบบวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธี MANOVA ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มที่ได้ดูตัวแบบแสดงการแก้ปัญหาจะรับรู้ความสามารถของตนเองและทักษะในการลบบสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้ดูตัวแบบนอกจากนี้ยังพบว่าลักษณะของตัวแบบมีผลต่อการรับรู้ความสามารถและทักษะในการลบบโดยนักเรียนที่ดูตัวแบบที่เป็นเพื่อนแสดงการแก้ปัญหาจะรับรู้ความสามารถและมีทักษะในการลบบได้ดีกว่านักเรียนที่ดูตัวแบบที่เป็นครูและสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้ดูตัวแบบ

มิเชลและกิลลิแกน(อังสนา สารเจตร. 2547:42; อ้างอิงจาก Mischel and Gilligan. 1964) ได้ศึกษาวิจัยพบว่า

1.ผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตจะโกงน้อยและถ้าเด็กประเภทนี้โกงจะต้องใช้เวลาก่อนที่จะกระทำเช่นนั้น

2.การวิจัยอาชญากรวัยรุ่น พบว่าเด็กเหล่านี้ลักษณะมุ่งปัจจุบันและไม่ยอมรอคอยรางวัลใหญ่แต่จะรอรางวัลเล็กที่จะได้ทันทีนอกจากนั้นเด็กเหล่านี้ยังไม่สามารถชะลอการบำบัดความต้องการของตนเองได้

3.ลักษณะมุ่งอนาคตเป็นลักษณะหนึ่งของความเป็นพลเมืองดีและส่งผลต่อความเจริญงอกงามของตนเอง และประเทศชาติ ฉะนั้นลักษณะมุ่งอนาคตจึงเป็นลักษณะที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประเทศชาติ

โรบินสัน(Robinson. 1971:1225-B) ศึกษาลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนเกรที่ไม่เคยจำคุก กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กเกรที่เคยกระทำความผิด 2 ครั้ง หรือมากกว่า 2 ครั้ง ขึ้นไปแต่ไม่เคยถูกฟ้องทางกฎหมาย จำนวน 48 คน ผลการศึกษาพบว่า เด็กเกรจะมองอนาคตในระยะสั้นและมีลักษณะมุ่งอนาคตน้อย นอกจากนี้ยังพบว่าความวิตกกังวลไม่มีความสัมพันธ์กับลักษณะมุ่งอนาคต

แลมม ชมิทท์และทรมมส์ตอร์ฟ(อังสนา สารเจตร. 2547:43 ; อ้างอิงจาก Lamm, Schmit and Trommsdoff. 1976) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเพศและชนชั้นที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคตของเด็กวัยรุ่นกลุ่มตัวอย่างเป็นวัยรุ่นชนชั้นกลางกับชนชั้นต่ำที่เป็นเด็กหญิงและเด็กชายกลุ่มละ 100 คน ที่มีอายุระหว่าง 14 -16 ปี โดยวัดลักษณะมุ่งอนาคต ด้านความหวัง ความกลัว จากคำบอกเล่าของเด็ก การตัดสินใจเกี่ยวกับระยะเวลาในการมองอนาคตและการมองโลกในแง่ดีและร้าย ผลการศึกษาพบว่า เด็กหญิงที่มาจากชนชั้นต่ำมองโลกในแง่ดีมากกว่าเด็กหญิงที่มาจากชนชั้นกลาง และเด็กชายที่มาจากชนชั้นต่ำได้แสดงความคาดหวังและความกลัวในด้านอาชีพมากและจะเพิ่มขึ้นในอนาคตมากกว่าเด็กหญิงที่มาจากชนชั้นต่ำ

ซังค์ (Schunk. 1981 : 93-104) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการเพิ่มความเพียรและทักษะในการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียน ซึ่งผลสัมฤทธิ์ในการเรียนคณิตศาสตร์ต่ำโดยทฤษฎีและวิธีการศึกษาของแบนดูราเป็นแบบในการดำเนินการวิจัย ซังค์ เชื่อว่าเด็กที่มีความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนเองสูง จะใช้ความสามารถของตนเองเต็มที่ในการทำงานส่วนเด็กที่รับรู้ว่าคุณสมบัติความสามารถต่ำจะพยายามเลี่ยงงานที่ต้องใช้ความสามารถของตนเองหรือจะทำงานอย่างไม่เต็มใจและเมื่อมีอุปสรรค ๆ ก็จะไม่เผชิญกับงานนั้น การเพิ่มประสบการณ์เพื่อเพิ่มการรับรู้ความสามารถของตนเองจะเป็นการเพิ่มความเพียรและทักษะในการทำงานนั้นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษารั้งนี้เป็นักเรียนอายุ 9 ถึง 11 ปี จำนวน 56 คน ก่อนและหลังการทดลองซังค์จะวัดความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถในการหาคำตอบจากโจทย์คณิตศาสตร์ในการทดลองซังค์ให้นักเรียนดูแบบวิธีการหาคำตอบจากโจทย์คณิตศาสตร์ตามขั้นตอนอย่างละเอียด จากนั้นให้ทำแบบฝึกหัด โดยมีผู้ช่วยวิจัยให้คำแนะนำเมื่อนักเรียนสงสัยเกี่ยวกับวิธีทำและมีการแจ้งผลทำ

แบบฝึกหัดให้นักเรียนทราบ ผลปรากฏว่า (1) นักเรียนรับรู้ความสามารถของตนเองเพิ่มขึ้นและคาดหวังว่าตนจะสามารถทำงานได้ถูกต้องมากขึ้นและ(2) นักเรียนมีความเพียรพยายามในการทำงานมากขึ้นและทำงานได้ดีกว่าเดิม

พอลโต(Pluto. 2000 : 147) ได้ศึกษาการเพิ่มความเชื่อในความสามารถของตนเองจากกิจกรรมทางกายกับผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปี ขึ้นไป จำนวน 129 คน ทำการศึกษาโดยปัจจัยของประสบการณ์จากการเห็นตัวแบบจากรูปถ่าย ร่วมกับการเขียนบรรยายภายใต้เงื่อนไข “Get active, If we can do it , so can you.” ซึ่งเรื่องราวที่บรรยายจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการเอาชนะอุปสรรควิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ANOVA ผลการศึกษาพบว่า ตัวแบบเป็นเครื่องมือที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงความเชื่อในความสามารถของผู้สูงอายุอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

อบูซาล (Abusal. 1983 : 2124 – A) ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความสนใจในอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายกลุ่มตัวอย่าง 537 คน เป็นนักเรียนใน Vocational Technical School รัฐ Oklahoma พบว่า คะแนนเฉลี่ยสะสมประสบการณ์ในการทำงานของนักเรียนเพศมีความสัมพันธ์กับการเลือกแผนการฝึกอาชีพของนักเรียน

มอสเซอร์ (ราตรี รุ่งโรจน์. 2513 : 8 ; อ้างอิงจาก Moser. 1968 : 460 – 461) ศึกษาการเลือกอาชีพของนักเรียนโดยให้นักเรียนโดยให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในฟิวดสเบิร์ก รัฐแคลิฟอร์เนีย จำนวน 550 คน พบว่านักเรียนที่มีสติปัญญาสูงจะเลือกอาชีพขั้นสูงที่ต้องการการฝึกฝนในระดับสูง ส่วนนักเรียนที่มีสติปัญญาต่ำจะเลือกอาชีพที่ต้องการการฝึกหัดทางด้านวิชาการเพียงเล็กน้อยหรืออาจจะไม่ต้องใช้วิชาการเลย

โอเดล อูซเซล (จิราวัลย์ มนต์กันภัย. 2533 : 42 – 43 ; อ้างอิงจาก Odell Uzzell. 1961 : 666 - 669) ศึกษาเรื่องการศึกษาต่อและการเลือกเรียนอาชีพของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจากโรงเรียน 14 แห่ง ใน Eastern North Carolina จำนวน 301 คน โดยการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคลและแบบสอบถาม พบว่าปัจจัยที่นักเรียนใช้ช่วยในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ หรือเลือกอาชีพคือความคุ้นเคยกับบุคคลที่อยู่ในวงการนั้นมาก่อนซึ่งแสดงว่าการชักนำของผู้อื่นที่มีอิทธิพลต่อการเลือกศึกษาและเลือกอาชีพของนักเรียนด้วย

Coates (อำไพ ศิริศากาว. 2544 : 32 ; อ้างอิงจาก Coates. 1990) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความถนัดทางวิชาคอมพิวเตอร์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบางประการในระดับมัธยมศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนมัธยมต้น เกรด 7 และเกรด 8 โดยใช้แบบทดสอบความถนัดทางคอมพิวเตอร์ KSW (Konvalina Stephenas and Wileman) พบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างสูงระหว่างความถนัดทางวิชาคอมพิวเตอร์กับผลสัมฤทธิ์วิชาที่ว่าด้วยการอ่าน ภาษาและคณิตศาสตร์

เพ็ง (พรทิพย์ คำขาย. 2543 : 59 ; อ้างอิงจาก Peng. 1997 : 3405 – A) ได้ศึกษาอิทธิพลของหลักสูตรการศึกษาด้านอาชีพที่มีต่อผลความเชื่อด้านอาชีพและการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักศึกษาวิทยาลัยธุรกิจไนไต้หวัน จำนวน 495 คน พบว่า เพศ สถานะภาพทางการศึกษา ส่งผลต่อความเชื่อในเรื่องของอาชีพและการตัดสินใจเลือกอาชีพ

การริสัน (เสริมศรี สวนไพรินทร์. 2531 : 41 ; อ้างอิงจาก Garrison. 1950) ได้ทำการศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา พบว่าองค์ประกอบที่นอกจากตัวนักเรียนแล้วยังมีองค์ประกอบอื่นๆ ได้แก่ คำแนะนำจากบิดามารดา ญาติ พี่น้อง เพื่อนนักเรียน และ บุคคลที่นักเรียนรู้จัก

งานวิจัยในประเทศ

ดวงเดือน พันธุมนาวินและเพ็ญแข ประจันปัจฉินัก (2520 : 102 – 109) ได้ศึกษาจริยธรรมของเยาวชนไทย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนในโรงเรียนรัฐบาลและนิติตาย หึง ในเขตกรุงเทพมหานคร และเป็นผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มัธยมศึกษาปีที่ 1,2 , 5 และมหาวิทยาลัยปีที่ 2 ซึ่งมีอายุระหว่าง 11–25 ปี และมาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมทั้งสามระดับ จำนวน 1,400 คน ผลการศึกษาพบว่า

1. ลักษณะมุ่งอนาคตแปรปรวนไปตามลักษณะทางสังคม 3 ประการ คือ เพศ ชั้นเรียน และสถานที่เกิด โดยผู้หญิงมีลักษณะมุ่งอนาคตสูงกว่าผู้ชาย ผู้เรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงที่สุด ส่วนผู้เรียนที่อยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีลักษณะมุ่งอนาคตต่ำที่สุดและผู้ตอบที่อยู่ในกรุงเทพมหานครมีลักษณะมุ่งอนาคตสูงกว่าผู้ตอบที่เกิดในต่างจังหวัด

2. ลักษณะมุ่งอนาคตมีความสัมพันธ์ทางบวกกับระดับจริยธรรม

พนิดา สินสุวรรณ (2527 : 61) ได้เปรียบเทียบลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในวิชาสังคมศึกษา เรื่อง ปัญหาสิ่งแวดล้อมด้วยการสอนโดยใช้เทคนิคการพยากรณ์มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงกว่า นักเรียนที่เรียนโดยครูเป็นผู้บรรยายและนักเรียนชายหญิงที่เรียนโดยใช้เทคนิคการพยากรณ์มุ่งอนาคตไม่แตกต่างกัน

ลัดดาวัลย์ โค้วตระกูล (2528 : 47 – 48) ศึกษาองค์ประกอบที่เป็นสาเหตุของการเลือกและไม่เลือกแผนการเรียนวิชาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 ในจังหวัดลำปาง พบว่า สาเหตุการเลือกแผนการเรียนวิชาชีพไม่ได้ขึ้นอยู่กับเพศ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

สรุพันธ์ ประถมวาลย์ (2530 : 126) ศึกษาความสนใจในอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 ในจังหวัดฉะเชิงเทรา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 578 คน พบว่าเหตุผลหรือแรงจูงใจของความสนใจในอาชีพโดยนักเรียนส่วนมากเลือกอาชีพยึดตนเองเป็นหลัก กล่าวคือมีความถนัดและความสนใจในอาชีพเป็นพิเศษและเป็นอาชีพที่เหมาะสมกับสติปัญญา

เสริมศรี สวนไพรินทร์(2531 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการเลือกสาขาที่จะศึกษาต่อในสถาบัน อุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมปีที่ 6 โดยจำแนกตามสภาพส่วนตัว ได้แก่ เพศ แผนการเรียน ประเภทโรงเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ภูมิสำเนา การศึกษาของบิดามารดา อาชีพของบิดามารดาและรายได้โดยรวมของครอบครัว พร้อมทั้งศึกษาเหตุผลในการเลือกสาขาวิชา ผลการศึกษาพบว่านักเรียนในกรุงเทพมหานครโดยทั่วไปมีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมอยู่ใน

ระดับสูง การเลือกวิชาเอกในระดับศึกษาส่วนใหญ่เลือกสาขาสังคมศาสตร์มากที่สุด สำหรับเหตุผลในการเลือกสาขานักเรียนจะเลือกสาขาวิชาด้วยการประมาณจากความสามารถของตนเองและความสนใจของนักเรียนรวมทั้งเหตุผลเกี่ยวกับการหางานทำได้ง่าย

สมจิตต์ เพิ่มพูน(2532 : 89 - 90) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและลักษณะมุงอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิคการพยากรณ์กับการสอนตามคู่มือครู ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะมุงอนาคตของนักเรียนที่เรียนโดยใช้เทคนิคพยากรณ์กับการสอนตามคู่มือครูแตกต่างกันและลักษณะมุงอนาคตของนักเรียนภายหลังการทดลองเพิ่มขึ้น

ไชยสิทธิ์ ไกรคุณาศัย(2533 : 210) ศึกษาความต้องการศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดสุพรรณบุรี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 2,413 คน เป็นชาย 1,338 คน หญิง 1,078 คน พบว่า การเลือกเรียนวิชาชีพที่มีระดับแรงจูงใจหรือ อิทธิพลทางด้านบุคคลที่ทำให้นักเรียนเลือกเรียนวิชาชีพที่มีระดับแรงจูงใจสูงสุดคือ แรงจูงใจจากนักเรียนเลือกเรียนด้วยตนเอง รองลงมาคือ แรงจูงใจจากบิดามารดา เรียนตามคนส่วนมาก ครูแนะแนว ผู้ประกอบการ ครูประจำชั้นและน้อยที่สุด คือญาติสนิทและเพื่อนที่รักชอบพอแนะนำให้เรียน ตามลำดับ

เพ็ญศรี จินดาศักดิ์ (2535 : 90) ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดชลบุรี พบว่า การเลือกอาชีพของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับเพศ และความสนใจในอาชีพ

สมพงศ์ จิตจรสอำพัน (2540 : 78) ศึกษาองค์ประกอบที่เป็นแรงจูงใจในการเลือกศึกษาต่อสายวิชาบริหารธุรกิจของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าองค์ประกอบที่เป็นแรงจูงใจทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคคลที่เกี่ยวข้อง ด้านคุณลักษณะส่วนตัว ด้านลักษณะของงานที่เกี่ยวข้องกับงานที่ต้องการและด้านคุณลักษณะของสถาบันเป็นแรงจูงใจในระดับมาก นอกจากนั้นยังพบอีกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีองค์ประกอบที่เป็นแรงจูงใจทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกัน

จรินทร์ วินทะไชย์ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้ความสามารถของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยศึกษากับครูในเขตกรุงเทพมหานครจำนวน 410 คน ทำการศึกษาปัจจัยต่าง ๆ เช่น ประสบการณ์การสอน ประสบการณ์จากตัวแบบ การอนุมานสาเหตุ ความวิตกกังวล ทัศนคติ ระยะเวลาในการสอนเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมเป็นแบบวัดในปัจจัยต่าง ๆ ที่ศึกษาและทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เส้นตรง(Part Analysis) ซึ่งในส่วนประสบการณ์จากตัวแบบ ผลการศึกษาพบว่า ประสบการณ์จากตัวแบบจะส่งผลทางตรงต่อการรับรู้ความสามารถของครู และจะส่งผลทางอ้อมผ่านประสบการณ์ความสำเร็จในการสอน

เจนภพ ชัยวรรณ(2541 :) ได้ศึกษาวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุแห่งปัจจัยที่มีผลต่อเจตนาในการเลือกเรียนต่อสายสามัญ โปรแกรมวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 375 คน พบว่า โมเดลที่พัฒนามาจากทฤษฎีการ

กระทำด้วยเหตุผลของไอเซ็นและฟิชไบน์ ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อเจตนาในการเลือกเรียนต่อสายสามัญ โปรแกรมวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์มากที่สุดคือ ตัวแปรการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง รองลงมาคือ เจตคติและการรับรู้การควบคุมพฤติกรรม ตามลำดับ

ราตรี กลิ่นประทุม(2545 : 72) ศึกษาแรงจูงใจในการเลือกเรียนสาขาการตลาดของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง จากการศึกษาพบว่าแรงจูงใจในการเลือกเรียนทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านส่วนตัว ด้านอาชีพ ด้านสังคม เป็นแรงจูงใจในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่านักศึกษาที่ศึกษาอยู่ต่างสถาบันกัน นักศึกษาที่ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกันและนักศึกษาที่ครอบครัวมีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีแรงจูงใจในการเลือกเรียนแตกต่างกัน

ลัดดา หิรัญยวา(2545 : 67) ศึกษาแรงจูงใจในการเลือกเรียนหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต โปรแกรมวิชาการบริหารธุรกิจของนักศึกษาระดับปริญญาตรี (หลังอนุปริญญา) สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา พบว่า แรงจูงใจในการเลือกเรียนทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม เป็นแรงจูงใจอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านความคิดเห็นส่วนตัว ด้านบุคคลที่เกี่ยวข้องและด้านความถนัดเป็นแรงจูงใจอยู่ในระดับปานกลางและเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า นักศึกษาที่มีเพศต่างกันมีแรงจูงใจในการเลือกเรียนแตกต่างกัน นักศึกษาที่มีสาขาวิชาแตกต่างกันมีแรงจูงใจในการเลือกเรียนแตกต่างกัน นักศึกษาที่ผู้ปกครองมีอาชีพแตกต่างกัน มีแรงจูงใจในการเลือกเรียนแตกต่างกันและนักศึกษาที่มีรายได้ของครอบครัวต่อเดือนแตกต่างกันมีแรงจูงใจในการเลือกเรียนไม่แตกต่างกัน

สุวลี จันลิม(2545 : บทคัดย่อ) ศึกษาแรงจูงใจในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีกในระบบทวิภาคีของนักศึกษาอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพวิทยาลัยพณิชยการเซตุนพน พบว่า นักเรียนอาชีวศึกษาที่มีเพศ สถานประกอบการต่างกันมีแรงจูงใจในการเลือกเรียนไม่แตกต่างกัน

พนิดา ไพโรจน์เพชรายุทธ. (2545 : 70) ศึกษาแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของนักศึกษา โรงเรียนพณิชยการเพชรบุรีบริหารธุรกิจ จังหวัดเพชรบุรี พบว่า นักศึกษาที่มีเพศต่างกัน เลือกเรียนสาขาวิชาต่างกัน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกัน มีแรงจูงใจในการศึกษาต่อแตกต่างกัน

นิตยา ประเสริฐประศาสน์(2546 : 87)ศึกษาแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของนักศึกษา คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี พบว่า นักศึกษาที่มีเรียนสาขาวิชาแตกต่างกันมีแรงจูงใจด้านเหตุผลส่วนตัวและด้านลักษณะของสถาบันแตกต่างกัน นักศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาเดิมแตกต่างกัน มีแรงจูงใจด้านบุคคลที่เกี่ยวข้องและด้านเหตุผลส่วนตัวแตกต่างกัน นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีแรงจูงใจด้านเหตุผลส่วนตัวแตกต่างกัน

สุวรรณา สุภาพงษ์(2546 : 47)ศึกษาแรงจูงใจในการเลือกศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี พบว่านักศึกษามีเพศต่างกันมีแรงจูงใจด้านเหตุผลส่วนตัวแตกต่างกัน นักเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมต่างกันมีแรงจูงใจด้านเหตุผลส่วนตัวแตกต่างกัน

กนกวรรณ ดันติบุรณกุล(2546 : บทคัดย่อ) ศึกษาปัจจัยที่มีต่อการเลือกเรียนวิชาการบัญชีของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนราชบุรีบริหารธุรกิจศึกษาจากกลุ่มนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 จำนวน 195 คน โดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณจากการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ลักษณะมุ่งอนาคต สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการตัดสินใจเลือกเรียนสาขางานคอมพิวเตอร์ธุรกิจ องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนสาขางานคอมพิวเตอร์ธุรกิจมี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน และลักษณะมุ่งอนาคต สามารถอธิบายความแปรปรวนของการตัดสินใจเลือกเรียนสาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจได้ร้อยละ 42.30

นรฤทธิ์ สุทธิต(2547 : บทคัดย่อ) ศึกษาแรงจูงใจในการเลือกเรียนสาขาพาณิชยกรรมของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพาณิชยการหัวหิน โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 และ 3 สาขาการบัญชี การขาย และ คอมพิวเตอร์ จำนวน 178 คน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว(One Way Analysis of Variance) จากการศึกษา พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันมีแรงจูงใจในการเลือกเรียนสาขาพาณิชยกรรมโดย รวมและรายด้านแตกต่างกัน

จากการวิจัยที่กล่าวมาแล้ว เพศ บุคคลิกภาพ ลักษณะมุ่งอนาคต ความถนัดทางการเรียน ค่านิยมในการเลือกอาชีพ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงและประสบการณ์จากการเห็นตัวแบบ มีความสัมพันธ์กับการเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมสาขาการบัญชีและการขายของนักเรียน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมของนักเรียนในโรงเรียนอาชีวศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนกรุงเทพมหานคร

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมของนักเรียนในโรงเรียนอาชีวศึกษาสังกัดบริหารงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานครโดยการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติกซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 ของโรงเรียนอาชีวศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน(สช.)ในกรุงเทพมหานคร มีกลุ่มโรงเรียน 8 กลุ่ม โดยแบ่งตามเขตพื้นที่ตั้งมีโรงเรียน 33 โรง มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 5,120 คน ซึ่งแบ่งเป็น 2 กลุ่มสาขาดังนี้

1. กลุ่มสาขาการบัญชี จำนวน 2,256 คน
2. กลุ่มสาขาการขาย จำนวน 2,864 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 ของโรงเรียนอาชีวศึกษาสังกัดคณะกรรมการการศึกษาเอกชน(สช.)ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบสองขั้นตอน (Two-Stage Random Sampling) จำนวน 4 กลุ่ม จำนวนโรงเรียน 5 โรงเรียน จำนวนนักเรียน 405 คน ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % ความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ โดยการเทียบตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง(ศิริชัย กาญจนวาสี และคณะ 2544 : 33) ต้องใช้กลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 375 คน แต่ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างมา 405 คน โดยมีขั้นตอนการสุ่มดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) จากกลุ่มโรงเรียน 8 กลุ่ม ได้จำนวน 4 กลุ่มโรงเรียน คือกลุ่ม 1 มีโรงเรียน 10 โรง กลุ่ม 2 มีโรงเรียน 5 โรง กลุ่ม 4 มีโรงเรียน 12 โรง และกลุ่ม 8 มีโรงเรียน 3 โรง

ขั้นตอนที่ 2 การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม(Cluster Random Sampling) จากจำนวนโรงเรียน 30 โรงเรียน ตามสัดส่วน ได้จำนวนโรงเรียน 5 โรงเรียน คือ โรงเรียนตั้งตรงจิตรพณิชยการ โรงเรียนจรัสสินทวงศ์บริหารธุรกิจ โรงเรียนพณิชยการภาษานุสรณ์บางแค โรงเรียนเทคโนโลยีปิ่นมณฑลและโรงเรียนอรรถวิทย์พณิชยการ จำนวนนักเรียน 405 คน ดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร

กลุ่มโรงเรียน	ชื่อโรงเรียน	กลุ่มตัวอย่าง	
		การบัญชี	การขาย
กลุ่ม 1	ตั้งตรงจิตรพณิชยการ	43	42
กลุ่ม 2	จรัสสินทวงศ์บริหารธุรกิจ	37	44
กลุ่ม 4	พณิชยการภาษานุสรณ์บางแค	39	41
	เทคโนโลยีปิ่นมณฑล	42	39
กลุ่ม 8	อรรถวิทย์พณิชยการ	38	40
รวม		199	206
จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด		405	

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบความเหมาะสมของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้วางแผนในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเพิ่มจากจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้ประมาณร้อยละ 10 ดังนั้นรวมจำนวนตัวอย่างทั้งหมดที่ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เท่ากับ 445 คน และได้ตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามและแบบทดสอบกลับคืนมามีจำนวน 425 คน คิดเป็นร้อยละ 96 ของจำนวนที่เก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งเป็นตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามและแบบทดสอบสาขาการบัญชีจำนวน 224 คน คิดเป็นร้อยละ 53 และสาขาการขายจำนวน 201 คน คิดเป็นร้อยละ 47 หลังจากตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและแบบทดสอบ ได้ตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามสมบูรณ์จำนวน 405 คน โดยแบ่งเป็นตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามและแบบทดสอบสาขาการบัญชีจำนวน 195 คน และสาขาการขายจำนวน 210 คน ผู้วิจัยได้พิจารณาร่วมกับอาจารย์ผู้ควบคุมปริญญาโทที่เกี่ยวข้องจำนวนแบบสอบถามและแบบทดสอบที่ได้ จึงตัดสินใจ

ใช้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ตามขนาดข้างต้น ซึ่งขนาดกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามโรงเรียนและสาขาที่เลือกเรียนที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ มีรายละเอียดดังตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มโรงเรียน	ชื่อโรงเรียน	กลุ่มตัวอย่าง	
		การบัญชี	การขาย
กลุ่ม 1	ตั้งตรงจิตรพณิชยการ	46	55
กลุ่ม 2	จรัสสินทวงศ์บริหารธุรกิจ	52	45
กลุ่ม 4	พณิชยการภาษาอนุสรณ์บางแค	49	42
กลุ่ม 8	อรรถวิทย์พณิชยการ	48	68
รวม		195	210
จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด		405	

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้มี 2 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรม แบ่งเป็น 6 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ และสาขาวิชาที่เลือกเรียน จำนวน 2 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบวัดบุคลิกภาพ จำนวน 20 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามค่านิยมในการเลือกอาชีพ จำนวน 34 ข้อ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคต จำนวน 20 ข้อ

ตอนที่ 5 แบบสอบถามประสบการณ์จากการเห็นตัวแบบ จำนวน 20 ข้อ

ตอนที่ 6 แบบสอบถามการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง จำนวน 12 ข้อ

ฉบับที่ 2 แบบวัดความถนัดทางการเรียน ซึ่งแบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการคำนวณ จำนวน 15 ข้อ

2. ด้านเหตุผล จำนวน 20 ข้อ

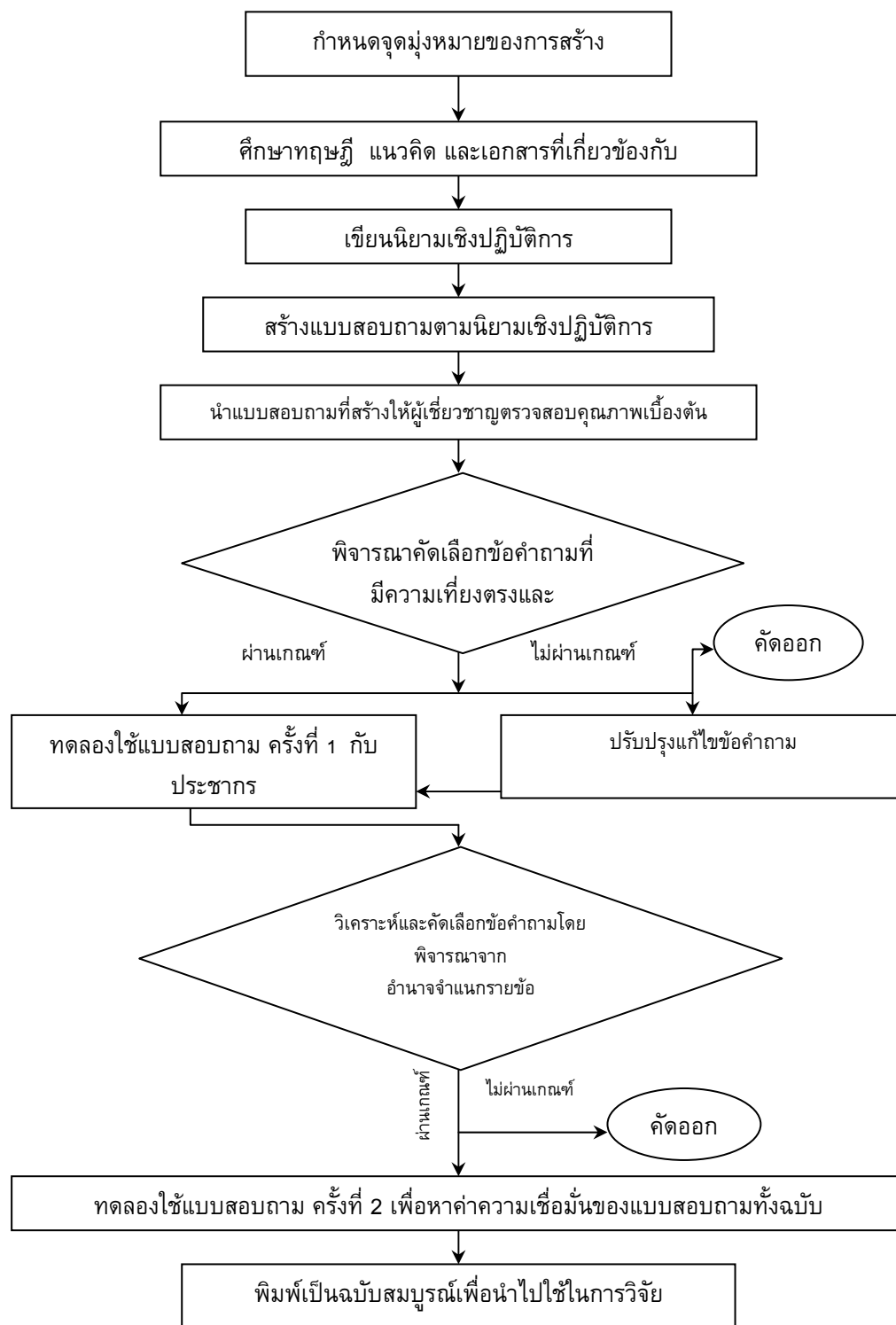
3. ด้านภาษา จำนวน 15 ข้อ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นคือ แบบสอบถามประสบการณ์จากการเห็นตัวแบบเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือในการวิจัยดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายของการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อสร้างแบบสอบถามวัดประสบการณ์จากการเห็นตัวแบบ
2. ศึกษาทฤษฎีแนวคิดเอกสารต่าง ๆ รวมทั้งตัวอย่างเครื่องมือวัดที่เกี่ยวข้องกับเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
3. เขียนนิยามเชิงปฏิบัติการจากการศึกษาในข้อ 2
4. สร้างแบบสอบถามวัดประสบการณ์จากการเห็นตัวแบบตามนิยามเชิงปฏิบัติการที่เขียนไว้ในข้อ 3 โดยพิจารณาให้สอดคล้องครอบคลุมนิยามเชิงปฏิบัติการ ได้ข้อคำถามจำนวน 22 ข้อ
5. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นในข้อ 4 ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้นด้านความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (Face Validity) เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของเนื้อหา ความครอบคลุมและความสอดคล้องตามนิยามเชิงปฏิบัติการแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index of Congruence) ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป ซึ่งแบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน 22 ข้อ มีค่าความดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง .60 – 1.00
6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ในข้อ 5 ไปทดลองใช้ (Try out) ครั้งที่ 1 กับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 คน แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item-total Correlation) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) แล้วคัดเลือกเฉพาะข้อที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ .20 ขึ้นไปที่มีนัยสำคัญทางสถิติในระดับ .05 จำนวน 20 ข้อ
7. นำแบบสอบถามที่ได้จากข้อ 6 ไปทดลองใช้ครั้งที่ 2 กับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 คนแล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) แบบสอบถามประสบการณ์จากการเห็นตัวแบบมีช่วงของค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .46-.79 จำนวน 20 ข้อ ซึ่งมีความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .93
8. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ที่ได้จากข้อ 7 เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยต่อไป

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังแสดงในภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ผู้วิจัยพัฒนาเพื่อใช้ในการศึกษามีดังต่อไปนี้

1. แบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคต เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประเมินค่า(Rating Scale) มี 5 ระดับ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามของ ศิริวรรณ สุวินท์ (2548 : 57) ที่ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนสาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพวิทยาลัยอาชีวศึกษาสิงห์บุรีแบบสอบถามมีจำนวน 20 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .89 ผู้วิจัยได้นำพัฒนาคุณภาพของเครื่องมือกับกลุ่มที่ใช้ทดลองเพื่อพัฒนาเครื่องมือซึ่งไม่ใช่กลุ่มเดียวกับกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล จำนวน 50 คน ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .41 - .76 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .95 จำนวน 20 ข้อ

2. แบบสอบถามการคล้อยตามคนใกล้ชิด ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามของ เจนภพ ชัยวรรณ (2541 : 69) ที่ศึกษาวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุแห่งปัจจัยที่มีต่อเจตนาในการเลือกเรียนต่อสายสามัญ โปรแกรมวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งแบบวัดความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง จำนวน 6 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .85 และแบบวัดแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงจำนวน 6 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .87 เป็นแบบสอบถามสองขั้ว 7 ระดับ ผู้วิจัยได้นำแบบวัดทั้ง 2 ฉบับมาพัฒนาคุณภาพของเครื่องมือกับกลุ่มที่ใช้ทดลองเพื่อพัฒนาเครื่องมือซึ่งไม่ใช่กลุ่มเดียวกับกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล จำนวน 50 คน แบบวัดความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .54 - .77 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .91 จำนวน 6 ข้อ และแบบวัดแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .39 - .72 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .92 จำนวน 6 ข้อ

3. แบบสอบถามค่านิยมในการเลือกอาชีพ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามของ สุมา ชัยลักษณะนันท์ (2542 : 114) ที่ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมในการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดอุดรธานี เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประเมินค่า(Rating Scale) มี 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .88 จำนวน 34 ข้อ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาพัฒนาคุณภาพของเครื่องมือกับกลุ่มที่ใช้ทดลองเพื่อพัฒนาเครื่องมือซึ่งไม่ใช่กลุ่มเดียวกับกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล จำนวน 50 คน ซึ่งแบบสอบถามมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .22 - .80 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .93 จำนวน 34 ข้อ

4. แบบวัดความถนัดทางการเรียน ผู้วิจัยได้ใช้แบบวัดความถนัดทางการเรียนของ เชาวฤทธิ์ ลำพวย (2541:A) เป็นแบบทดสอบแบบปรนัยเลือกตอบ 5 ตัวเลือก ซึ่งแบบทดสอบมีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง .25 - .89 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .17 - .71 และค่าความเชื่อมั่นอยู่ระหว่าง .58 - .89 ผู้วิจัยนำแบบทดสอบมาพัฒนาคุณภาพของเครื่องมือกับกลุ่มที่ใช้ทดลองเพื่อพัฒนาเครื่องมือซึ่งไม่ใช่กลุ่มเดียวกับกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล จำนวน 50 คน ซึ่งได้แบบวัดความถนัดทางการเรียนด้านการคำนวณ จำนวน 15 ข้อ ค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง .50 - .77 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .20 - .50 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .89 ความถนัดทางการเรียนด้านเหตุผล จำนวน 20 ข้อ ค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง .32 - .78 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .20 - .69 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .90 และความถนัดทางการเรียนด้านภาษา จำนวน

15 ข้อ ค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง .30 - .78 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .20 - .50 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .91

5. แบบวัดบุคลิกภาพ ผู้วิจัยได้นำเครื่องของ ศิริวรรณ สุวินท์ (2548 : 57) ที่ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนสาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพวิทยาลัยอาชีวศึกษาสิงห์บุรี เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .88 ผู้วิจัยได้นำพัฒนาคุณภาพของเครื่องมือกับกลุ่มที่ใช้ทดลองเพื่อพัฒนาเครื่องมือซึ่งไม่ใช่กลุ่มเดียวกับกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล จำนวน 50 คน มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .36 - .72 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .92 จำนวน 20 ข้อ

ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามจำนวน 2 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 ประกอบด้วย แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป แบบวัดบุคลิกภาพ แบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคต การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ประสพการณ์จากการเห็นตัวแบบและค่านิยมในการเลือกอาชีพ

ฉบับที่ 2 เป็นแบบวัดความถนัดทางการเรียนแบ่งเป็น 3 ด้าน ดังนี้ ด้านการคำนวณ ด้านเหตุผลและด้านภาษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ฉบับที่ 1

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ และเติมข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านลงในช่องว่าง

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

2. สาขาวิชาที่เลือกเรียน

☐ สาขาการบัญชี

☐ สาขาการขาย

ตอนที่ 2 แบบวัดบุคลิกภาพ

คำชี้แจง แบบวัดชุดนี้ประกอบด้วยข้อความเกี่ยวกับกิจกรรมในชีวิตประจำวันขอให้นักเรียนพิจารณาว่าข้อความนั้นตรงกับสิ่งที่เป็ความจริงที่สุดในตัวนักเรียนมากน้อยเพียงใด โดยขอให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือช่องใดช่องหนึ่งเพียงช่องเดียวโดยพิจารณาดังนี้

จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด
ค่อนข้างจริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมาก
จริงครึ่งไม่จริงครึ่ง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของนักเรียนปานกลาง
ค่อนข้างไม่จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของนักเรียนน้อย
ไม่จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียนน้อยที่สุดหรือไม่มี

ข้อที่	ข้อความ	จริง	ค่อนข้างจริง	จริงครึ่งไม่จริงครึ่ง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง
0	เมื่อมีนัดข้าพเจ้าชอบไปถึงที่นัดหมายก่อนเวลา					
00	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าเป็นการเสียเวลาถ้าต้องไปรอซื้อของในร้านที่มีลูกค้าแน่น					
000	ข้าพเจ้ามีความกระตือรือร้นในการทำงาน					
0000	ถ้าต้องฟังคนที่พูดไม่รู้จักรักจบข้าพเจ้าจะรู้สึกทนไม่ได้					

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความที่มีความหมายทางบวก		ข้อความที่มีความหมายทางลบ	
	คะแนน		คะแนน
จริง	5		1
ค่อนข้างจริง	4		2
จริงครึ่งไม่จริงครึ่ง	3		3
ค่อนข้างไม่จริง	2		4
ไม่จริง	1		5

เกณฑ์การแปลความหมาย

ช่วงคะแนนตั้งแต่	51 - 100	หมายถึง	ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว
ช่วงคะแนนตั้งแต่	20 - 50	หมายถึง	ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว

ตอนที่ 3 แบบสอบถามวัดค่านิยมในการเลือกอาชีพ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นหรือความรู้สึกของนักเรียนตามความเป็นจริงมากที่สุดข้อละ 1 ระดับเท่านั้น

จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด
ค่อนข้างจริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมาก
จริงครึ่งไม่จริงครึ่ง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของนักเรียนปานกลาง
ค่อนข้างไม่จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของนักเรียนน้อย
ไม่จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของนักเรียนน้อยที่สุดหรือไม่มี

ข้อที่	ข้อความ	จริง	ค่อนข้างจริง	จริงครึ่งไม่จริงครึ่ง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง
0.	ข้าพเจ้าเลือกอาชีพที่สร้างรายได้สูง					
00.	ข้าพเจ้าเลือกอาชีพที่มีความปลอดภัยในการทำงาน					
000.	ข้าพเจ้าเลือกอาชีพที่ต้องใช้ความรู้ปฎิภาณไหวพริบและความรู้สูง					

เกณฑ์การตรวจให้คะแนน

ข้อความที่มีความหมายทางบวก		ข้อความที่มีความหมายทางลบ	
	คะแนน		คะแนน
จริง	5		1
ค่อนข้างจริง	4		2
จริงครึ่งไม่จริงครึ่ง	3		3
ค่อนข้างไม่จริง	2		4
ไม่จริง	1		5

เกณฑ์ในการแปลความหมายของคะแนนผู้วิจัยได้พิจารณาจากค่าเฉลี่ยของคะแนนและแปลความหมายตามเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

คะแนนเฉลี่ย

153.00 - 170.00	หมายถึง	นักเรียนมีค่านิยมในการเลือกอาชีพสูง
119.00 - 152.99	หมายถึง	นักเรียนมีค่านิยมในการเลือกอาชีพค่อนข้างสูง
85.00 - 118.99	หมายถึง	นักเรียนมีค่านิยมในการเลือกอาชีพปานกลาง
51.00 - 84.99	หมายถึง	นักเรียนมีค่านิยมในการเลือกอาชีพค่อนข้างน้อย
34.00 - 50.99	หมายถึง	นักเรียนมีค่านิยมในการเลือกอาชีพน้อย

ตอนที่ 4 แบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคต

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบวัดข้อเท็จจริงของนักเรียน เมื่อนักเรียนอ่านข้อความนี้แล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด แบบสอบถามนี้แบ่งเป็น 5 ระดับดังนี้

จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด
ค่อนข้างจริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมาก
จริงครึ่งไม่จริงครึ่ง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของนักเรียนปานกลาง
ค่อนข้างไม่จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของนักเรียนน้อย
ไม่จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียนน้อยที่สุดหรือไม่มี

ข้อที่	ข้อความ	จริง	ค่อนข้างจริง	จริงครึ่งไม่จริงครึ่ง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง
	ด้านการคาดการณ์ไกลและด้านการตัดสินใจ					
0	ข้าพเจ้าตั้งใจศึกษาเล่าเรียน เพื่อนำความรู้ไปเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ					
00	ข้าพเจ้าคำนึงถึงการประกอบอาชีพในอนาคต					
000	ข้าพเจ้าศึกษานตนเองก่อนที่จะตัดสินใจเลือกเรียน					

ข้อที่	ข้อความ	จริง	ค่อนข้างจริง	จริงครึ่ง ไม่จริงครึ่ง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง
	ด้านการแก้ปัญหาและการวางแผน					
0	เมื่อมีปัญหาในการเรียนข้าพเจ้าต้องหาวิธีการที่จะจัดการเกี่ยวกับปัญหานั้นให้สำเร็จ					
00	ข้าพเจ้าวางแผนเกี่ยวกับอาชีพในอนาคตไว้แล้ว					
000	ข้าพเจ้าเลือกอาชีพที่ต้องการก่อนแล้วจึงหาแนวทางปฏิบัติเพื่อนำไปสู่อาชีพนั้น					
	ด้านการรู้จักเลือกปฏิบัติการรอยและความเพียรพยายามในปัจจุบันเพื่อประสบความสำเร็จในชีวิต					
0	ข้าพเจ้ายอมทนลำบากในการเรียนเพื่อให้สำเร็จตามเป้าหมาย					
00	ข้าพเจ้าพยายามหาโอกาสเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้นเพื่อที่จะได้ทำงานที่มั่นคงในอนาคต					

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความที่มีความหมายทางบวก

คะแนน

จริง	5
ค่อนข้างจริง	4
จริงครึ่ง ไม่จริงครึ่ง	3
ค่อนข้างไม่จริง	2
ไม่จริง	1

ข้อความที่มีความหมายทางลบ

คะแนน

1
2
3
4
5

เกณฑ์การแปลความหมาย

คะแนนเฉลี่ย

90.00 - 100.00	หมายถึง	นักเรียนมีลักษณะมุ่งอนาคตสูง
70.00 - 89.99	หมายถึง	นักเรียนมีลักษณะมุ่งอนาคตค่อนข้างสูง
50.00 - 69.99	หมายถึง	นักเรียนมีลักษณะมุ่งอนาคตปานกลาง
30.00 - 49.99	หมายถึง	นักเรียนมีลักษณะมุ่งอนาคตค่อนข้างน้อย
20.00 - 29.99	หมายถึง	นักเรียนมีลักษณะมุ่งอนาคตน้อย

ตอนที่ 5 แบบสอบถามประสบการณ์จากการเห็นตัวแบบ

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประสบการณ์จากการเห็นตัวแบบซึ่งเป็นการวัดความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อตนเองเมื่อได้เห็นบุคคลทั้งในและนอกโรงเรียนประสบความสำเร็จหรือไม่ประสบความสำเร็จเกี่ยวกับการเรียนหรือการประกอบอาชีพในสาขาที่นักเรียนเลือกเรียนทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกเกี่ยวกับความสามารถของตนเองหรือพิจารณาเพื่อทำตามตัวแบบเมื่อนักเรียนได้อ่านข้อความแต่ละข้อแล้วให้นักเรียนพิจารณาว่าข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนในระดับใด จากนั้นให้นักเรียนใส่เครื่องหมาย(✓)ลงในช่องว่างทางขวามือโดยแต่ละคำตอบจะไม่มีข้อถูกหรือผิดขอให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุดโดยแต่ละคำตอบจะมีความหมายดังต่อไปนี้

จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด
ค่อนข้างจริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมาก
จริงครึ่งไม่จริงครึ่ง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของนักเรียนปานกลาง
ค่อนข้างไม่จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของนักเรียนน้อย
ไม่จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของนักเรียนน้อยที่สุดหรือไม่

ข้อที่	ข้อความ	จริง	ค่อนข้างจริง	จริงครึ่งไม่จริงครึ่ง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง
0.	บิดามารดาหรือผู้ปกครองของข้าพเจ้า ประกอบอาชีพในสาขาที่ข้าพเจ้าเลือกเรียน ข้าพเจ้าจึงเลือกเรียนตามสาขานั้น					
00.	ญาติ พี่น้องของข้าพเจ้า ประสบความสำเร็จ จากการเรียนในสาขาที่ข้าพเจ้าเลือกเรียน ข้าพเจ้าจึงเลือกเรียนตามสาขานั้น					
000.	ข้าพเจ้าเห็นบุคคลมีชื่อเสียงประสบความสำเร็จ ในอาชีพด้านสาขาที่ข้าพเจ้าเลือกเรียน ข้าพเจ้าจึงเลือกเรียนตามสาขานั้น					

เกณฑ์การตรวจให้คะแนน

ข้อความที่มีความหมายทางบวก		ข้อความที่มีความหมายทางลบ	
	คะแนน		คะแนน
จริง	5		1
ค่อนข้างจริง	4		2
จริงครึ่งไม่จริงครึ่ง	3		3
ค่อนข้างไม่จริง	2		4
ไม่จริง	1		5

เกณฑ์ในการแปลความหมายของคะแนนผู้วิจัยได้พิจารณาจากค่าเฉลี่ยของคะแนนและแปลความหมายตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้

คะแนนเฉลี่ย

90.00 - 100.00	หมายถึง นักเรียนมีประสบการณ์จากการเห็นตัวแบบสูง
70.00 - 89.99	หมายถึง นักเรียนมีประสบการณ์จากการเห็นตัวแบบค่อนข้างสูง
50.00 - 69.99	หมายถึง นักเรียนมีประสบการณ์จากการเห็นตัวแบบปานกลาง
30.00 - 49.99	หมายถึง นักเรียนมีประสบการณ์จากการเห็นตัวแบบค่อนข้างน้อย
20.00 - 29.99	หมายถึง นักเรียนมีประสบการณ์จากการเห็นตัวแบบน้อย

ช่วงคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ +1.30 ถึง +2.15 หมายความว่า นักเรียนเชื่อว่ากลุ่มอ้างอิงเห็นสมควรให้เลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมในระดับปานกลาง

ช่วงคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ +0.44 ถึง +1.29 หมายความว่า นักเรียนเชื่อว่ากลุ่มอ้างอิงเห็นสมควรให้เลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมในระดับน้อย

ช่วงคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ -0.42 ถึง +0.43 หมายความว่า นักเรียนไม่แน่ใจว่ากลุ่มอ้างอิงเห็นสมควรให้เลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมหรือไม่

ช่วงคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ -1.28 ถึง -0.43 หมายความว่า นักเรียนเชื่อว่ากลุ่มอ้างอิงไม่เห็นสมควรให้เลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมในระดับน้อย

ช่วงคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ -2.14 ถึง -1.29 หมายความว่า นักเรียนเชื่อว่ากลุ่มอ้างอิงไม่เห็นสมควรให้เลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมในระดับปานกลาง

ช่วงคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ -3.00 ถึง -2.15 หมายความว่า นักเรียนเชื่อว่ากลุ่มอ้างอิงไม่เห็นสมควรให้เลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมในระดับมาก

เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยของแรงจูงใจที่จะคล้อยตามคนใกล้ชิด

ช่วงคะแนนตั้งแต่ 6.16 ถึง 7.00 หมายถึง นักเรียนมีความต้องการมากที่สุดที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงประสงค้ให้ทำ

ช่วงคะแนนตั้งแต่ 5.30 ถึง 6.15 หมายถึง นักเรียนมีความต้องการมากที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงประสงค้ให้ทำ

ช่วงคะแนนตั้งแต่ 4.44 ถึง 5.29 หมายถึง นักเรียนมีความต้องการค่อนข้างมากที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงประสงค้ให้ทำ

ช่วงคะแนนตั้งแต่ 3.58 ถึง 4.43 หมายถึง นักเรียนมีความต้องการที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงประสงค้ให้ทำ

ช่วงคะแนนตั้งแต่ 2.72 ถึง 3.57 หมายถึง นักเรียนมีความต้องการค่อนข้างน้อยที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงประสงค้ให้ทำ

ช่วงคะแนนตั้งแต่ 1.86 ถึง 2.71 หมายถึง นักเรียนมีความต้องการน้อยที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงประสงค้ให้ทำ

ช่วงคะแนนตั้งแต่ 1.00 ถึง 1.85 หมายถึง นักเรียนมีความต้องการค่อนข้างน้อยที่สุดที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงประสงค้ให้ทำ

ฉบับที่ 2

แบบวัดความถนัดทางการเรียน

ชุดที่ 1 ความถนัดทางการเรียนด้านคำนวณ

คำชี้แจง 1. แบบทดสอบฉบับนี้มีคำถามทั้งหมด 15 ข้อ ให้เวลาทำ 10 นาที ฉะนั้นนักเรียนควรรีบทำโดยเร็วและให้ครบทุกข้อจึงจะได้คะแนนดี

2. การตอบให้นักเรียนพิจารณาว่าตัวเลือกใดเป็นเพียงคำตอบที่ถูกต้องที่สุดแล้วให้นักเรียนกาเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบ

3. ไม่อนุญาตให้ใช้เครื่องคำนวณ

0. $4.9 \div 7 = ?$

- ก. 0.007
- ข. 0.07
- ค. 0.7
- ง. 7.0
- จ. 70

000. $10^7 \div 10^5 = ?$

- ก. 100
- ข. 1,000
- ค. 10,000
- ง. 100,000
- จ. 1,000,000

00. $1.72 \times 0.02 = ?$

- ก. 0.0344
- ข. 0.344
- ค. 0.343
- ง. 3.44
- จ. 344

เกณฑ์การตรวจให้คะแนน

ตอบถูก	ให้คะแนน	1
ตอบผิด	ให้คะแนน	0

เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ย

คะแนนเฉลี่ย 9.35 – 15.00	หมายถึง	มีความถนัดทางการเรียนด้านคำนวณสูง
4.68 - 9.34	หมายถึง	มีความถนัดทางการเรียนด้านคำนวณปานกลาง
1.00 - 4.67	หมายถึง	มีความถนัดทางการเรียนด้านคำนวณต่ำ

ชุดที่ 2 ความถนัดทางการเรียนด้านเหตุผล

คำชี้แจง 1. แบบทดสอบฉบับนี้มีคำถามทั้งหมด 20 ข้อ ให้เวลาทำ 15 นาที ฉะนั้นนักเรียนควรรีบทำโดยเร็วและให้ครบทุกข้อจึงจะได้คะแนนดี

2. ให้นักเรียนหาความสัมพันธ์ของคำ 2 คำ แรกในแต่ละข้อว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไร แล้วนำความสัมพันธ์นั้นมาใช้ในการพิจารณาคำที่ 3 ที่กำหนดให้ว่ามีความสัมพันธ์กับคำที่ 4 ในตัวเลือกใดจาก ก - จ

0. ดูด : สูบ → รัด : ?

- ก. ยืด
- ข. กัก
- ค. ขัง
- ง. คืบ
- จ. จับ

00. คน : ปาก → ต้นไม้ : ?

- ก. กิ่ง
- ข. ราก
- ค. ผล
- ง. ลำต้น
- จ. ดอก

000. ประหยัด : เก็บออม → เกลี่ยกล่อม : ?

- ก. ชวน
- ข. ชักจูง
- ค. ปลอบประโลม
- ง. ชัดเกลา
- จ. ย่อมใจ

เกณฑ์การตรวจให้คะแนน

ตอบถูก	ให้คะแนน	1
ตอบผิด	ให้คะแนน	0

เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ย

คะแนนเฉลี่ย 12.68 - 20.00	หมายถึง	มีความถนัดทางการเรียนด้านเหตุผลสูง
6.34 - 12.67	หมายถึง	มีความถนัดทางการเรียนด้านเหตุผลปานกลาง
1.00 - 6.33	หมายถึง	มีความถนัดทางการเรียนด้านเหตุผลต่ำ

ชุดที่ 3 ความถนัดทางการเรียนด้านภาษา

คำชี้แจง 1. แบบทดสอบฉบับนี้มีคำถามทั้งหมด 15 ข้อ ให้เวลาทำ 10 นาที ฉะนั้นนักเรียนควรรีบทำโดยเร็วและให้ครบทุกข้อจึงจะได้คะแนนดี

2. ให้นักเรียนพิจารณาว่าคำหรือข้อความที่กำหนดให้มีความหมายใกล้เคียงกับคำหรือข้อความในตัวเลือกใดมากที่สุด

0. พิถีพิถัน

- ก. ถีถ้วน
- ข. รอบคอบ
- ค. ละเอียด
- ง. ระมัดระวัง
- จ. สวยงาม

00. ฤดูนี้จะมีน้ำหลาก

- ก. ตก
- ข. ล้น
- ค. ไหล
- ง.ท่วม
- จ. เอื่อย

ใช้บทประพันธ์ต่อไปนี้ตอบคำถามข้อ 000.

จะหักอื่นขึ้นหักก็จักได้
หักอาลัยนี้ไม่หลุดสุดจะหัก
สารพัดตัดขาดประหลาดนัก
แต่ตัดรักนี้ไม่ขาดประหลาดใจ

000. ผู้เขียนคำประพันธ์นี้อยู่ในอารมณ์เช่นไร

- ก. ว้าวุ่นใจ
- ข. ห่วงหา
- ค. เศร้าโศก
- ง. ว้าเหว่
- จ. ปลงตก

เกณฑ์การตรวจให้คะแนน

ตอบถูก	ให้คะแนน	1
ตอบผิด	ให้คะแนน	0

เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ย

คะแนนเฉลี่ย	9.35 - 15.00	หมายถึง มีความถนัดทางการเรียนด้านภาษาสูง
	4.68 - 9.34	หมายถึง มีความถนัดทางการเรียนด้านภาษาปานกลาง
	1.00 - 4.67	หมายถึง มีความถนัดทางการเรียนด้านภาษาต่ำ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการต่าง ๆ เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลกับนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารคณะกรรมการการศึกษาเอกชนกรุงเทพมหานครที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550
2. ติดต่อผู้อำนวยการโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมทั้งกำหนด วัน เวลา
3. จัดเตรียมแบบสอบถามมากกว่าจำนวนกลุ่มตัวอย่าง
4. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนโดยอธิบายจุดมุ่งหมายและขั้นตอนในการทำแบบสอบถามและแบบทดสอบซึ่งผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองทั้งหมด ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลในช่วงเดือน กุมภาพันธ์ 2551
5. นำแบบสอบถามที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบทดสอบและแบบสอบถามแล้วตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้แล้วดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ต่อไป

การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับวิเคราะห์การวิจัยทางสังคมศาสตร์ SPSS (Statistical Package for Social Sciences for Windows) ดังนี้

1. หาค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนจากแบบสอบถามทุกฉบับ
 - 1.1 ค่าเฉลี่ย (M)
 - 1.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
 - 1.3 ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (CV)
 - 1.4 ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการวัด (SE_M)
2. หาค่าความสัมพันธ์อย่างง่ายเพื่อตรวจสอบความเป็นพหุสัมพันธ์ (Multicollinearity) ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยแวดล้อมรอบตัวบุคคลและทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ
3. วิเคราะห์ตัวแปรที่สัมพันธ์กับการเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดบริหารงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน(สช.) ในกรุงเทพมหานครโดยการวิเคราะห์ถดถอยแบบโลจิสติก(Logistic Regression)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้วิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ

1.1 วิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงพื้นผิว (Face Validity) ของแบบสอบถามด้วยการหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยใช้สูตรของโรวินีลลีและแฮมเบิลตัน (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2539 : 149 ; อ้างอิงจาก Rovinelli and Hambleton.1977) ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้อง
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.2 วิเคราะห์ข้อคำถามรายข้อ (Item Analysis) เพื่อคำนวณหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ของข้อคำถามแต่ละข้อโดยใช้สูตรสหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson product-moment Correlation Coefficient) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนผลรวมทั้งฉบับ (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. 2545 : 84)

$$r_{xy} = \frac{N \sum xy - \sum x \sum y}{\sqrt{[N \sum x^2 - (\sum x)^2][N \sum y^2 - (\sum y)^2]}}$$

เมื่อ	r_{xy}	แทน	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ
	N	แทน	จำนวนคนในกลุ่ม
	X	แทน	คะแนนรายข้อของแบบคำถาม
	Y	แทน	คะแนนรวมของข้ออื่นๆ ที่เหลือทุกข้อ

1.3 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ของครอนบัค (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2538 : 200) ดังนี้

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

โดย	α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
	k	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
	$\sum s_i^2$	แทน	ผลรวมความของความแปรปรวนแต่ละข้อ
	s_t^2	แทน	ความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและทดสอบสมมติฐาน

2.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยสภาพแวดล้อมรอบตัวบุคคลโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายโดยใช้สูตรของเพียร์สัน (Pearson product moment Correlation coefficient)

(ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2544:314)

$$r_{xy} = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2][N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ	r_{XY}	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนน X
	$\sum Y$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนน Y
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนน X แต่ละตัวยกกำลังสอง
	$\sum Y^2$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนน Y แต่ละตัวยกกำลังสอง
	$\sum XY$	แทน	ผลรวมของผลคูณระหว่างคะแนนชุด X กับคะแนนชุด Y
	N	แทน	จำนวนคนในกลุ่ม

2.2 ทดสอบความมีนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โดยใช้ t- test (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2544 : 317; อ้างอิงจาก Welkowitz.1971 : 158) ดังนี้

$$t = r \sqrt{\frac{n-2}{1-r^2}} ; \quad df = n-2$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าการแจกแจงแบบที
	r	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
	n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

2.3 ตรวจสอบความเป็นพหุสัมพันธ์ร่วม(Multicollinearity) ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยสภาพแวดล้อมรอบตัวบุคคล โดยทดสอบจากค่า Tolerance และ VIF (Variance Inflation Factor) ดังนี้ (กัลยา วาณิชยปัญญา. 2549 : 370)

$$Tolerance = 1 - R_i^2$$

$$VIF = \frac{1}{1 - R_i^2}$$

เมื่อ	VIF	แทน	Variance Inflation Factor
	R_i^2	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ

2.4 วิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยสภาพแวดล้อมรอบตัวบุคคลโดยการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก(Logistic Regression) มีขั้นตอนดังนี้

2.4.1 คัดเลือกตัวแปรอิสระเข้าสู่สมการถดถอยโลจิสติกโดยใช้เทคนิค Enter

2.4.2 สร้างสมการ Logistic Response Function จากการคัดเลือกตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามจากสูตร(ศิริชัย กาญจนวาสี. 2548 : 40)

$$P(Y) = \frac{e^{b_0 + b_1 X_1 + b_2 X_2 + \dots + b_p X_p}}{1 + e^{b_0 + b_1 X_1 + b_2 X_2 + \dots + b_p X_p}}$$

เมื่อ	$P(Y)$	แทน	ความน่าจะเป็นของการเกิดเหตุการณ์ Y
	e	แทน	exponential function มีค่าประมาณ 2.71828
	$b_1, b_2, \dots, b_p$	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยโลจิสติก ตัวแปรทำนายตัวที่ 1 ถึง p
	$X_1, X_2, \dots, X_p$	แทน	ตัวแปรทำนายตัวที่ 1 ถึง p

2.4.3 กำหนด Logit Transformation หรือ Logit(p) หรือ log ของ Odds Ratio จึงอยู่ในรูปของตัวแปรเกณฑ์ที่สามารถทำนายได้ด้วยชุดของตัวแปรทำนายเชิงเส้นตรงจากสูตร ดังนี้ (ศิริชัย กาญจนวาสี. 2548 : 41)

$$\text{Logit}(p) = b_0 + b_1 X_1 + b_2 X_2 + \dots + b_p X_p$$

$$\text{Logit} = \beta_0 + \beta_1 X_1 + \beta_2 X_2 + \dots + \beta_p X_p + e$$

เมื่อ	$b_1, b_2, \dots, b_p$	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยโลจิสติก ตัวแปรทำนายตัวที่ 1 ถึง p
	$\beta_1, \beta_2, \dots, \beta_p$	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ที่ประมาณได้จากข้อมูลของตัวแปรทำนายตัวที่ 1 ถึง p
	$X_1, X_2, \dots, X_p$	แทน	ตัวแปรทำนายตัวที่ 1 ถึง p

2.4.4 คำนวณค่าน้ำหนักความสำคัญเนื่องจาก Logit Transformation แสดงความสัมพันธ์ในรูปแบบ Multiple Linear Regression ซึ่งสะดวกในการใช้วิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Least Square) ในการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย (b, β) (อุไรวรรณ อมรมนิมิต. 2546 :27) และทำการหาค่าความสำคัญในรูปคะแนนดิบ (Score-Weight) (ศิริชัย กาญจนวาสี.2548:41)

$$\beta_i = b_i \frac{S_i}{S_y}$$

เมื่อ β_i	แทน	ค่าน้ำหนักความสำคัญ (Beta-Weight) ตัวแปรอิสระตัวที่ i
b_i	แทน	ค่าน้ำหนักคะแนนหรือค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรตัวที่ i ที่ต้องการหาค่าน้ำหนักคะแนน
S_i	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรอิสระตัวที่ i
S_y	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรตาม

2.4.5 ทดสอบความเหมาะสมของตัวแบบว่าสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์จากกลุ่มตัวอย่างใกล้เคียงกับพารามิเตอร์ที่ประมาณได้เพียงใดโดยพิจารณาได้จากค่าความน่าจะเป็น(Likelihood Value) ของโมเดลซึ่งเท่ากับค่า $-2 \log \text{Likelihood}$ (-2LL) เหตุผลของการคูณ Log Likelihood ด้วย -2 เพื่อให้ค่าที่ได้มีการแจกแจง χ^2 สำหรับทดสอบนัยสำคัญทางสถิติมี Degrees of Freedom เท่ากับ p (จำนวนตัวแปรทำนาย) เป็นการทดสอบสมมติฐานที่ว่า H_0 : สัมประสิทธิ์ถดถอยแบบโลจิสติกทุกตัวมีค่าเท่ากับ 0 (ศิริชัย กาญจนวาสี. 2548 : 42)

$$H_0 : \beta_1 = \beta_2 \dots = \beta_k = 0$$

$$H_1 : \text{Not all } \beta_i = 0$$

$$R^2_{\log it} = \frac{-2 \log L_{Null} - [-2 \log L_{MODEL}]}{-2 \log L_{NULL}}$$

เมื่อ R^2	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
L_{NULL}	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนในกรณีที่ไม่มีตัวแปรอยู่ในตัวแบบ
L_{MODEL}	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนในกรณีตัวแปรทุกตัวอยู่ในตัวแบบ

2.4.6. ทำการตรวจสอบความเหมาะสมของตัวแบบด้วยวิธี Homer-Lemeshow Goodness of Fit Test (กัลยา วาณิชย์บัญชา. 2546:93) โดยใช้สถิติทดสอบไค-สแควร์ โดยขนาดของกลุ่มตัวอย่างต้องมากพอที่จะทำให้จำนวน Case ที่คาดไว้ (Expected Value : E_i ; $i=1,2,...,n$) จะต้องมากกว่า 5 และไม่มีกลุ่มใดที่มีค่า $E_i < 1$ โดยใช้การทดสอบ

H_0 : โมเดลเหมาะสม

H_1 : โมเดลไม่เหมาะสม

$$\chi^2 = \sum_{i=1}^{10} \frac{(O_i - E_i)^2}{E_i}$$

เมื่อ χ^2	แทน	ค่าสถิติที่ใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤตจากการแจกแจงแบบไค-สแควร์
O	แทน	ค่าที่สังเกตได้ (Observed Value)
E	แทน	ค่าคาดหวัง (Expected Value)
i	แทน	กลุ่มที่ (1,2,...,n)

2.4.7. ทดสอบนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์ถดถอยโลจิสติก(b) ด้วย Wald Statistic ถ้าเป็นตัวแปรจัดกลุ่ม(Categorical Variable) Wald Statistic มี Degrees of Freedom เท่ากับจำนวนกลุ่มลบด้วย 1 เป็นค่าสถิติทดสอบ มีวัตถุประสงค์ในการทดสอบนัยสำคัญของตัวประมาณค่าสัมประสิทธิ์ b_i แต่ละตัวซึ่งอยู่ในแบบว่ามีตัวใดบ้างมีผลกระทบกับความเสี่ยงที่เกิดขึ้นในตัวแปรตาม (ศิริชัย กาญจนวาสี. 2548 : 42)

$$W^2 = \left[\frac{b_i}{SE(b_i)} \right]^2$$

เมื่อ W^2	แทน	ค่าสถิติวอลด์เทสต์ (Wald Statistic)
b_i	แทน	สัมประสิทธิ์โลจิสติกของตัวแปรทำนายตัวที่ i
SE_i	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์ตัวแปรทำนายตัวที่ i

2.4.8. นำค่าที่ได้จากข้อ 2.4.3 ไปแทนในข้อ 2.4.2 จะได้ค่าความน่าจะเป็นของการเกิดเหตุการณ์ ถ้าค่าที่ได้น้อยกว่า .5 ค่า $Y = 0$ หรือไม่เกิดเหตุการณ์ แต่ถ้าค่าที่ได้มากกว่า .5 ค่า $Y = 1$ หรือเกิดเหตุการณ์ ทั้งนี้เนื่องจาก .5 เป็นค่าความน่าจะเป็นที่ใช้เป็น Cutting Score

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์และอักษรย่อในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

M	แทน	ค่าเฉลี่ย
df	แทน	ชั้นของความเป็นอิสระ(Degrees of Freedom)
SD	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
SE _M	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการวัด
CV	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย
r _{tt}	แทน	ค่าความเชื่อมั่น
W	แทน	ค่าสถิติวอลด์เทสต์ (Wald Test)
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธพหุคูณ
R ²	แทน	ค่ากำลังสองของสัมประสิทธิ์สัมพันธพหุคูณ
B	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยโลจิสติก ซึ่งมีการแจกแจงเชิงซ้อน
Exp(B)	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยโลจิสติก ซึ่งมีการแจกแจงโลจิสติก
X ₁	แทน	เพศ
X ₂₍₁₎	แทน	ความถนัดทางการเรียนด้านคำนวณ
X ₂₍₂₎	แทน	ความถนัดทางการเรียนด้านเหตุผล
X ₂₍₁₎	แทน	ความถนัดทางการเรียนด้านภาษา
X ₃	แทน	บุคลิกภาพ
X ₄	แทน	ค่านิยมในการเลือกอาชีพ
X ₅	แทน	ลักษณะมุ่งอนาคต
X ₆	แทน	ประสบการณ์จากการเห็นตัวแบบ
X ₇₍₁₎	แทน	ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง
X ₇₍₂₎	แทน	แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ SPSS (Statistical Package for Social Sciences for WINDOWS) โดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 4 ตอนดังนี้

- ตอนที่ 1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง
- ตอนที่ 2. การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน
- ตอนที่ 3. การวิเคราะห์เพื่อศึกษาระดับปัจจัย
- ตอนที่ 4. การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรม

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากแบบสอบถามมาแจกแจงนับจำนวนและหาค่าร้อยละโดยจำแนกตาม เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและสาขาวิชาที่เรียน ดังปรากฏตามตาราง 3

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละของนักเรียนที่เลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมจำแนกตามตัวแปรจัดประเภท

ปัจจัย	สาขาการบัญชี		สาขาการขาย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ				
ชาย	19	10	63	30
หญิง	176	90	147	70
รวม	195	100	210	100

จากตาราง 3 พบว่านักเรียนสาขาการบัญชีเพศหญิงมากกว่าเพศชายซึ่งเพศหญิงมีร้อยละ 90 และเพศชายร้อยละ 10 ส่วนสาขาการขายเพศหญิงมากกว่าเพศชายเช่นกัน คือเพศหญิงร้อยละ 70 และเพศชายร้อยละ 30

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน

การวิเคราะห์ตอนนี้ผู้วิจัยได้นำตัวแปรปัจจัยที่ให้ค่าคะแนนแบบต่อเนื่องมาวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (M) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน(SD) ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย(CV) ค่าความเชื่อมั่น(r_{tt}) และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการวัด(SE_M) ของกลุ่มตัวอย่างเพื่อดูลักษณะโดยรวมของตัวแปร ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมของนักเรียนในโรงเรียนอาชีวศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ดังปรากฏในตาราง 4

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย ค่าความเชื่อมั่นและค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการวัดของปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมของนักเรียนในโรงเรียนอาชีวศึกษา

ปัจจัย	M	SD	CV	r_{tt}	SE _M
ความถนัดทางการเรียนด้านการคำนวณ	9.07	2.93	32.30	.89	0.97
ความถนัดทางการเรียนด้านเหตุผล	12.07	3.89	32.23	.90	1.21
ความถนัดทางการเรียนด้านภาษา	8.43	2.86	33.93	.91	0.86
บุคลิกภาพ	59.77	16.83	28.16	.92	4.71
ค่านิยมในการเลือกอาชีพ	129.59	17.03	13.14	.93	4.43
ลักษณะมุ่งอนาคต	80.25	9.62	11.99	.76	4.71
ประสบการณ์จากการเห็นตัวแบบ	66.70	19.06	28.58	.93	4.96
ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง	1.98	.83	41.92	.91	0.25
แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง	5.49	1.05	19.13	.92	0.29

จากตาราง 4 พบว่า ค่าเฉลี่ยของปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมสาขาการบัญชีและสาขาการขายของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร มีค่าตั้งแต่ 1.98 – 129.59 ส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าตั้งแต่ .83 – 19.06 แต่เมื่อนำค่าสัมประสิทธิ์การกระจายมาพิจารณาพบว่า ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงมีค่าสัมประสิทธิ์การกระจายสูงสุดเท่ากับ 41.92 รองลงมาได้แก่ ความถนัดทางการเรียนด้านภาษาเท่ากับ 33.93 ส่วนลักษณะมุ่งอนาคตมีค่าต่ำสุดเท่ากับ 11.99 ค่าความเชื่อมั่นของการวัดมีค่าตั้งแต่ .76 - .93 โดยค่านิยมในการเลือกอาชีพและประสบการณ์จากการเห็นตัวแบบมีค่าความเชื่อมั่นของการวัดสูงสุดเท่ากันคือ .93 รองลงมาคือบุคลิกภาพเท่ากับ .92 ส่วนปัจจัยลักษณะมุ่งอนาคตมีค่าความเชื่อมั่นของการวัดต่ำสุดคือ .76 ในส่วนค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการวัดพบว่า ปัจจัยความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงมีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการวัดต่ำสุดคือ 0.25 รองลงมาคือปัจจัยแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเท่ากับ 0.29 และปัจจัยประสบการณ์จากการเห็นตัวแบบมีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการวัดสูงสุดเท่ากับ 4.96

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เพื่อศึกษาระดับปัจจัย

การวิเคราะห์ตอนนี้ผู้วิจัยได้นำตัวแปรปัจจัยที่ให้ค่าคะแนนแบบต่อเนื่องมาวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(SD) ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสาขาวิชาดังปรากฏในตาราง 5

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมสาขาการบัญชีและสาขาการขายของนักเรียนในโรงเรียนอาชีวศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

ปัจจัย	สาขาการบัญชี		แปลผล	สาขาการขาย		แปลผล
	M	SD		M	SD	
ความถนัดทางการเรียนด้านการคำนวณ	9.69	3.00	สูง	8.50	2.75	ปานกลาง
ความถนัดทางการเรียนด้านเหตุผล	12.74	3.37	สูง	11.44	4.24	สูง
ความถนัดทางการเรียนด้านภาษา	8.58	2.69	ปานกลาง	8.29	3.01	ปานกลาง
บุคลิกภาพ	73.38	9.90	แสดงตัว	47.13	11.10	เก็บตัว
ค่านิยมในการเลือกอาชีพ	129.11	17.17	ค่อนข้างสูง	130.06	16.98	ค่อนข้างสูง
ลักษณะมุ่งอนาคต	80.29	9.31	ค่อนข้างสูง	80.20	9.91	ค่อนข้างสูง
ประสบการณ์จากการเห็นตัวแบบ	63.37	18.80	ปานกลาง	69.80	18.81	ปานกลาง
ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง	2.14	.70	เห็นควรระดับปานกลาง	1.84	.92	เห็นควรระดับปานกลาง
แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง	5.52	.99	ยินดีมาก	5.47	1.10	ยินดีมาก

จากตาราง 5 พบว่า นักเรียนที่เลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมสาขาการบัญชีมีความถนัดทางการเรียนด้านการคำนวณอยู่ในระดับสูง ส่วนสาขาการขายอยู่ในระดับปานกลาง นักเรียนที่เลือกเรียนสาขาการบัญชีและสาขาการขายมีความถนัดทางการเรียนด้านเหตุผลอยู่ในระดับสูงเหมือนกัน และมีความถนัดทางการเรียนด้านภาษาอยู่ในระดับปานกลางเหมือนกัน นักเรียนที่เลือกเรียนสาขาการบัญชีมีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว ส่วนนักเรียนที่เลือกเรียนสาขาการขายมีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว ในส่วนนักเรียนที่เลือกเรียนสาขาการบัญชีและสาขาการขายมีค่านิยมในการเลือกอาชีพและมีลักษณะมุ่งอนาคตอยู่ในระดับค่อนข้างสูง มีประสบการณ์จากการเห็นตัวแบบในระดับปานกลาง มีความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงเห็นควรให้เลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมอยู่ในระดับปานกลางเหมือนกัน และแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงอยู่ในระดับยินดีมากเหมือนกัน

ตอนที่ 4 การศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรม

4.1 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรและการทดสอบความเป็นพหุสัมพันธ์ร่วม (Multicollinearity) การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้ผู้วิจัยได้นำคะแนนรวมจากตัวแปรปัจจัยด้านต่างๆ มาหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเปียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรควรมีค่าต่ำ หากพบว่าตัวแปรคู่ใดมีความสัมพันธ์กันในระดับสูงเกิน 0.70 (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2537: 89) อาจจะต้องทำการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเพื่อศึกษาปัญหาเกี่ยวกับความเป็นพหุสัมพันธ์ร่วม (Multicollinearity) ดังปรากฏในตาราง 6

ตาราง 6 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรปัจจัยแต่ละด้าน

ปัจจัย	X_1	$X_{2(1)}$	$X_{2(2)}$	$X_{2(3)}$	X_3	X_4	X_5	X_6	$X_{7(1)}$	$X_{7(2)}$
X_1	1.000									
$X_{2(1)}$	.000	1.000								
$X_{2(2)}$	.007	.475**	1.000							
$X_{2(3)}$	.112*	.321**	.389**	1.000						
X_3	.196**	.173**	.168**	.029	1.000					
X_4	.022	-.049	.028	-.101*	.184**	1.000				
X_5	.037	-.094	-.033	-.126*	.145**	.590**	1.000			
X_6	.014	-.193**	-.161**	-.222**	-.025	.454**	.467**	1.000		
$X_{7(1)}$	.236**	-.061	-.035	-.075	.182**	.167**	.229**	.321**	1.000	
$X_{7(2)}$	.097	-.146**	-.078	-.088	.060	.209**	.279**	.407**	.606**	1.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 6 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรปัจจัยมีค่าตั้งแต่ .101 - .606 โดยปัจจัยความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง($X_{7(1)}$) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับปัจจัยแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง($X_{7(2)}$) สูงสุดเท่ากับ .606 รองลงมาได้แก่ ค่านิยมในการเลือกอาชีพ(X_4) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับปัจจัยลักษณะมุ่งอนาคต(X_5) เท่ากับ .590 นั้นหมายความว่านักเรียนที่มีความเชื่อว่าจะกลุ่มอ้างอิงเห็นควรให้เลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมมากก็จะมีความต้องการที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมากด้วย และนักเรียนที่มีค่านิยมในการเลือกอาชีพสูงก็จะมีลักษณะมุ่งอนาคตสูงตามไปด้วยเช่นกัน ส่วนปัจจัยความถนัดทางการเรียนด้านภาษา($X_{2(3)}$) มีความสัมพันธ์ทางลบกับปัจจัยค่านิยมในการเลือกอาชีพ(X_4)

เท่ากับ .101 รองลงมาได้แก่ เพศ(X_1) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับปัจจัยความถนัดทางการเรียนด้านภาษา($X_{2(3)}$) เท่ากับ .112

เนื่องจากสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรมีค่าระหว่าง .101 - .606 เพื่อให้แน่ใจว่าตัวแปรอิสระที่ศึกษาไม่เกิดปัญหาความเป็นพหุสัมพันธ์ร่วม ผู้วิจัยจึงนำตัวแปรอิสระที่ศึกษามาทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเพื่อศึกษาปัญหาเกี่ยวกับความเป็นพหุสัมพันธ์ร่วม(Multicollinearity) อีกครั้ง โดยการทดสอบจากค่า Tolerance ซึ่งถ้าพบว่าค่า Tolerance ของตัวแปรอิสระตัวใดมีค่าน้อยจนเข้าใกล้ศูนย์ แสดงว่าตัวแปรอิสระตัวนั้นมีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระตัวอื่นมาก (กัลยา วานิชย์บัญชา. 2549 : 370) และทดสอบค่า VIF (Variance Inflation Factor) ซึ่งหากพบว่าค่า VIF มีค่าเกินกว่า 10 ถือว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กัน หรือ เกิดปัญหาความเป็นพหุสัมพันธ์ร่วม(Kutner ; et al. 2005 : 409) ปรากฏตามตาราง 7

ตาราง 7 ค่า VIF(Variance Inflation Factor) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

ตัวแปร	Collinearity Statistic	
	Tolerance	VIF
เพศ	.896	1.116
ความถนัดทางการเรียนด้านการคำนวณ	.725	1.380
ความถนัดทางการเรียนด้านเหตุผล	.694	1.440
ความถนัดทางการเรียนด้านภาษา	.784	1.276
บุคลิกภาพ	.850	1.176
ค่านิยมในการเลือกอาชีพ	.591	1.692
ลักษณะมุ่งอนาคต	.590	1.694
ประสบการณ์จากการเห็นตัวแบบ	.610	1.640
ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง	.577	1.732
แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง	.572	1.747

จากตาราง 7 พบว่าค่า Tolerance ของตัวแปรอิสระมีค่าตั้งแต่ .572 - .896 โดยแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีค่า Tolerance ต่ำสุดเท่ากับ .572 ซึ่งมีค่าน้อยจนใกล้ศูนย์ แสดงว่าตัวแปรอิสระลักษณะมุ่งอนาคตมีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระกับตัวอื่น เมื่อนำการทดสอบค่า VIF (Variance Inflation Factor) แล้วพบว่าค่าตั้งแต่ 1.116 – 1.747 ซึ่งมีค่าไม่ถึง 10 แสดงว่าตัวแปรที่ศึกษาไม่เกิดปัญหาความเป็นพหุสัมพันธ์ร่วมผู้วิจัยจึงได้ทำการวิเคราะห์ในขั้นตอนต่อไป

4.2 การวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก

การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้นำผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกของปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมของนักเรียนในโรงเรียนอาชีวศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน โดยทดสอบความเหมาะสมของโมเดลความสมของตัวแปรปัจจัยและวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรม ดังนี้

4.2.1 การทดสอบความเหมาะสมของโมเดล

การทดสอบความเหมาะสมของโมเดลทำการวิเคราะห์ค่าความน่าจะเป็น (Likelihood Value) ซึ่งเท่ากับค่า -2 Log Likelihood หรือ -2LL ผลการทดสอบความเหมาะสมของโมเดล ปรากฏในตาราง 8

ตาราง 8 ค่าสถิติทดสอบความเหมาะสมของโมเดล

Step	-2LL	Cox&Snell R ²	Nagelkerke R ²
0	560.894		
1	89.368	.688	.918

ผลการทดสอบความเหมาะสมของโมเดลตามตาราง 8 พบว่าโมเดลที่ใช้มีความเหมาะสมกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่า -2 Log Likelihood ของโมเดลในสมการถดถอยโลจิสติก (Step 1) มีค่าน้อยกว่า -2 Log Likelihood ของโมเดลที่มีเฉพาะค่าคงที่ (Step 0) และมีค่าสัมประสิทธิ์ของการทำนายเท่ากับ 68.8% (Cox&Snell R²) และ 91.8% (Nagelkerke R²) ซึ่งเป็นค่าที่บอกสัดส่วนหรือเปอร์เซ็นต์ที่สามารถอธิบายความผันแปรในโมเดลสมการถดถอยโลจิสติก

4.2.2. การทดสอบความเหมาะสมของตัวแปรปัจจัย

การทดสอบความเหมาะสมของตัวแปรปัจจัยที่ใช้ในโมเดลทำการวิเคราะห์ค่าสถิติทดสอบไค-สแควร์ 3 ค่าคือค่า Chi-Square ของ Model, Block และ Step ซึ่ง Model Chi-Square ใช้ในการทดสอบสมมุติฐานค่าโอกาสที่นักเรียนจะเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมไม่ได้ขึ้นอยู่กับตัวแปรอิสระ (H₀) หรือโอกาสที่นักเรียนจะเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมขึ้นอยู่กับตัวแปรอิสระ (H₁) ผลการทดสอบความเหมาะสมของตัวแปรปรากฏในตาราง 9

ตาราง 9 ค่าสถิติทดสอบความเหมาะสมของตัวแปรปัจจัย

	Chi-square	df	p
Step	471.526	10	.000
Block	471.526	10	.000
Model	471.526	10	.000

จากตาราง 9 พบว่าสถิติทดสอบโมเดลได้ค่าไคสแควร์เท่ากับ 471.526 ชั้นความอิสระเท่ากับ 10 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าตัวแปรปัจจัยที่ใช้ในโมเดลนี้มีความเหมาะสม นั่นคือมีปัจจัยบางตัวที่สัมพันธ์กับการเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมสาขาการบัญชีและสาขาการขายของนักเรียนในโรงเรียนอาชีวศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

4.3 การวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรม

การวิเคราะห์ตอนนี้ผู้วิจัยได้นำปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยสภาพแวดล้อมรอบตัวบุคคลมาวิเคราะห์หาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมสาขาการบัญชีและสาขาการขายของนักเรียนโรงเรียนอาชีวศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน โดยวิเคราะห์ค่าน้ำหนักความสำคัญ (B) และค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (SE) และทดสอบนัยสำคัญด้วยสถิติ Wald Statistic และหาค่าความน่าจะเป็นของเหตุการณ์ (Exp(B)) และทำการวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมสาขาการบัญชีและสาขาการขายของนักเรียนโรงเรียนอาชีวศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ประกอบด้วยตัวแปรต่อเนื่อง 9 ตัวและตัวแปรจัดกลุ่ม 1 ตัวคือ ตัวแปรเพศใช้เพศชายเป็นกลุ่มอ้างอิง ดังปรากฏตามตาราง 10

ตาราง 10 ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมของนักเรียนในโรงเรียน
อาชีวศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

ปัจจัย	B	SE	W	df	Sig	Exp(B)
เพศ	1.585	.736	4.634	1	.001	4.878
ความถนัดทางการเรียนด้านการคำนวณ	.109	.101	1.165	1	.280	1.115
ความถนัดทางการเรียนด้านเหตุผล	.120	.094	1.633	1	.201	1.128
ความถนัดทางการเรียนด้านภาษา	-.114	.114	.983	1	.321	.893
บุคลิกภาพ	.580	.093	38.801	1	.000	1.786
ค่านิยมในการเลือกอาชีพ	-.078	.020	14.561	1	.000	.925
ลักษณะมุ่งอนาคต	-.007	.033	.043	1	.836	.993
ประสบการณ์จากการเห็นตัวแบบ	-.036	.018	4.278	1	.039	.964
การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง	.108	.059	3.370	1	.000	1.114

จากตาราง 10 พบว่าปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ เพศ บุคลิกภาพ และค่านิยมในการเลือกอาชีพ มีความสัมพันธ์กับการเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมสาขาการบัญชีและสาขาการขายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยความเป็นนักเรียนเพศหญิงมีโอกาสเลือกเรียนสาขาการบัญชีสูงกว่าความเป็นนักเรียนเพศชายอยู่ 4.878 เท่า นักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัวมีโอกาสเลือกเรียนสาขาการบัญชีสูงกว่านักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัวอยู่ 1.786 เท่า และนักเรียนที่มีค่านิยมในการเลือกอาชีพสูงมีโอกาสเลือกเรียนสาขาการบัญชีสูงกว่านักเรียนที่มีค่านิยมในการเลือกอาชีพต่ำอยู่ .925 เท่า ปัจจัยสภาพแวดล้อมรอบตัวบุคคล ได้แก่ ประสบการณ์จากการเห็นตัวแบบ มีความสัมพันธ์กับการเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมสาขาการบัญชีและสาขาการขายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีความสัมพันธ์กับการเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมสาขาการบัญชีและสาขาการขายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนที่มีประสบการณ์จากการเห็นตัวแบบสูงมีโอกาสเลือกเรียนสาขาการบัญชีต่ำกว่านักเรียนที่มีประสบการณ์จากการเห็นตัวแบบต่ำอยู่ .964 และนักเรียนที่มีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงสูงมีโอกาสเลือกเรียนสาขาการบัญชีสูงกว่านักเรียนที่มีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงต่ำอยู่ 1.114 เท่า

4.4 การวิเคราะห์ประสิทธิภาพของสมการถดถอยโลจิสติก

การวิเคราะห์ประสิทธิภาพของสมการถดถอยโลจิสติกนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอความถูกต้องของการทำนายโอกาสในการเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมการบัญชีและสาขาการขาย ดังปรากฏในตาราง 11

ตาราง 11 ประสิทธิภาพของสมการถดถอยโลจิสติกที่สามารถทำนายโอกาสในการเลือกเรียนประเภท
วิชาพาณิชยกรรมสาขาการบัญชีและสาขาการขายของนักเรียนในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน

สาขา	ผลการทำนายโอกาสในการเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรม		
	การบัญชี	การขาย	%ความถูกต้อง
การบัญชี	186	9	98.6
การขาย	3	207	95.4
รวม			97.0

จากตาราง 11 พบว่าประสิทธิภาพของสมการถดถอยโลจิสติก(Logistic Regression) สามารถทำนายโอกาสในการเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมสาขาการบัญชีของนักเรียนในโรงเรียนอาชีวศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนได้ร้อยละ 98.6 และทำนายโอกาสในการเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมสาขาการขายได้ร้อยละ 95.4 ซึ่งโดยเฉลี่ยแล้วสมการถดถอยโลจิสติก (Logistic Regression) สามารถทำนายโอกาสในการเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมสาขาการบัญชีและสาขาการขายได้ร้อยละ 97.0

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

สังเขปความมุ่งหมาย สมมุติฐาน และวิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ บุคลิกภาพ ลักษณะมุ่งอนาคต ความถนัดทางการเรียนและค่านิยมในการเลือกอาชีพ กับการเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมสาขาการบัญชีและการขายของนักเรียนในโรงเรียนอาชีวศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยสภาพแวดล้อมรอบตัวบุคคล ได้แก่ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงและประสบการณ์จากการเห็นตัวแบบกับการเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมสาขาการบัญชีและการขายของนักเรียนในโรงเรียนอาชีวศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนกรุงเทพมหานครและเพื่อศึกษาน้ำหนักความสำคัญของปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ บุคลิกภาพ ลักษณะมุ่งอนาคต ความถนัดทางการเรียนและค่านิยมในการเลือกอาชีพ และปัจจัยสภาพแวดล้อมรอบตัวบุคคล ได้แก่ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงและประสบการณ์จากการเห็นตัวแบบ ที่สัมพันธ์กับการเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมสาขาการบัญชีและการขายของนักเรียนในโรงเรียนอาชีวศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนกรุงเทพมหานคร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 ของโรงเรียนอาชีวศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนกรุงเทพมหานครมีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 5,120 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 ของโรงเรียนอาชีวศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนกรุงเทพมหานคร มีจำนวน 405 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบสองขั้นตอน (Two – Stage Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามจำนวน 2 ฉบับ ดังนี้ ฉบับที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมแบ่งเป็น 5 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ สาขาวิชาที่เลือกเรียน จำนวน 2 ข้อ ตอนที่ 2 แบบวัดบุคลิกภาพ จำนวน 20 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .92 ตอนที่ 3 แบบสอบถามค่านิยมในการเลือกอาชีพ จำนวน 34 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .93 ตอนที่ 4 แบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคต จำนวน 20 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .76 ตอนที่ 5 แบบสอบถามประสบการณ์จากการเห็นตัวแบบ จำนวน 20 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .93 ตอนที่ 6 แบบสอบถามความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง จำนวน 6 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .91 และ

แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง จำนวน 6 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .92 ซึ่งแบบสอบถามมีฉบับที่ 2 แบบวัดความถนัดทางการเรียน ซึ่งแบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการคำนวณ จำนวน 15 ข้อ มีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง .50 - .77 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .20 - .50 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .89 ความถนัดทางการเรียนด้านเหตุผล จำนวน 20 ข้อ ค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง .32 - .78 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .20 - .69 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .90 และความถนัดทางการเรียนด้านภาษา จำนวน 15 ข้อ ค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง .30 - .78 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .20 - .50 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .91

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการต่างๆ เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลนักเรียนในโรงเรียนพณิชยการในกรุงเทพมหานครที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550
2. ติดต่อผู้อำนวยการโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมทั้งกำหนด วัน เวลา
3. จัดเตรียมแบบสอบถามให้เพียงพอกับกลุ่มตัวอย่าง
4. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนโดยอธิบายจุดมุ่งหมายและขั้นตอนในการทำแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองทั้งหมด ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551
5. นำแบบสอบถามที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้แล้วดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ต่อไป

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์สรุปได้ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ บุคลิกภาพ และค่านิยมในการเลือกอาชีพ มีความสัมพันธ์กับการเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมสาขาการบัญชีและสาขาการขายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยความเป็นนักเรียนเพศหญิงมีโอกาสเลือกเรียนสาขาการบัญชีสูงกว่าความเป็นนักเรียนเพศชายอยู่ 4.878 เท่า นักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัวมีโอกาสเลือกเรียนสาขาการบัญชีสูงกว่านักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัวอยู่ 1.786 เท่า และนักเรียนที่มีค่านิยมในการเลือกอาชีพสูงมีโอกาสเลือกเรียนสาขาการบัญชีสูงกว่านักเรียนที่มีค่านิยมในการเลือกต่ำอยู่ .925 เท่า
2. ปัจจัยสภาพแวดล้อมรอบตัวบุคคล ได้แก่ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีความสัมพันธ์กับการเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมสาขาการบัญชีและสาขาการขายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และประสบการณ์จากการเห็นตัวแบบมีความสัมพันธ์กับการเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมสาขาการบัญชีและสาขาการขายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนที่มีประสบการณ์จากการเห็นตัวแบบสูงมีโอกาสเลือกเรียนสาขาการบัญชีต่ำกว่านักเรียนที่มี

ประสบการณ์จากการเห็นตัวแบบต่ำอยู่ .964 เท่า และนักเรียนที่มีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงสูงมีโอกาสเลือกเรียนสาขาการบัญชีสูงกว่านักเรียนที่มีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงต่ำอยู่ 1.114 เท่า

3. ประสิทธิภาพของสมการถดถอยโลจิสติก(Logistic Regression) สามารถทำนายโอกาสในการเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมสาขาการบัญชีของนักเรียนในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนได้ร้อยละ 98.6 และทำนายโอกาสในการเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมสาขาการขายได้ร้อยละ 95.4 ซึ่งโดยเฉลี่ยแล้วสมการถดถอยโลจิสติก(Logistic Regression) สามารถทำนายโอกาสในการเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมสาขาการบัญชีและสาขาการขายของนักเรียนในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนกรุงเทพมหานครได้ร้อยละ 97.0

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์พบว่า ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมของนักเรียนในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร ได้แก่ เพศ บุคลิกภาพ ค่านิยมในการเลือกอาชีพ ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงและประสบการณ์จากการเห็นตัวแบบซึ่งสามารถอภิปรายดังรายละเอียด ต่อไปนี้

1. เมื่อทำการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลพบว่า เพศ บุคลิกภาพและค่านิยมในการเลือกอาชีพ มีความสัมพันธ์กับการเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมสาขาการบัญชีและสาขาการขาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรที่นำมาใช้สามารถอธิบายความสัมพันธ์ในการเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมสาขาการบัญชีและสาขาการขาย ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งแต่ละตัวแปรสามารถอภิปรายได้ดังนี้

เพศ มีความสัมพันธ์กับการเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมสาขาการบัญชีและสาขาการขายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยความเป็นนักเรียนเพศหญิงมีโอกาสเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมสาขาการบัญชีสูงกว่าความเป็นนักเรียนเพศชาย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสาขาการบัญชีเป็นสาขาที่ต้องใช้ความละเอียดรอบคอบในการจัดทำบัญชี และความรับผิดชอบต่อการเรียนเพราะนักเรียนที่เรียนบัญชีต้องทำแบบฝึกหัดอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้เกิดความเข้าใจและความชำนาญซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของเพศหญิง ค่านิยมของนักเรียนหญิงสนใจที่จะเรียนการบัญชีมากกว่านักเรียนชาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญศรี จันดาศักดิ์(2535 : 90) ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดชลบุรี พบว่าเพศมีความสัมพันธ์กับการเลือกอาชีพของนักเรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ ธีรวุฒิ แสงมณีเดช(2547 : บทคัดย่อ) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในสายสามัญหรือสายอาชีวศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กรณีศึกษาโรงเรียนเบญจมราชูทิศและโรงเรียนดรุณาจังหวัดราชบุรี พบว่าเพศของนักเรียนโรงเรียนเบญจมราชูทิศ มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในสายสามัญหรือสายอาชีวศึกษา

บุคลิกภาพ มีความสัมพันธ์กับการเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมสาขาการบัญชีและสาขาการขาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัวมีโอกาสเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมสาขาการบัญชีมากกว่านักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหลักสูตรประเภทวิชาพาณิชยกรรมเป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นฐานสมรรถนะในการปฏิบัติงาน ให้ผู้เรียนที่เลือกเรียนมีสมรรถนะตามสาขาที่เลือกเรียนดังนั้น นักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัวมีการวางแผนการเรียน มีความมานะพยายามในการเรียน เพื่อให้ประสบความสำเร็จในการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัจฉรา วงศ์พัฒนามงคล (2533 : 126-127) ได้ศึกษาตัวแปรทางพฤติกรรมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา ตัวแปรศึกษา คือ จิตลักษณะพื้นฐานของบุคคลได้แก่บุคลิกภาพแบบแสดงตัว บุคลิกภาพแบบเก็บตัวและสภาพแวดล้อม พบว่าบุคคลที่มีพฤติกรรมการศึกษาต่อมีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว

ค่านิยมในการเลือกอาชีพ มีความสัมพันธ์กับการเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนที่มีค่านิยมในการเลือกอาชีพสูงจะมีโอกาสเลือกเรียนการบัญชีมากกว่านักเรียนที่มีค่านิยมในการเลือกอาชีพต่ำ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสาขาการบัญชีเป็นสาขาที่เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานทั้งภาครัฐและเอกชน นักเรียนที่เลือกเรียนสาขาการบัญชีมีโอกาสได้งานทำสูง ดังนั้นนักเรียนที่มีค่านิยมในการเลือกอาชีพสูงเป็นบุคคลที่มีทัศนคติว่าเมื่อเรียนจบแล้วต้องได้ทำงาน มีผลตอบแทนสูงมีความมั่นคงมีชื่อเสียง ทำให้ตนเองประสบความสำเร็จในชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัจฉรา สุขารมณ (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาองค์ประกอบทางจิตวิทยาที่มีอิทธิพลต่อการเลือกงานของนิสิตระดับปริญญาตรีพบว่า ค่านิยมในการเลือกอาชีพมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเลือกงานของนิสิต

2. เมื่อทำการวิเคราะห์ปัจจัยสภาพแวดล้อมรอบตัวบุคคลพบว่า การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีความสัมพันธ์กับการเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมสาขาการบัญชีและสาขาการขายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และประสบการณ์จากการเห็นตัวแบบมีความสัมพันธ์กับการเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งแต่ละตัวแปรสามารถอภิปรายได้ดังนี้

การคล้อยตามคนใกล้ชิด มีความสัมพันธ์กับการเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ นักเรียนที่มีการคล้อยตามคนใกล้ชิดสูงจะเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมมากกว่านักเรียนที่มีการคล้อยตามคนใกล้ชิดต่ำ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบุคคลใกล้ชิดคิดนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพยังมีวุฒิภาวะไม่พอที่จะตัดสินใจเลือกเรียนและบุคคลใกล้ชิดมีความคาดหวังที่จะให้นักเรียนเลือกเรียนสาขาการบัญชี วางแผนการประกอบอาชีพในอนาคต ดังนั้นบุคคลใกล้ชิดจึงเข้ามามีบทบาทในการตัดสินใจเลือกเรียนแทนตัวนักเรียน นอกจากนี้มีนักเรียนบางส่วนที่เลือกเรียนตามเพื่อนสนิท จากเหตุผลที่กล่าวมาแล้วทำให้นักเรียนรับรู้และเชื่อว่าบุคคลใกล้ชิดที่เป็น พ่อแม่ ญาติพี่น้อง รวมทั้งครูอาจารย์และเพื่อน มีความคาดหวังในการเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมสาขาการบัญชีและสาขาการขายทำให้นักเรียนเลือก

เรียนประเภทพาณิชยกรรมสาขาการบัญชี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกวรรณ ดันติบุรณกุล (2546 : 58-59) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีต่อการเลือกเรียนวิชาเอกการบัญชีของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพโรงเรียนราชบุรีบริหารธุรกิจ พบว่า การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีความสัมพันธ์กับการเลือกเรียนวิชาเอกการบัญชี

ประสบการณ์จากการเห็นตัวแบบ มีความสัมพันธ์กับการเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ นักเรียนที่มีประสบการณ์จากการเห็นตัวแบบสูงจะมีโอกาสเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมมากกว่านักเรียนที่มีประสบการณ์จากการเห็นตัวแบบต่ำ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะตัวแบบที่นักเรียนสังเกตเห็นจากการประสบความสำเร็จจากการเรียนและการประกอบอาชีพ ทำให้นักเรียนนำมาใช้พิจารณาความสามารถของตนเองในการเลือกเรียน ทำให้นักเรียนเกิดการเลียนแบบในการเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมเพื่อที่ประสบความสำเร็จเหมือนตัวแบบนั้น ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ แบนดูรา (กรรณิการ์ สิทธิศักดิ์. 2522 : 11; อ้างอิงจาก Bandura.1977) ที่ว่า ขบวนการเรียนรู้ของมนุษย์ประกอบด้วยขบวนการที่ซับซ้อน โดยเฉพาะเรื่องพฤติกรรม ซึ่งส่วนใหญ่เกิดจากการเรียนรู้จากตัวแบบ ทั้งนี้เพราะตัวแบบเป็นสิ่งที่สามารถถ่ายทอดทั้งความคิดและการแสดงออกได้พร้อมๆ กันและการที่บุคคลได้เห็นพฤติกรรมที่แปลกใหม่หรือการประสบความสำเร็จจากการกระทำจากผู้อื่นจะช่วยชี้นำการกระทำของเขาทำให้เกิดพฤติกรรมทำตามตัวแบบ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัง และ แชนสัน (จิรินทร์ วินทะไชย์. 2541 : 53 ; อ้างอิง, Schunk & Hanson. 1985) ได้ศึกษาอิทธิพลของตัวแบบที่เป็นเพื่อนที่มีการรับรู้ความสามารถและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่ากลุ่มที่ได้ดูตัวแบบแสดงการแก้ปัญหาจะรับรู้ความสามารถของตนเองและทักษะในการลบสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้ดูตัวแบบ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนกรุงเทพมหานครและบุคคลที่เกี่ยวข้อง

เนื่องจากข้อค้นพบในการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ บุคลิกภาพ และค่านิยมในการเลือกอาชีพ ปัจจัยสภาพแวดล้อมรอบตัวบุคคล ได้แก่ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และประสบการณ์จากการเห็นตัวแบบ มีความสัมพันธ์กับการเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมสาขาการบัญชีและสาขาการขาย ดังนั้นจึงมีข้อเสนอแนะที่ควรนำไปใช้ดังนี้

เพศ ทางโรงเรียนควรกำหนดนโยบายเชิงกลยุทธ์ในการเพิ่มสัดส่วนจำนวนนักเรียนชายกับนักเรียนหญิงตามสาขาต่างๆ และควรประชาสัมพันธ์และจัดกิจกรรมแนะแนวในเชิงรุกให้นักเรียนหญิงและนักเรียนชายมีความกระตือรือร้นในการเลือกเรียนสาขาการบัญชีและสาขาการขายให้มากขึ้น ตลอดจนปลูกฝังค่านิยมที่ดีในการประกอบอาชีพในภายภาคหน้า

บุคลิกภาพ ทางโรงเรียนรวมทั้งผู้ปกครองควรให้ความสนใจ สังเกตนักเรียนพอสมควร เพื่อป้องกันไม่ให้นักเรียนเก็บตัว เก็บตัวมากเกินไปหรือนักเรียนแสดงตัว แสดงตัวมากเกินไป ใน

ขณะเดียวกัน ควรให้ความช่วยเหลือให้คำปรึกษาแนะแนวแก่นักเรียนที่มีบุคลิกภาพเก็บตัวมากและแสดงตัวมาก เพราะนักเรียนเหล่านี้เมื่อเติบโตขึ้นอาจมีปัญหาเวลาเลือกเรียนและการประกอบอาชีพ ในภายภาคหน้าได้และควรจัดกิจกรรมทั้งนอกและในหลักสูตรที่เหมาะสมกับนักเรียนเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนรับรู้ในความสามารถที่เหมาะสมกับตนเอง และมีความสุขในการเรียนรู้

ค่านิยมในการเลือกอาชีพ ทางโรงเรียนนำผลการศึกษาเผยแพร่แก่คณะครู ผู้ปกครอง และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนเพื่อให้รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับงานอาชีพที่นักเรียนจะเลือกเมื่อนักเรียนได้ทราบข้อมูลอย่างถ่องแท้แล้วก็จะเป็แนวทางช่วยให้นักเรียนได้เลือกเรียนได้อย่างถูกต้องตรงตามคุณสมบัติของตนเองเพื่อที่จะไปประกอบอาชีพต่อไปในภายภาคหน้า และควรส่งเสริมประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนศึกษาต่อตามสาขาที่เลือกเรียนตลอดจนการปรับหลักสูตรฐานสมรรถนะให้นักเรียนสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติงานได้จริง จะส่งผลให้นักเรียนสามารถเลือกทำงานตามสาขาที่เรียน

การคล้อยตามคนใกล้ชิด ทางโรงเรียนและผู้ปกครองควรให้ความสนใจในการเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรม หากนักเรียนเลือกเรียนต้องคำนึงว่านักเรียนมีเจตคติและมีความรู้สึกที่ดีต่อสาขาการบัญชีและสาขาการขายอย่างไร มีการรับรู้ปัญหาอุปสรรค หรือสิ่งอำนวยความสะดวกให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนหรือไม่ ไม่ใช่เลือกเรียนตามเพื่อน เลือกตามใจผู้ปกครอง ดังนั้นทางโรงเรียนควรจัดกิจกรรมให้ความรู้กับบุคคลคนใกล้ชิดที่มีอิทธิต่อการเลือกสาขาของนักเรียนเกี่ยวกับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพสาขาการบัญชีและสาขาการขาย เพื่อให้เกิดความเข้าใจและเป็นแนวทางในการแนะนำให้นักเรียนเลือกเรียนตามความรู้ความสามารถและความถนัดของผู้เรียน

ประสบการณ์จากการเห็นตัวแบบ ทางโรงเรียนนำผลการศึกษาเผยแพร่แก่คณะครู ผู้ปกครองและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนเพื่อให้รับรู้และเกิดความเข้าใจในสำคัญของตัวแบบที่มีอิทธิพลต่อนักเรียน ส่งเสริมให้สามารถปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่กันนักเรียน และควรจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้รับประสบการณ์จากการเห็นตัวแบบที่หลากหลาย เพื่อให้ นักเรียนได้รับรู้ความสามารถของตนเองในการเลือกเรียน เมื่อนักเรียนมีแบบอย่างที่ดีแล้วทำให้นักเรียนมีความสุขในการเรียนรู้และทำกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น และมีแรงจูงใจที่จะเรียนให้จบ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับนักเรียน

นักเรียนควรนำข้อค้นพบการวิจัยครั้งนี้ไปพัฒนาตนเองในด้าน บุคลิกภาพ ค่านิยมในการเลือกอาชีพ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และประสบการณ์จากการเห็นตัวแบบที่เหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง นักเรียนจะต้องเห็นความสำคัญ มีความเชื่อและความรู้สึกที่ดีต่อสาขาวิชาที่เลือกเรียน นักเรียนจึงจะประสบความสำเร็จในการเรียนและเรียนอย่างมีความสุขและจะได้ไม่ต้องออกกลางคันอันจะทำให้เกิดความสูญเสียเปล่าทางการศึกษา นอกจากนี้การ

พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนซึ่งเป็นตัวกำหนดว่านักเรียนจะมีสมรรถนะในการเรียนในระดับใด และจะส่งผลต่อสมรรถนะการปฏิบัติงานในอนาคตด้วย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเลือกเรียนประเภทวิชาในสาขาอื่นๆ ได้แก่ ช่างอุตสาหกรรม ช่างอิเล็กทรอนิกส์ ช่างยนต์ ธุรกิจค้าปลีก เพราะเป็นสาขาที่ตลาดแรงงานมีความต้องการเพิ่มขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการประชาสัมพันธ์และแนะแนวการเลือกสาขาที่เหมาะสมต่อไป
2. ควรใช้เทคนิควิธีการวิจัยแบบผสมผสานในการศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึกมากขึ้น
3. ควรศึกษาตัวแปรอื่นๆ ที่สัมพันธ์กับการเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรม เช่น โอกาสในการศึกษาต่อ เจนคติต่อสาขาวิชา การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม ความรู้สึกต่อการกระทำ คุณค่าของผลการกระทำ เป็นตัวแปรที่พยากรณ์การเลือกได้ดีขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนกวรรณ ตันติบุรณกุล. (2546). การศึกษาปัจจัยที่มีต่อการเลือกเรียนวิชาการบัญชีของ
นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนราชบุรีบริหารธุรกิจ. สารนิพนธ์ กศ.ม.
(ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กนกวรรณ อุ่นใจ. (2535). ผลของการใช้เทคนิคการพยากรณ์ที่มีต่อลักษณะมุ่งอนาคตของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสามร้อยยอดวิทยาคม จังหวัดประจวบคีรีขันธ์.
ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กรรณิการ์ สิทธิศักดิ์. (2522). อิทธิพลของตัวแบบและการเสริมแรงที่มีต่อพฤติกรรม
เลียนแบบของเด็กอนุบาล. ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เกรียงศักดิ์ ศรีสมบัติ. (2544). ผลของการพัฒนาลักษณะมุ่งอนาคตที่มีต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนเขตชนบท จังหวัดอำนาจเจริญ.
วิทยานิพนธ์.ค.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ. : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2549). การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล. พิมพ์ครั้งที่ 8.
กรุงเทพฯ: บริษัทธรรมสาร จำกัด.
- กาญจนา คำสุวรรณ. (2524). จิตวิทยาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : ทวีการพิมพ์.
- กุญชร เจือดี. (2541). การศึกษาตัวแปรที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ยาเสพติด ตามทฤษฎีการ
กระทำด้วยเหตุผล ของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก. ปริญญาณิพนธ์
กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- กุญชรี้ คำชาย. (2540). จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยาการแนะแนว
คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.
- ก่อ สวัสดิพานิช. (2518). เรื่องน่ารู้เกี่ยวกับการศึกษา. กรุงเทพฯ : กรมสามัญศึกษา,
กระทรวงศึกษาธิการ.
- จันทราณี สวงนาม. (2543). ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ :
บุ๊คพอยท์.
- จรรยา เกษศรีสังข์. (2537). จิตวิทยาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : ประจักษ์การพิมพ์.
- จรินทร์ วินทะไชย์. (2541). ปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อการรับรู้ความสามารถของครูในโรงเรียน
มัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

- จิรพร ปัทมะสุนทร.(2543). การศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัด
บุคคลิกภาพความเป็นทหารของนักเรียนทหาร.ปริญญาโท กศ.ม.(การวัดผล
การศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จิรพรรณ กาญจนจิตร. (2547). ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมและมนุษยวิทยา 2 . กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- จิรวรรณ ปาเตมานัง. (2536). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าเรียนการศึกษานอกระบบ
โรงเรียนสายสามัญระดับประถมศึกษาของนักศึกษาผู้ใหญ่ จังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์
ศึกษาศาสตร์บัณฑิต. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จิราวัลย์ มนต์กันภัย. (2533). การศึกษาเปรียบเทียบค่านิยมทางอาชีพของนักเรียนชั้น ม.ศ. 3
โรงเรียนแบบประสม ภาคการศึกษา 11. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จรัส ระหว่างบ้าน. (2513). การสร้างแบบทดสอบความถนัดทางการเรียนครูในระดับ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง. ปริญญาโท กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการ
ศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เจนภพ ชัยวรรณ. (2541). วิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุแห่งปัจจัยที่มีผลต่อเจตนาใน
การเลือกเรียนต่อสายสามัญ โปรแกรมวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 3. ปริญญาโท กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ฉลอง ภิรมณ์รัตน์. (2531). จิตวิทยาสังคม.กรุงเทพฯ : ประจักษ์การพิมพ์.
- ชวาล แพรัตกุล. (2513) ความหมายของความถนัดในการพัฒนาวัดผล. เล่ม 5 . หน้า 1-3 .
กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบวิทยาลัยวิชาการศึกษา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชัชวาล พิชสงวน. (2543). ความต้องการมีส่วนร่วมในขั้นตอนการตัดสินใจเกี่ยวกับงานโรงเรียน
ของครู อาจารย์โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ สังกัดกรมสามัญศึกษาภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาสารคาม :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ชัยพร วิชชาวุธ ธีระพร อุวรรณโณ และพรทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. (2531) รายงานการวิจัยเรื่อง
พฤติกรรมจริยธรรมในสังคมไทยปัจจุบัน การศึกษาตามแนวจิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ
: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชูศรี วงศ์รัตน์.(2544). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 8 กรุงเทพฯ : เทพนิตการ
พิมพ์.
- เชาวฤทธิ์ ลำพาย. (2541). การสร้างแบบทดสอบวัดความถนัดทางการเรียนสาขาวิชาพณิชยการ
ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในวิทยาลัยอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.

- ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม.(การวัดผลการศึกษา) มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ไชยสิทธิ์ ไกรคุณาศัย. (2533). **การศึกษาความต้องการศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดสุพรรณบุรี**. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ดวงกมล เวชบรรยงรัตน์.(2529). **ความรู้สำหรับผู้บริโภค** ในเอกสารการสอนมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ชุดวิชาคหกรรมทั่วไป หน่วยที่ 8 – 5 หน้า 244 – 246. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2523). **“ความสำเร็จในชีวิตเริ่มในวัยก่อนเรียน”**ในการพัฒนาและส่งเสริมความเก่งของลูกรัก.กรุงเทพฯ : เจริญวิทย์การพิมพ์.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน, และเพ็ญแข ประจันปัจฉินก. (2520). **จริยธรรมของเยาวชนไทยรายงานวิจัยฉบับที่ 21**. กรุงเทพฯ : กรมการศาสนา.
- ถิรภูมิ แสงมณีเดช. (2547). **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในสายสามัญหรือสายอาชีวศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 : กรณีศึกษาโรงเรียนเบจมราชูทิศและโรงเรียนดรุณา จังหวัดราชบุรี**. ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. (เศรษฐศาสตร์การศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ทิพมาศ ทองมณี. (2530). **ปัจจัยการเลือกเรียนในวิทยาลัยนาฏศิลป์ สังกัดกรมศิลปากร**. ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา)กรุงเทพฯ :บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ทองหล่อ วิภาวีน.(2533). **การวัดความถนัด**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- นรงค์ฤทธิ์ สุชาติ. (2547). **แรงจูงใจในการเลือกเรียนสาขาพาณิชยกรรมของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนพนิชยการหัวหิน**. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นวพร เชิดฉาย. (2545). **การศึกษาความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาการขายในสาขาวิชาพาณิชยการของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยพาณิชยการสังกัดกรมอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร**. ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เนตรชนก พุ่มพวง. (2546). **ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนราชวินิตบางแก่ง อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ**.ปริญญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นатыา ปลัณนันทน์.(2526).**อนาคตศาสตร์**.กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

- นิตยา ประเสริฐประสาทสน. (2546). แรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของนักศึกษา คณะบริหารธุรกิจวิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นิภา เมธาวิชัย. (2536). การประเมินผลการเรียน. กรุงเทพฯ : พิธีกรรมการพิมพ์.
- บุญเชิด ภิญโญนันตพงษ์. (2545). ประมวลชุดวิชาการพัฒนาเครื่องมือสำหรับการประเมินผลการศึกษาการศึกษา. นนทบุรี. : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- บุญรับ ศักดิ์มณี. (2537). การเสริมสร้างจิตลักษณะเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำงานราชการ. ปริญญานิพนธ์ กศ.ด.(พัฒนาศึกษาศาสตร์) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บุญส่ง นิลแก้ว. (2519). การวัดผลทางจิตวิทยา. กรุงเทพฯ : แพรววิทยา.
- ประสาธ อิศรปรีดา. (2538). สารัตถะจิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : นำอักษรการพิมพ์.
- ปิยภาณูจน์ กิจอุดมทรัพย์. (2539). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคตของนักศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน วิทยาลัยสารพัดช่างกรุงเทพมหานคร. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2529). เอกสารประกอบการสอนแนะแนว : ทฤษฎีการพัฒนาอาชีพ. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- _____. (2530). สุขภาพจิตเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : บัณฑิตการพิมพ์.
- _____. (2531). การศึกษาค่านิยมในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1. กรุงเทพฯ : ปริญญานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาและการแนะแนว). กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พนิดา สิ้นสุวรรณ.(2527). การเปรียบเทียบลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในวิชาสังคมศึกษาเรื่องปัญหาสิ่งแวดล้อมด้วยการสอนโดยใช้เทคนิคการพยากรณ์กับการสอนแบบบรรยาย.วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- พนิดา ไพโรจน์เพชรราช. (2545). แรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของนักศึกษาโรงเรียนพลชัยการเพชรบุรีบริหารธุรกิจ จังหวัดเพชรบุรี. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พนัส หันนาคินทร์. (2520). การสอนค่านิยม. พิษณุโลก : โครงการตำรามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒพิษณุโลก.
- พรทิพย์ เจนจริยานนท์. (2542). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดตรัง.ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- พรทิพย์ เรียร์ไพสิฐ.(2542). การสร้างแบบทดสอบวัดบุคลิกของพยาบาลสภาภาษาไทยตาม
แนวทฤษฎีบุคลิกภาพของแทคเทล.ปริญญานิพนธ์ กศ.ม.(การวัดผลการศึกษา)
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พรทิพย์ คำชาย. (2543). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเลือกสาขาวิชาของนักศึกษาระดับปริญญาตรีใน
สถาบันราชภัฏราชนครินทร์.ปริญญานิพนธ์ กศ.ม.(การบริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พรรณี เกษกมล.(2531). การตัดสินใจ. กรุงเทพฯ : บริษัทวิกเตอร์เฟาเวอร์พอยด์ จำกัด.
_____. (2532). การให้คำปรึกษาตัดสินใจ. กรุงเทพฯ : ศรีเมืองกาญจน์การพิมพ์.
- พรศรี สุนสวัสดิ์. (2533). เหตุผลในการเลือกเรียนวิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ของนักศึกษาระดับ
ปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยของรัฐและวิทยาลัยครู.ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2530). การสร้างและพัฒนาแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบ
ทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เพ็ญศรี จินดาศักดิ์. (2535). การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกเรียนอาชีพของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดชลบุรี.ปริญญานิพนธ์ กศ.ม.(ธุรกิจ
ศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เพ็ญภาภรณ์ ทองบุญมา. (2540). การเปรียบเทียบผลของการให้ตัวแบบควบคู่กับการชี้แนะ
และการให้ตัวแทนควบคู่กับการให้ข้อมูลย้อนกลับที่มีต่อการอภิปรายกลุ่มของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านโคกกระเทียมจังหวัดลพบุรี. ปริญญานิพนธ์
กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา).กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- ไพโรจน์ โตเทศ. (2530). ขนาดของกลุ่มประสบการณ์ที่ควรมีในหลักสูตรประถมศึกษา. วารสาร
การศึกษากรุงเทพฯ. 11(6) : 18 – 21.
- มยุรี ศรีชัย. (2539). เทคนิคการสุ่มตัวอย่าง. กรุงเทพฯ : วิ.เจ.พรินติ้ง.
- มาลี วิทยารัตน์. (2540). ผลของการฝึกการมุ่งอนาคตแก่เด็กในสถานสงเคราะห์เด็กชาย
บ้านบางละมุง จังหวัดชลบุรี. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- รชนา อัสชะกิจ. (2539). กระบวนการการแก้ปัญหาและการตัดสินใจเชิงวิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รชรินทร์ ฉายแก้ว. (2536). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบที่สำคัญ
แบบการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์เขต
กรุงเทพมหานคร. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ราตรี รุ่งโรจน์ดี.(2515). การศึกษาแนวโน้มของการเลือกศึกษาต่อสายสามัญและสายอาชีพของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดระยอง. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ราตรี กลิ่นประทุม. (2545). แรงจูงใจในการเลือกเรียนสาขาวิชาการตลาดของนักศึกษาระดับ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- โรงเรียนพณิชยการภาณุสรณ์บางแค. (2549). งานทะเบียน. กรุงเทพฯ.
- ลัดดา มะลิตอง. (2540). เหตุผลในการตัดสินใจเข้าเรียนการศึกษานอกโรงเรียน ระดับ
มัธยมศึกษาตอนปลาย ประเภททางไกลของทหารกองประจำการในเขต
กรุงเทพมหานคร.วิทยานิพนธ์ กศ.ม.(การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ลัดดา หิรัญยวา. (2545). แรงจูงใจในการเลือกเรียนหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิตโปรแกรมวิชา
การบริหารธุรกิจของนักศึกษาระดับปริญญาตรี(หลังอนุปริญญา)สถาบันราชภัฏสวน
สุนันทา. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ลัดดาวลัย ไคว้ตระกูล. (2528). การศึกษาองค์ประกอบที่เป็นสาเหตุของการเลือกและไม่เลือก
แผนการเรียนวิชาอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สังกัดโรงเรียนรัฐบาลใน
จังหวัดลำปาง. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2541). เทคนิคการสร้างและข้อสอบวัดความถนัดทางการ
เรียน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ชมรมเด็ก.
- วรรณ ขิรีภาพ. (2524). การสร้างแบบทดสอบวัดความถนัดด้านเหตุผล. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศิริวรรณ สุรินทร์. (2548). องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนสาขางาน
คอมพิวเตอร์ธุรกิจของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยอาชีวศึกษา
สิงห์บุรี. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2548). การวิเคราะห์พหุระดับ **Multi-Level Analysis**. กรุงเทพฯ : ภาควิชาวิจัย
และจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมจิตต์ เพิ่มพูน. (2532). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและลักษณะมุ่งอนาคตของ
นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนวิชาสังคมโดยใช้เทคนิคการพยากรณ์กับการสอน
ตามคู่มือครู.ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- สมคิด บางโม. (2538). องค์การและการจัดการ. กรุงเทพฯ : วิทยพัฒน์
- สมดุล ชานนวงศ์.(2533). คุณลักษณะทางจิตใจของประชากรไทยที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านที่มีระดับการพัฒนาต่างกัน. ปรินญาณิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมพงศ์ จิตจรสอำพัน. (2540). องค์ประกอบที่เป็นแรงจูงใจในการเลือกศึกษาต่อสายวิชาบริหารธุรกิจของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลในเขตกรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมภาส วงศ์ไวยโรจน์. (2534). การสร้างแบบทดสอบวัดความถนัดทางการเรียนสาขาพาณิชยการ วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สมศรี ชูแสง. (2532). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตพื้นที่ขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดนครศรีธรรมราช. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สวนา พรพัฒน์กุล. (2525). อิทธิพลของตัวแบบที่มีต่อพัฒนาการด้านความคิดและการเรียนรู้ทางสังคมของเด็กไทย. ม.ป.พ.
- สว่างจิตร์ พัทธมณีปกรณ์. (2547). เหตุจูงใจในการเลือกเรียนวิชาเอกคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลในเขตกรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สันติพงษ์ เจริญศรี. (2543). มูลเหตุจูงใจในการเลือกเรียนวิชาพื้นฐานอาชีพอุตสาหกรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม). ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.(2528). คู่มือฝึกอบรมผู้บริหารดีเด่น เล่มที่18. กรุงเทพฯ : สามเจริญพาณิชย์.
- _____. (2534ก). ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์.
- _____. (2536ข). คู่มือการปฏิบัติงานสำหรับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา (ปรับปรุง). กรุงเทพฯ : ศุภสภาลาดพร้าว.
- _____. (2541). คู่มือการอบรมเลี้ยงดูเด็กระดับก่อนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : ศุภสภาลาดพร้าว.
- _____. (2542). คู่มือการอบรมเลี้ยงดูเด็กระดับก่อนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : ศุภสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : 프리ทวานกราฟฟิค.

_____. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2)

พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.

สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. (2550). กองทะเบียน. กรุงเทพฯ.

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2537). เทคนิคการวิเคราะห์ตัวแปรหลายตัวสำหรับการวิจัยทาง

สังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: เลียงเชียง.

สุดา ทัพสุวรรณ.(2544). **หน้าที่ผู้นำในการบริหารการศึกษา** (เอกสารประกอบการสอน).กรุงเทพฯ :
ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สุพรรณี เสาวดี. (2543). **มูลเหตุจูงใจในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาการบัญชีของนักเรียนระดับ**

ประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี. สารนิพนธ์. กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา).

กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สุภาภรณ์ ธาตุดี. (2546). **การเปรียบเทียบค่าความเชื่อมั่นของมาตรวัดบุคลิกภาพห้า**

องค์ประกอบสำคัญแบบชั่วเดียวและแบบทดสอบชั่วที่มีความยาวต่างกัน.ปริญญา

นิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สุมา ชัยลักษณ์านนท์. (2542). **ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมในการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้น**

มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรดิตถ์. ปริญญานิพนธ์

กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ถ่ายเอกสาร.

สุรนนท์ ประถมวาลย์. (2530). **การศึกษาความสนใจในอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปี**

ที่ 3 ในจังหวัดฉะเชิงเทรา. สารนิพนธ์. กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา).กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สุรพงษ์ ชูเดช. (2534). **ความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยกับจิตลักษณะที่**

สำคัญของนิสิต.ปริญญานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สุวลี จันลิม. (2545). **แรงจูงใจในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาธุรกิจค้าปลีกในระบบทวิภาคีของ**

นักเรียนอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพวิทยาลัยพณิชยการเซตุน.

สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ถ่ายเอกสาร.

สุวรรณ สุภาพจน์. (2546). **แรงจูงใจในการเลือกศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนระดับ**

มัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษาใน จังหวัดเพชรบุรี. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจ

ศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2521). **พฤติกรรมผู้นำทางการศึกษา.** กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

- เสริมศรี สวนไพรินทร์. (2531). การเลือกสาขาวิชาที่จะศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (อุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สาโรช บัวศรี. (2525). เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อังสนา สารเจนตร. (2547). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการเลือกเรียนในคณะครุศาสตร์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันราชภัฏจันทรเกษม กรุงเทพมหานคร.
- อรรดา สุขารมณ และอรพินทร์ ชูชม. (2530). รายงานการวิจัย เรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าระดับความสามารถกับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปกติ. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์.มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อภิญา อิงอาจ และ เจษฎา สุทธิอุดม. (2547, กรกฎาคม-ธันวาคม). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน : กรณีศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. หน้า 24-37.
- อรุณศรี อักษรศรี. (2544). การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อเจตคติในวิชาอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษาเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อุไรวรรณ นาไชย. (2546, พฤษภาคม-สิงหาคม). การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ **Logistic Regression** : ทางเลือกของการวิเคราะห์ความเสี่ยง. วารสารวิชาการด้านวิทยาศาสตร์และวิศวกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย. 2(23):21-34.
- อำนาจ นาไชย. (2542). การศึกษาการมีส่วนร่วมในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของครูอาจารย์ในงานบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม. สารนิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- อำไพ ศิริศาการ. (2544). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความถนัดทางด้านคอมพิวเตอร์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาวิชาเอกคอมพิวเตอร์ธุรกิจ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- Abusal. (1983). **Pattern and Growth in Personality**. New York : Holt, Rinehart and Winston.
- Ahmann, Stanley J . and Marvi D. Glock.. (1968). **Evaluation Pupil Growth Principles of Test and Measurement** . 3rd ed. Boston: Allyn and Bacon Inc.

- Ajzen, Icek & Fishbein, Martin. (1973). " Attitudinal and Normative Variables as Predictors of Specific Behavior," **Journal of Personality and Social Psychology**. 27(1) :41 – 57.
- _____. (1974,January). "Attitude,Towards Objects as Predictor of Single and Multiple Behavior Oriteria,"**Psychological Review**. 81(1) : 59 – 74
- _____. (1975). "Belief, Attitude, Intention and Behavior" **An Introduction to Theory and Research**. Massachusetts : Addison-Wesley.
- _____. (1980).**Understanding Attitudes and Predicting Social Behavior**. New Jersey : Prentice – Hill.
- Alport,Vornon and Lindzey. (1951). **Patern and Growth in Personality**. New York : Holt, Rinehart and Wins.
- Bandura, Albert.(1977). **Social Learning Theory**. Englewood Cliffs,N.J. : Primitice-Hell.
- Baron, Denis and Harold W. Bernard. (1958). **Education TechniQUES for Classroom Teachers**. New York : McGraw-hill Book.
- Bernard, Haroid W. (1965). **Psychology of Leaning and Teaching**. 2nd ed. New York : McGraw-Hill Book.
- Bingham, walter van Dyke. (1937). **Psychology of learning and Teaching**. New York : Harper and Brothers.
- Cattell, Raymond B. (1970). **Personality and Motivation : Structure and Measurement**. New York : Harcourt, Brace,Word.
- Cristensen, Harold. (1969). **The Individual Sex and Society**. Baltimore : The Johns Hopkin Press.
- Farmer, Richard E. ; Lynn Hunt, Monaham;&Reinhold,kededer. (1984). **Stress Management for Human Services**. Michigan : Sage Publishcation.
- Frandsen, Arder N. (1967). **Educational Psychology**. 2nd ed. New York : McGraw-Hill Book.
- Greene, Charlws N ; Adame,Everett E.Jr ; &Evert,Ronald J. (1985). **Management**. Englewood Cliffs,N.J. : Prentice-Hall.
- Hergenharn,B.R.(1990). **An Introduction to Theories of Personality**. Englewood Cliffs,N.J. : Prentice-Hall.
- Hoy, Wayne K. and Miskal, Cecil G. (2000). **Education Adminstation : Theory, Research, and Practice 6**. New York : Mc Graw – Hill.
- Killpatrick, W.H. (1973). **Philosophy of Education**. New York : Macmillan.
- Krech, David. (1962). **Individaul in Society**. New York : McGraw-Hill Book Company, Inc.

- Kutner, Michael H.; et al. (2005). **Applied Linear Statistical Models**. New York, McGraw-Hill.
- Luthan, Fred. (1989). **Organizational Behavior**. New York : Mc Graw-Hill.
- Mead, Robert D. (1971). **Future Time Perspective of College Students in America and India**. In *Experimental Social Psychology*. V.7. pp. 249 – 293. New York : Academic Press.
- Mehrens, William A. and Irvin J. Lehmann. (1973). **Measurement and Evaluation in Education and Psychology**. New York : Holt, Rinehart and Winston.
- Miller, Franklin A. and others. (1956). **Planning Students Activities**. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice-Hall.
- Morris, Charles G. (1996). **Understanding Psychology**. 3rd ed. New York : John Wiley & Sone, Inc.
- Organ, Dennis W. ; & Hamner, Clay W. (1982). **Organizational Behavior**. Plano Texas : Business Publications.
- Patterson, Jong. (1980). **Teaching Personalized Decision Making**. P.148 Santa Clara County : K-12 Career Education Consortium Quarterly.
- Perrone, Philip A. (1965, November). **Personnel and Guidance Journal**. 44(3) : 248-257.
- Pluto, Delores Marie. (2000). Increasing Self-Efficacy for Physical Activity Among Older Adults, **Dissertation Abstracts International**. 61 : 147.
- Robinson, Charles Loe. (1971). Future Time Perspective in Non-Incarcerated Juvenile Delinquents. **Dissertation Abstracts International**. 32(2) : 1225 – B.
- Samuel, William. (1981). **Personality : Searching for the Sources of Human Behavior**. New York : Mc Graw-Hill.
- Schunk, Dale H. (1981). Modeling and Attributional Effects on Children's Achievement : **A Self Efficacy Analysis Journal of Education Psychology**. 73 : 93 – 105.
- Scott. (1965). **Administrative Behavior**. 3rd ed. Edition New York : R.R. Boukey Co.
- Strube; et al. (1987). Type A Behavior Pattern and Self Evaluation of Abilities; Empirical Test of the Self Appraisal Model. **Journal of Personality and Social Psychology**. 52(5) : 956 – 974.
- Super, Donald E. (1957). **Career Pattern as a Basis for Vocational**. New York : Harper and Brothers.
- Wright, D. (1975). **The Psychology of Moral Behavior**. Middlessex : Penquin Books Ltd.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
ค่าความเที่ยงตรงเชิงพิ้นช(IQC)

ผลการหาค่าความเที่ยงตรงเชิงพินิจ(IOC)ของแบบวัดบุคลิกภาพ

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ					IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	
1	1	1	1	1	0	0.80
2	1	1	1	1	0	0.80
3	1	1	1	1	1	1.00
4	1	1	1	1	0	0.80
5	1	1	1	1	1	1.00
6	1	1	1	1	0	0.80
7	1	1	1	1	-1	0.60
8	1	1	1	1	0	0.80
9	1	1	1	1	-1	0.60
10	1	1	1	1	-1	0.60
11	1	1	1	1	-1	0.60
12	1	1	1	1	0	0.80
13	1	1	1	1	0	0.80
14	1	1	1	1	0	0.80
15	1	1	1	1	1	1.00
16	1	1	1	1	1	1.00
17	1	1	1	1	1	1.00
18	1	1	1	1	1	1.00
19	1	1	1	1	1	1.00
20	1	1	1	1	1	1.00

**ผลการหาค่าความเที่ยงตรงเชิงพินิจ(IOC)ของแบบทดสอบความถนัดทางการเรียน
ด้านคำนวณ**

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ					IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	
1	0	1	0	1	0	0.40
2	1	1	1	1	1	1.00
3	1	1	1	1	1	1.00
4	1	1	1	1	1	1.00
5	1	1	1	1	1	1.00
6	0	1	0	1	0	0.40
7	1	1	1	1	1	1.00
8	1	1	1	1	1	1.00
9	1	1	1	1	1	1.00
10	1	1	1	1	1	1.00
11	0	1	0	1	0	0.40
12	1	1	1	1	1	1.00
13	1	1	1	1	1	1.00
14	1	1	1	1	1	1.00
15	1	1	1	1	1	1.00
16	1	1	1	1	1	1.00
17	0	1	0	1	0	0.40
18	1	1	1	1	1	1.00
19	1	1	1	1	1	1.00
20	-1	-1	-1	-1	-1	-1.00

ด้านเหตุผล

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ					IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	
1	1	1	1	1	1	1.00
2	1	1	1	1	1	1.00
3	1	1	1	1	1	1.00
4	1	1	1	1	1	1.00
5	1	1	1	1	1	1.00
6	1	1	1	1	1	1.00
7	1	1	1	1	1	1.00
8	1	1	1	1	1	1.00
9	1	1	1	1	1	1.00
10	1	1	1	1	1	1.00
11	1	1	1	1	1	1.00
12	1	1	1	1	1	1.00
13	1	1	1	1	1	1.00
14	1	1	1	1	1	1.00
15	1	1	1	1	1	1.00
16	1	1	1	1	1	1.00
17	1	1	1	1	1	1.00
18	1	1	1	1	1	1.00
19	1	1	1	1	1	1.00
20	1	1	1	1	1	1.00
21	1	1	1	1	1	1.00
22	1	1	1	1	1	1.00
23	1	1	1	1	1	1.00
24	1	1	1	1	1	1.00
25	1	1	1	1	1	1.00

ด้านภาษา

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ					IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	
1	1	1	1	1	1	1.00
2	1	1	1	1	1	1.00
3	1	1	1	1	1	1.00
4	1	1	1	1	1	1.00
5	1	1	1	1	1	1.00
6	1	1	1	1	1	1.00
7	1	1	1	1	1	1.00
8	1	1	1	1	1	1.00
9	1	1	1	1	1	1.00
10	1	1	1	1	1	1.00
11	1	1	1	1	1	1.00
12	1	1	1	1	1	1.00
13	1	1	1	1	1	1.00
14	1	1	1	1	1	1.00
15	1	1	1	1	1	1.00
16	1	1	1	1	1	1.00
17	1	1	1	1	1	1.00
18	1	1	1	1	1	1.00
19	0	0	1	0	0	0.20
20	0	1	1	0	0	0.40

ผลการหาค่าความเที่ยงตรงเชิงพินิจ(IOC)ของแบบสอบถามค่านิยมในการเลือกอาชีพ

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ					IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	
1	1	1	1	1	1	1.00
2	1	1	1	1	1	1.00
3	1	1	1	1	1	1.00
4	1	1	1	1	1	1.00
5	1	1	1	1	1	1.00
6	1	1	1	1	1	1.00
7	1	1	1	1	1	1.00
8	1	1	1	1	1	1.00
9	1	1	1	1	1	1.00
10	1	1	1	1	1	1.00
11	1	1	1	1	1	1.00
12	1	1	1	1	1	1.00
13	1	1	1	1	1	1.00
14	1	1	1	1	1	1.00
15	1	1	1	1	1	1.00
16	1	1	1	1	1	1.00
17	1	1	1	1	1	1.00
18	1	1	1	1	1	1.00
19	1	1	1	1	1	1.00
20	1	1	1	1	1	1.00
21	1	1	1	1	1	1.00
22	1	1	1	1	1	1.00
23	1	1	1	1	1	1.00
24	1	1	1	1	1	1.00
25	1	1	1	1	1	1.00
26	1	1	1	1	1	1.00
27	1	1	1	1	1	1.00
28	1	1	1	1	1	1.00

(ต่อ)

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ					IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	
29	1	1	1	1	1	1.00
30	1	1	1	1	1	1.00
31	1	1	1	1	1	1.00
32	1	1	1	1	1	1.00
33	1	1	1	1	1	1.00
34	1	1	1	1	1	1.00
35	1	1	1	1	1	1.00
36	1	1	1	1	1	1.00

ผลการหาค่าความเที่ยงตรงเชิงพินิจ(IOC)ของแบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคต

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ					IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	
1	1	1	1	1	1	1.00
2	1	1	1	1	1	1.00
3	1	1	1	1	1	1.00
4	1	1	1	1	1	1.00
5	1	1	1	1	1	1.00
6	1	1	1	1	1	1.00
7	1	1	1	1	1	1.00
8	1	1	1	1	1	1.00
9	1	1	1	1	1	1.00
10	1	1	1	1	1	1.00
11	1	1	1	1	1	1.00
12	1	1	1	1	1	1.00
13	1	1	1	1	1	1.00
14	1	1	1	1	1	1.00
15	1	1	1	1	1	1.00
16	1	1	1	1	1	1.00
17	1	1	1	1	1	1.00
18	1	1	1	1	1	1.00
19	1	1	1	1	1	1.00
20	1	1	1	1	1	1.00
21	1	1	1	1	1	1.00
22	1	1	1	1	1	1.00

ผลการหาค่าความเที่ยงตรงเชิงพินิจ(IOC)ของแบบสอบถามการคัดลอกตามกลุ่มอ้างอิง

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ					IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	
ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง						
1	1	1	1	1	1	1.00
2	1	1	1	1	1	1.00
3	1	1	1	1	1	1.00
4	1	1	1	1	1	1.00
5	1	1	1	1	1	1.00
6	1	1	1	1	1	1.00
แรงจูงใจที่จะคัดลอกตามกลุ่มอ้างอิง						
7	1	1	1	1	1	1.00
8	1	1	1	1	1	1.00
9	1	1	1	1	1	1.00
10	1	1	1	1	1	1.00
11	1	1	1	1	1	1.00
12	1	1	1	1	1	1.00

**ผลการหาค่าความเที่ยงตรงเชิงพิพจน์(IOC)ของแบบสอบถาม
ประสบการณ์จากการเห็นตัวแบบ**

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ					IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	
1	1	1	1	1	1	1.00
2	1	1	1	1	1	1.00
3	1	1	1	1	1	1.00
4	1	1	1	1	1	1.00
5	1	1	1	1	1	1.00
6	1	1	1	1	1	1.00
7	1	1	1	1	1	1.00
8	1	1	1	1	1	1.00
9	1	1	1	1	1	1.00
10	1	1	1	1	1	1.00
11	1	1	1	1	1	1.00
12	1	1	1	1	1	1.00
13	1	1	1	1	1	1.00
14	1	1	1	1	1	1.00
15	1	1	1	1	1	1.00
16	1	1	1	1	1	1.00
17	1	1	1	1	1	1.00
18	1	1	1	1	1	1.00
19	1	1	1	1	1	1.00
20	1	1	1	1	1	1.00

ภาคผนวก ข

ค่าอำนาจจำแนก(r)และค่าความเชื่อมั่น(α)ของเครื่องมือเพื่อการวิจัย

ตาราง 12 ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเลือกเรียน
ประเภทวิชาพาณิชยกรรมสาขาการบัญชีและสาขาการขาย

แบบวัด	จำนวนข้อ	ค่าอำนาจจำแนก(r)	ค่าความเชื่อมั่น(α)
บุคลิกภาพ	20	.36 - .72	.92
ค่านิยมในการเลือกอาชีพ	34	.22 - .80	.93
ลักษณะมุ่งอนาคต	20	.41 - .76	.76
ประสบการณ์จากการเห็นตัวแบบ	20	.46 - .79	.93
ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง	6	.54 - .77	.91
แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง	6	.39 - .72	.92

ตาราง 13 ค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบความถนัดทางการเรียนที่สัมพันธ์
กับการเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมสาขาการบัญชีและสาขาการขาย

แบบทดสอบ	จำนวนข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าความ เชื่อมั่น
ความถนัดทางการ เรียนด้านคำนวณ	15	.20 - .50	.50 - .77	.89
ความถนัดทางการ เรียนด้านเหตุผล	20	.20 - .69	.32 - .78	.90
ความถนัดทางการ เรียนด้านภาษา	15	.20 - .50	.30 - .78	.91

ภาคผนวก ค
เครื่องมือเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ฉบับที่ 1

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของนักเรียน เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ให้ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ ☐ 1. ชาย ☐ 2. หญิง
2. สาขาวิชาที่เลือกเรียน ☐ 1. สาขาการบัญชี ☐ 2. สาขาการขาย

ตอนที่ 2 แบบสอบถามค่านิยมในอาชีพ

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้ต้องการทราบความคิดเห็นต่ออาชีพของนักเรียน การตอบแบบสอบถามนี้ไม่มีผลกระทบต่อการเรียนของนักเรียน คำถามแต่ละข้อไม่มีข้อถูกข้อผิด ดังนั้น ขอให้นักเรียนตอบตรงกับความเป็นจริงให้มากที่สุด คำตอบของนักเรียนจะเป็นประโยชน์ต่องานด้านแนะแนวเป็นอย่างยิ่ง โดยพิจารณาข้อความในแต่ละข้อว่านักเรียนเห็นด้วยอย่างไร แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนดังนี้

จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด
ค่อนข้างจริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมาก
จริงครึ่งไม่จริงครึ่ง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของนักเรียนปานกลาง
ค่อนข้างไม่จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของนักเรียนน้อย
ไม่จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของนักเรียนน้อยที่สุดหรือไม่มี

ข้อที่	ข้อความ	จริง	ค่อนข้างจริง	จริงครึ่งไม่จริงครึ่ง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง
1	ข้าพเจ้าเลือกอาชีพที่สร้างรายได้สูง					
2	ข้าพเจ้าเลือกอาชีพที่มีความปลอดภัยในการทำงาน					
3	ข้าพเจ้าเลือกอาชีพที่ต้องใช้ความรู้ภูมิปัญญาไหวพริบและความรู้สูง					
4	ข้าพเจ้าเลือกอาชีพที่ต้องแสดงผลงานอยู่เสมอ					
5	ข้าพเจ้าเลือกอาชีพที่มีโอกาสได้คิดค้นสิ่งแปลกใหม่					
6	ข้าพเจ้าเลือกอาชีพที่มีโอกาสแต่งตัวตามสบาย					
7	ข้าพเจ้าเลือกอาชีพที่มีโอกาสดูงานตามสถานที่ต่าง ๆ					
8	ข้าพเจ้าเลือกอาชีพที่มีโอกาสได้เป็นหัวหน้าแม้จะต้องใช้ความพยายามมากก็ตาม					
9	อาชีพที่ข้าพเจ้าเลือกใช้ความสามารถโน้มน้าวจิตใจผู้อื่นให้คล้อยตามได้					
10	อาชีพที่ข้าพเจ้าเลือกเป็นอาชีพที่มีเกียรติคนทั่วไปยกย่องนับถือ					
11	อาชีพที่ข้าพเจ้าเลือกต้องมีสถานที่ทำงานใหญ่โต					
12	อาชีพที่ข้าพเจ้าเลือกมีที่พักอาศัยสะดวกสบาย					
13	ข้าพเจ้าเลือกอาชีพที่ให้สวัสดิการแก่ตนเองและครอบครัว					
14	ข้าพเจ้าเลือกอาชีพที่ได้พบปะกับบุคคลหลายอาชีพ					
15	ข้าพเจ้าเลือกอาชีพที่ทำให้มีเงินเหลือฝากธนาคาร					
16	ข้าพเจ้าเลือกอาชีพที่เปิดโอกาสให้สามารถหารายได้พิเศษเพิ่มขึ้น					
17	ข้าพเจ้าเลือกอาชีพที่ทำทลายความสามารถของตนเอง					
18	ข้าพเจ้าเลือกอาชีพที่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างสะดวกรวดเร็วไม่มีพิธีรีตรองมากนัก					
19	ข้าพเจ้าเลือกอาชีพที่สามารถเป็นผู้ดำเนินกิจการเอง					
20	ข้าพเจ้าเลือกอาชีพที่สามารถออกคำสั่งให้ผู้อื่นปฏิบัติตามได้					

ข้อที่	ข้อความ	จริง	ค่อนข้างจริง	จริงครึ่งไม่จริงครึ่ง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง
21	ข้าพเจ้าเลือกอาชีพที่ได้รับการยกย่องจากสังคมว่าเป็นผู้มีความสามารถและมีความรู้ดี					
22	ข้าพเจ้าเลือกอาชีพที่มีอุปกรณ์สนับสนุนในการทำงานที่ทันสมัย					
23	ข้าพเจ้าเลือกอาชีพที่มีรายได้สม่ำเสมอถึงแม้จะไม่มีช่องทางหารายได้พิเศษ					
24	ข้าพเจ้าเลือกอาชีพที่มีรถบริการรับส่งในการทำงาน					
25	อาชีพที่ข้าพเจ้าเลือกได้ช่วยส่งเสริมการกินดีอยู่ดีให้แก่บุคคลอื่น					
26	อาชีพที่ข้าพเจ้าเลือกต้องมีรายได้ดีถึงแม้ว่าสภาพการทำงานจะหนัก					
27	อาชีพที่ข้าพเจ้าเลือกมีรายได้เพียงพอที่จะซื้อสิ่งของสนองความต้องการได้					
28	ข้าพเจ้าเลือกอาชีพที่ได้ใช้ความคิดเป็นของตนเองได้อย่างเต็มที่					
29	ข้าพเจ้าเลือกอาชีพที่มีโอกาสได้ถ่ายทอดความรู้ความคิดให้กับบุคคลอื่น					
30	ข้าพเจ้าเลือกอาชีพที่มีรายได้มากแม้ต้องใช้ฝีมือและความปรารถนาในการทำงาน					
31	อาชีพที่ข้าพเจ้าเลือกไม่มีผู้บังคับบัญชาหลายคน					
32	อาชีพที่ข้าพเจ้าเลือกต้องก้าวหน้าเร็วทั้งด้านตำแหน่งและเงินเดือน					

ข้อที่	ข้อความ	จริง	ค่อนข้างจริง	จริงครึ่งไม่จริงครึ่ง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง
33	อาชีพที่ข้าพเจ้าเลือกต้องได้รับความสะดวกเพียงพอในด้านห้องพักและสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ					
34	อาชีพที่ข้าพเจ้าเลือกมีลักษณะเป็นงานประจำเป็นงานถาวรเปลี่ยนแปลงได้ยาก					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคต

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบวัดข้อเท็จจริงของนักเรียน เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด แบบวัดนี้จะแบ่งเป็น 5 ระดับดังนี้

จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด
ค่อนข้างจริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมาก
จริงครึ่งไม่จริงครึ่ง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของนักเรียนปานกลาง
ค่อนข้างไม่จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของนักเรียนน้อย
ไม่จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียนน้อยที่สุดหรือไม่มี

ข้อที่	ข้อความ	จริง	ค่อนข้างจริง	จริงครึ่งไม่จริงครึ่ง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง
ด้านการคาดการณ์ไกลและด้านการตัดสินใจ						
1	ข้าพเจ้าตั้งใจศึกษาเล่าเรียน เพื่อนำความรู้ไปเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ					
2	ข้าพเจ้าจะเลือกอาชีพให้เหมาะสมกับความสามารถของตน					
3	ข้าพเจ้าจะเลือกอาชีพให้เหมาะสมกับความสนใจของตน					
4	ข้าพเจ้าตัดสินใจเลือกเรียน โดยศึกษารายละเอียดของสาขาวิชานั้นก่อน					
5	ข้าพเจ้าคำนึงถึงการประกอบอาชีพในอนาคต					
6	ข้าพเจ้าศึกษาตนเองก่อนที่จะตัดสินใจเลือกเรียน					
7	ข้าพเจ้าเลือกอาชีพที่ต้องการก่อนแล้วจึงหาแนวทางปฏิบัติเพื่อนำไปสู่อาชีพนั้น					
8	เมื่อมีปัญหาในการเรียน ข้าพเจ้าต้องหาวิธีที่จะจัดการเกี่ยวกับปัญหานั้นให้สำเร็จ					

ข้อที่	ข้อความ	จริง	ค่อนข้างจริง	จริงครึ่งไม่จริงครึ่ง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง
ด้านการแก้ปัญหาและการวางแผน						
9	เมื่อมีปัญหาในการทำกิจกรรมกลุ่มข้าพเจ้ารีบหาทางแก้ไขปัญหานั้นทันที					
10	ข้าพเจ้าวางแผนเกี่ยวกับอาชีพในอนาคตไว้แล้ว					
11	ข้าพเจ้าไม่ติดตามข่าวและข้อมูลเกี่ยวกับงานอาชีพสำหรับการเตรียมประกอบอาชีพ					
12	ข้าพเจ้ารอให้เรียนจบก่อน จึงจะคิดเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ					
13	ข้าพเจ้าไม่มีแผนการเกี่ยวกับอนาคตหลังจากสำเร็จการศึกษา					
ด้านการรู้จักเลือกปฏิบัติการรอคอยและความเพียรพยายามในปัจจุบันเพื่อประสบความสำเร็จในชีวิต						
14	ถ้าข้าพเจ้าไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค และพยายามจะทำให้ประสบความสำเร็จในชีวิตได้					
15	ข้าพเจ้ายอมทนลำบากในการเรียนเพื่อให้สำเร็จตามเป้าหมาย					
16	ข้าพเจ้าทำทุกอย่างโดยยึดถือสุภาษิตที่ว่า “ ความพยายามอยู่ที่ไหน ความสำเร็จอยู่ที่นั่น ”					
17	ข้าพเจ้าพยายามหาโอกาสเรียนต่อในระดับที่สูง เพื่อที่จะได้ทำงานที่มั่นคงในอนาคต					
18	ข้าพเจ้าไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคเมื่อไม่ประสบความสำเร็จในการเรียน					
19	ข้าพเจ้ายอมทนลำบากในการปฏิบัติงาน เพื่อให้สำเร็จตามเป้าหมาย					
20	ข้าพเจ้าเลือกลงทะเบียนเรียนในวิชาที่ชอบและสนใจ					

ตอนที่ 4 แบบสอบถามประสบการณ์จากการเห็นตัวแบบ

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประสบการณ์จากการเห็นตัวแบบ ซึ่งเป็นความคิด ความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อตนเองเมื่อได้เห็นบุคคลในโรงเรียนประสบความสำเร็จหรือไม่ประสบความสำเร็จ จากการเรียนหรือการประกอบอาชีพเกี่ยวกับพาณิชยกรรม ทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกเกี่ยวกับความสามารถของตนเองหรือพิจารณาเพื่อทำตามตัวแบบเมื่อนักเรียนอ่านข้อความแต่ละข้อแล้ว ให้พิจารณาว่าข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนใด จากนั้นให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือ โดยในแต่ละคำตอบจะไม่มีข้อใดถูกหรือผิดขอให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ตรงกับความรู้สึกที่แท้จริงของนักเรียนมากที่สุด โดยแต่ละคำตอบจะมีความหมายดังต่อไปนี้

จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด
ค่อนข้างจริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมาก
จริงครึ่งไม่จริงครึ่ง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของนักเรียนปานกลาง
ค่อนข้างไม่จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของนักเรียนน้อย
ไม่จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของนักเรียนน้อยที่สุดหรือไม่มี

ข้อที่	ข้อความ	จริง	ค่อนข้างจริง	จริงครึ่งไม่จริงครึ่ง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง
1	พ่อแม่ของข้าพเจ้าประกอบอาชีพเกี่ยวกับพาณิชยกรรม ข้าพเจ้าจึงใช้เป็นส่วนในการตัดสินใจเลือกเรียนประเภท วิชาพาณิชยกรรม					
2	พ่อแม่ของข้าพเจ้ามีรายได้ดีจากการประกอบอาชีพ เกี่ยวกับพาณิชยกรรมข้าพเจ้าจึงใช้เป็นส่วนในการตัดสินใจ เลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรม					
3	พ่อแม่ของข้าพเจ้ามีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของคนในสังคมจาก การประกอบอาชีพเกี่ยวกับพาณิชยกรรมข้าพเจ้าจึงใช้เป็นส่วน ในการตัดสินใจเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรม					
4	พ่อแม่ของข้าพเจ้ามีความรู้ความสามารถในอาชีพเกี่ยวกับ พาณิชยกรรมข้าพเจ้าจึงใช้เป็นส่วนในการตัดสินใจเลือก เรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรม					

ข้อที่	ข้อความ	จริง	ค่อนข้างจริง	จริงครึ่งไม่จริงครึ่ง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง
5	ญาติพี่น้องของข้าพเจ้าประกอบอาชีพเกี่ยวกับพาณิชยกรรมจึงข้าพเจ้าจึงใช้เป็นส่วนในการตัดสินใจเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรม					
6	ญาติพี่น้องของข้าพเจ้ามีรายได้ดีจากการประกอบอาชีพเกี่ยวกับพาณิชยกรรมข้าพเจ้าจึงใช้เป็นส่วนในการตัดสินใจเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรม					
7	ญาติพี่น้องของข้าพเจ้ามีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของคนในสังคมจากการประกอบอาชีพเกี่ยวกับพาณิชยกรรมข้าพเจ้าจึงใช้เป็นส่วนในการตัดสินใจเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรม					
8	ญาติพี่น้องของข้าพเจ้ามีความรู้ความสามารถในอาชีพเกี่ยวกับพาณิชยกรรมข้าพเจ้าจึงใช้เป็นส่วนในการตัดสินใจเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรม					
9	ข้าพเจ้าเห็นเพื่อนที่มีความสามารถใกล้เคียงกับข้าพเจ้าเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรมข้าพเจ้าจึงใช้เป็นส่วนในการตัดสินใจเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรม					
10	ข้าพเจ้าเห็นเพื่อนรุ่นพี่เรียนพาณิชยกรรมจบแล้วได้งานทำข้าพเจ้าจึงใช้เป็นส่วนในการตัดสินใจเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรม					
11	คนในครอบครัวของเพื่อนของข้าพเจ้าประกอบอาชีพเกี่ยวกับพาณิชยกรรมแล้วประสบความสำเร็จข้าพเจ้าจึงใช้เป็นส่วนในการตัดสินใจเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรม					
12	ครูที่สอนในรายวิชาที่คล้ายคลึงกับวิชาชีพมีบุคลิกลักษณะที่ดีข้าพเจ้าจึงใช้เป็นส่วนในการตัดสินใจเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรม					

ข้อที่	ข้อความ	จริง	ค่อนข้างจริง	จริงครึ่งไม่จริงครึ่ง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง
13	ครูที่สอนในรายวิชาที่คล้ายคลึงกับวิชาชีพมีความรู้ความสามารถข้าพเจ้าจึงใช้เป็นส่วนในการตัดสินใจเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรม					
14	ครูที่สอนในรายวิชาที่คล้ายคลึงกับวิชาชีพมีความเอื้ออาหารต่อข้าพเจ้าข้าพเจ้าจึงใช้เป็นส่วนในการตัดสินใจเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรม					
15	ครูที่สอนในรายวิชาชีพมีบุคลิกลักษณะที่ดีข้าพเจ้าจึงใช้เป็นส่วนในการตัดสินใจเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรม					
16	ครูที่สอนในรายวิชาชีพมีความรู้ความสามารถข้าพเจ้าจึงใช้เป็นส่วนในการตัดสินใจเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรม					
17	ครูที่สอนในรายวิชาชีพมีความเอาใจใส่เอื้ออาหารต่อข้าพเจ้าข้าพเจ้าจึงใช้เป็นส่วนในการตัดสินใจเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรม					
18	ข้าพเจ้าพบเห็นคนที่มีชื่อเสียงจากการประกอบอาชีพพาณิชยกรรมมีรายดีข้าพเจ้าจึงใช้เป็นส่วนในการตัดสินใจเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรม					
19	ข้าพเจ้าพบเห็นคนที่มีชื่อเสียงจากการประกอบอาชีพเกี่ยวกับพาณิชยกรรมมีบุคลิกลักษณะที่ดีข้าพเจ้าจึงใช้เป็นส่วนในการตัดสินใจเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรม					
20	ข้าพเจ้าพบเห็นคนที่มีชื่อเสียงจากการประกอบอาชีพเกี่ยวกับพาณิชยกรรมมีความรู้ความสามารถในอาชีพข้าพเจ้าจึงใช้เป็นส่วนในการตัดสินใจเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรม					

ตอนที่ 5 แบบสอบถามการคัดลอกตามกลุ่มอ้างอิง

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นหรือความรู้สึกของนักเรียนตามความเป็นจริงมากที่สุด ข้อละ 1 ระดับเท่านั้น

ชุดที่ 1 แบบสอบถามความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง

บุคคลหรือกลุ่มบุคคลต่อไปนี้คิดว่าท่านควรหรือไม่ควรเลือกเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรม

1. พ่อของท่านคิดว่าท่านควรเลือกเรียนหรือไม่ควรเลือกเรียน

ควรเรียน _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ ไม่ควรเรียน
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง น้อย ปานกลาง มาก
 2 อย่าง

2. แม่ของท่านคิดว่าท่านควรเลือกเรียนหรือไม่ควรเลือกเรียน

ควรเรียน _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ ไม่ควรเรียน
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง น้อย ปานกลาง มาก
 2 อย่าง

3. ญาติของท่านคิดว่าท่านควรเลือกเรียนหรือไม่ควรเลือกเรียน

ควรเรียน _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ ไม่ควรเรียน
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง น้อย ปานกลาง มาก
 2 อย่าง

4. พี่/น้องของท่านคิดว่าท่านควรเลือกเรียนหรือไม่ควรเลือกเรียน

ควรเรียน _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ ไม่ควรเรียน
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง น้อย ปานกลาง มาก
 2 อย่าง

5. เพื่อนของท่านคิดว่าท่านควรเลือกเรียนหรือไม่ควรเลือกเรียน

ควรเรียน _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ ไม่ควรเรียน
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง น้อย ปานกลาง มาก
 2 อย่าง

6. ครูของท่านคิดว่าท่านควรเลือกเรียนหรือไม่ควรเลือกเรียน

ควรเรียน _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ ไม่ควรเรียน
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง น้อย ปานกลาง มาก
 2 อย่าง

ตอนที่ 6 แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพ

คำชี้แจง แบบทดสอบชุดนี้ประกอบด้วยข้อความเกี่ยวกับกิจกรรมในชีวิตประจำวัน ขอให้นักเรียนพิจารณาว่าข้อความนั้นตรงกับสิ่งที่จริงที่สุดในตัวนักเรียนมากน้อยเพียงใดโดยขอให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือช่องใดช่องหนึ่งเพียงช่องเดียวโดยพิจารณาดังนี้

จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด
ค่อนข้างจริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมาก
จริงครึ่งไม่จริงครึ่ง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของนักเรียนปานกลาง
ค่อนข้างไม่จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของนักเรียนน้อย
ไม่จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียน

ข้อที่	ข้อความ	จริง	ค่อนข้างจริง	จริงครึ่งไม่จริงครึ่ง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง
1	เมื่อมีนัดข้าพเจ้ามักจะไปถึงที่นัดหมายก่อนเวลา					
2	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าเป็นการเสียเวลาถ้าต้องไปรอซื้อของในร้านที่มีลูกค้าแน่น					
3	ข้าพเจ้ามีความกระตือรือร้นในการทำงาน					
4	ถ้าต้องฟังคนที่พูดไม่รู้จบข้าพเจ้าจะรู้สึกทนไม่ได้					
5	ข้าพเจ้ารู้สึกโกรธถ้ามีคนมาขัดจังหวะในขณะที่ไม่สามารถทำสิ่งที่ตั้งใจไว้ได้					
6	ข้าพเจ้าคิดว่าเวลาช่างผ่านไปรวดเร็วจนไม่สามารถทำสิ่งที่ตั้งใจไว้ได้					
7	ข้าพเจ้ารู้สึกไม่สบายใจถ้างานที่ทำดำเนินไปอย่างล่าช้า					
8	ข้าพเจ้าเป็นคนที่เริ่มต้นทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้วต้องทำให้สำเร็จ					
9	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าต้องทำสิ่งต่าง ๆ อย่างรวดเร็วเพื่อแข่งขันกับเวลา					

ข้อที่	ข้อความ	จริง	ค่อนข้างจริง	จริงครึ่งไม่จริงครึ่ง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง
10	ข้าพเจ้าคิดว่าคนรอบข้างทำงานไม่ถูกใจ					
11	ข้าพเจ้าอยากทำกิจธุระให้เสร็จโดยเร็วเท่าที่จะทำได้					
12	ข้าพเจ้ารู้สึกหงุดหงิดที่ต้องเข้าคิวเพื่อรอรับบริการ เช่น ซื้ออาหาร ธนาคาร ที่ทำการไปรษณีย์ เป็นต้น					
13	ข้าพเจ้าไม่ชอบให้ใครหรืออะไรมาขัดจังหวะการทำงาน					
14	ข้าพเจ้ารู้สึกทนไม่ได้ถ้าต้องทำงานร่วมกับคนที่ทำงาน อย่างขี้ไปที					
15	เพื่อนส่วนใหญ่เห็นว่าข้าพเจ้าเป็นคนที่จริงจังกับการ ทำงาน					
16	ข้าพเจ้าเป็นคนที่ไม่ยอมเสียเวลาเพื่อฟังคนอื่นพูดเพื่อเจอ					
17	ข้าพเจ้าชอบทำงานที่รับผิดชอบให้เสร็จก่อนกำหนดเวลา					
18	เมื่อข้าพเจ้ากำลังฟังคนพูดเรื่องไร้สาระจะรู้สึกเบื่อและ หาทางเสียงออกมา					
19	ข้าพเจ้าเป็นคนที่ทำกิจกรรมต่างๆด้วยความรวดเร็ว ว่องไว					
20	เมื่อต้องทำสิ่งต่างๆข้าพเจ้ารู้สึกหงุดหงิด					

แบบทดสอบเพื่อการวิจัย

ฉบับที่ 2

ชุดที่ 1 แบบทดสอบด้านคำนวณ

คำชี้แจง 1. แบบทดสอบฉบับนี้มีคำถามทั้งหมด 15 ข้อ ให้เวลาทำ 10 นาที ฉะนั้นนักเรียนควรรีบทำโดยเร็วและให้ครบทุกข้อจึงจะได้คะแนนดี

2. การตอบให้นักเรียนพิจารณาว่าตัวเลือกใดเป็นเพียงคำตอบที่ถูกต้องที่สุดแล้วให้นักเรียนกาเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบ ดังตัวอย่าง

ข้อ (0) $2 \times 3 \times 4 = ?$

- ก 18
- ข 24
- ค 30
- ง 36
- จ 72

คำตอบที่ถูกต้องของข้อ (0) คือ ข ให้นักเรียนกาเครื่องหมาย x ข้อ ข ในกระดาษคำตอบ ดังตัวอย่าง

ก ข ค ง จ

	x			
--	----------	--	--	--

(ในกระดาษคำตอบ)

3. ถ้านักเรียนต้องการเปลี่ยนคำตอบใหม่ ให้นักเรียนขีดเครื่องหมาย | ทับคำตอบเดิม แล้วกาเครื่องหมาย x ในคำตอบใหม่ การเปลี่ยนแปลงคำตอบจากข้อ ข เป็น จ ดังตัวอย่าง

ก ข ค ง จ

	*			x
--	----------	--	--	---

(ในกระดาษคำตอบ)

4. ไม่อนุญาตให้ใช้เครื่องคำนวณ
5. ห้ามขีดเครื่องหมายใดๆ ลงในแบบทดสอบ
6. ถ้านักเรียนมีข้อสงสัยอะไร ให้ยกมือถามกรรมการกำกับห้องสอบก่อนที่เริ่มทำการสอบ
7. เมื่อทำเสร็จหรือหมดเวลา ให้นักเรียนส่งแบบทดสอบพร้อมกระดาษคำตอบทันที

1. $1.72 \times 0.02 = ?$

ก. 0.0344

ข. 0.343

ค. 0.344

ง. 3.440

จ. 34.40

2. $2.5 \times 0.25 = ?$

ก. 0.00625

ข. 0.0625

ค. 0.625

ง. 6.25

จ. 62.5

3. $25^2 + 625 = ?$

ก. 650

ข. 675

ค. 700

ง. 1200

จ. 1250

4. $10^7 \div 10^5 = ?$

ก. 100

ข. 1,000

ค. 10,000

ง. 100,000

จ. 1,000,000

5. $\frac{4.37 \times 10^2}{10^2} = ?$

ก. 0.000437

ข. 0.00437

ค. 0.0437

ง. 0.437

จ. 4.37

6. $22.3 + 4.08 - 6.12 = ?$

ก. 20.01

ข. 20.09

ค. 20.10

ง. 20.17

จ. 20.26

7. $3.14 \times 10 = ?$

ก. 0.314

ข. 3.14

ค. 3.140

ง. 31.400

จ. 314.00

8. $3^x - 27 = 0 ; x = ?$

ก. 2

ข. 3

ค. 4

ง. 5

จ. 6

9. $3.7 \times 0.06 = ?$

ก. 0.222

ข. 2.220

ค. 22.200

ง. 22.020

จ. 222.020

10. $\frac{2.07}{3} = ?$

ก. 0.0069

ข. 0.069

ค. 0.609

ง. 0.69

จ. 6.9

11. $3.2 \times 3.5 = ?$

- ก. 9.1
- ข. 10.0
- ค. 11.2
- ง. 12.1
- จ. 21.1

12. $97^2 - 9 = ?$

- ก. 90
- ข. 940
- ค. 9,400
- ง. 7,744
- จ. 94,000

13. $(6.2 \div 0.2) \times 1.1 = ?$

- ก. 1.43
- ข. 4.11
- ค. 34.1
- ง. 341
- จ. 3,410

14. $100 \times ? = 5.8$

- ก. 0.058
- ข. 0.58
- ค. 58.00
- ง. 580.00
- จ. 5,800.00

15. $2.04 \times 10^3 = ?$

- ก. 204
- ข. 2,004
- ค. 2,040
- ง. 2,400
- จ. 20,400

ชุดที่ 2 แบบทดสอบด้านเหตุผล

คำชี้แจง 1. แบบทดสอบฉบับนี้มีคำถามทั้งหมด 20 ข้อ แบ่งเป็น 2 ตอน ให้เวลาทำ 15 นาที ฉะนั้นนักเรียนควรรีบทำโดยเร็วและให้ครบทุกข้อจึงจะได้คะแนนดี

2. การตอบให้นักเรียนหาความสัมพันธ์ของ 2 คำแรก หรือภาพทางซ้ายมือ 2 ภาพแรกในแต่ละข้อว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไรอย่างหนึ่งหรือมีคู่สัมพันธ์โดยทางใดทางหนึ่งแล้วนำความสัมพันธ์นั้นมาใช้กับคู่ต่อไป โดยพิจารณาคำหรือภาพที่ 3 ที่ให้มาว่าจะมีความสัมพันธ์กับคำหรือภาพที่ 4 ในตัวเลือกใดจากข้อ ก ถึง จ เมื่อนักเรียนเลือกแล้วให้นักเรียนกาเครื่องหมายกากบาท X ลงในกระดาษคำตอบ ดังตัวอย่าง

ตอนที่ 1

ข้อ (0) คน : เท้า $\longrightarrow$ รถยนต์ : ?

- ก. ล้อ
- ข. เบรค
- ค. เฟลา
- ง. คนขับ
- จ. พวงมาลัย

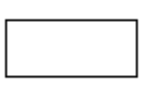
คำตอบที่ถูกต้องของข้อ (0) คือ ก เพราะคนใช้เท้าในการเคลื่อนที่ดังนั้นรถยนต์ก็ใช้ล้อในการเคลื่อนที่ นักเรียนกาเครื่องหมายกากบาท X ข้อ ก ลงในกระดาษคำตอบ ดังตัวอย่าง

ก	ข	ค	ง	จ
X				

(ในกระดาษคำตอบ)

ตอนที่ 2

ข้อ (00)

			รูปที่ 4				
รูปที่ 1	รูปที่ 2	รูปที่ 3	ก	ข	ค	ง	จ
							

คำตอบที่ถูกต้องของข้อ (00) คือ ข เพราะสองภาพแรกรูปที่ 1 เป็นวงกลมเต็มรูป แต่รูปที่ 2 วงกลมจะขาดไปครึ่งหนึ่ง ในทำนองเดียวกันรูปที่ 3 เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าเต็มรูป ดังนั้นรูปที่ 4 จึงควรเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าครึ่งรูปเช่นกัน

นักเรียนกากบาท (X) ข้อ ข ในกระดาษคำตอบ ดังตัวอย่าง

ก	ข	ค	ง	จ
	X			

(ในกระดาษคำตอบ)

3. ถ้านักเรียนต้องการเปลี่ยนคำตอบใหม่ ให้นักเรียนขีดเครื่องหมาย | ทับคำตอบเดิม แล้วกาเครื่องหมาย x ในคำตอบใหม่ การเปลี่ยนแปลงคำตอบจากข้อ ข เป็น ง ดังตัวอย่าง

ก	ข	ค	ง	จ
	*		X	

(ในกระดาษคำตอบ)

4. ห้ามขีดเครื่องหมายใดๆ ลงในแบบทดสอบ

5. ถ้านักเรียนมีข้อสงสัยอะไร ให้ยกมือถามกรรมการกำกับห้องสอบก่อนที่เริ่มทำการสอบ

6. เมื่อทำเสร็จหรือหมดเวลา ให้นักเรียนส่งแบบทดสอบพร้อมกระดาษคำตอบทันที

ตอนที่ 1 ให้นักเรียนหาความสัมพันธ์ของคำ 2 คำแรกในแต่ละข้อว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไรแล้วนำความสัมพันธ์นั้นมาใช้ในการพิจารณาคำที่ 3 ที่กำหนดให้ว่ามีความสัมพันธ์กับคำที่ 4 ในตัวเลือกข้อ ก-จ

1. ดูด : สูบ → รัด : ?

- ก. ยึด
- ข. กัก
- ค. ขัง
- ง. คืบ
- จ. จับ

2. คน : ปาก → ต้นไม้ : ?

- ก. กิ่ง
- ข. ราก
- ค. ผล
- ง. ลำต้น
- จ. ดอก

3. ประหยัด : เก็บออม → เกลี่ยกล่อม : ?

- ก. ขวน
- ข. ชักจูง
- ค. ปลอบประโลม
- ง. ขัดเกลา
- จ. ย่อมใจ

4. ขว้าง : ปา → คล้อง : ?

- ก. ผูก
- ข. มัด
- ค. รัด
- ง. ยัด
- จ. สวม

5. เจียบแหลม : ฉลาด → ขี้ขลาด : ?

- ก. ตื่นเต้น
- ข. ตระหนก
- ค. ขวัญอ่อน
- ง. หวาดกลัว
- จ. สะทกสะท้าน

6. ศรัทธา : เชื่อถือ → พยายาม : ?

- ก. ขยัน
- ข. ตั้งใจ
- ค. อดทน
- ง. พากเพียร
- จ. ขวนขวาย

7. บิน : แหวก → ผี : ?

- ก. อุ้ง
- ข. นิ่ง
- ค. แผ่
- ง. ตาก
- จ. เผย

8. บ้าน : ครัว → ต้นไม้ : ?

- ก. ใบ
- ข. กิ่ง
- ค. ราก
- ง. ก้าน
- จ. ดอก

9. เชือก : ผูก → ยาง : ?

- ก. ยึด
- ข. รัด
- ค. ดึง
- ง. ดีด
- จ. วงกลม

10. กระดาษ : กรรไกร → ต้นไม้ : ?

- ก. มีด
- ข. เลื่อย
- ค. พรำ
- ง. ไฟ
- จ. พัน

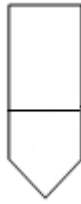
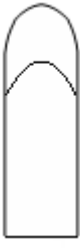
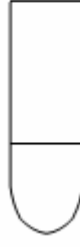
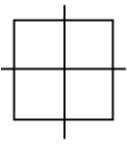
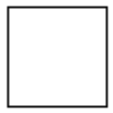
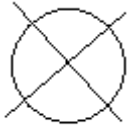
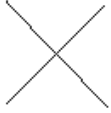
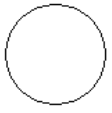
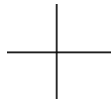
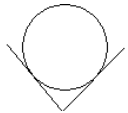
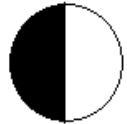
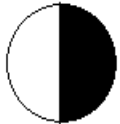
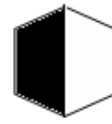
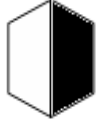
11. นีว : แหวน → ข้อมือ : ?

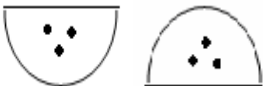
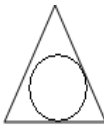
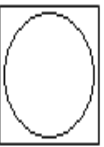
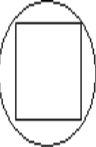
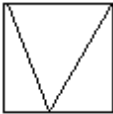
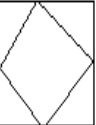
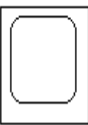
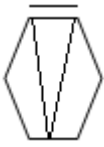
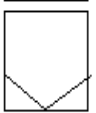
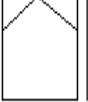
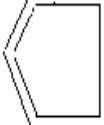
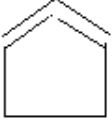
- ก. เชือก
- ข. กำไล
- ค. สายสิญ
- ง. นาฬิกา
- จ. สร้อย

12. ฟุตบอล : ประตู → บาสเกตบอล : ?

- ก. ห่วง
- ข. แป้น
- ค. วงกลม
- ง. ตะขำ
- จ. ตะกร้า

ตอนที่ 2 ให้นักเรียนดูความสัมพันธ์ของ 2 ภาพแรกในแต่ละข้อว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไรแล้วนำความสัมพันธ์นั้นมาใช้ในการพิจารณาภาพที่ 3 ที่กำหนดให้ว่ามีความสัมพันธ์กับภาพที่ 4 ในตัวเลือกใดจาก ก - จ

ข้อ	รูปที่ 4							
	รูปที่ 1	รูปที่ 2	รูปที่ 3	ก	ข	ค	ง	จ
13								
14								
15								
16								

ข้อ	รูปที่ 4							
	รูปที่ 1	รูปที่ 2	รูปที่ 3	ก	ข	ค	ง	จ
17								
18								
19								
20								

ชุดที่ 3 แบบทดสอบด้านภาษา

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านและพิจารณาคำหรือข้อความที่กำหนดให้ว่ามีความหมายใกล้เคียงกับคำหรือข้อความใดมากที่สุดหรืออ่านบทประพันธ์บทสนทนาหรือเนื้อเรื่องที่กำหนดให้โดยยืดยาวของเรื่องนั้นๆ เป็นหลักในการตอบคำถามว่าตรงกับข้อใดแล้วให้นักเรียนกาเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียวเท่านั้น

ตอนที่ 1 คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาคำหรือข้อความที่กำหนดให้ตั้งแต่ข้อ 1 ถึง ข้อ 4 มีความหมายใกล้เคียงกับคำหรือข้อความในตัวเลือกใดมากที่สุด

1. พิถีพิถัน

- ก. ถี่ถ้วน
- ข. รอบคอบ
- ค. ละเอียด
- ง. ระมัดระวัง
- จ. สวยงาม

2. หวงแหน

- ก. รักใคร่
- ข. ห่วงใย
- ค. หึงหวง
- ง. หลงใหล
- จ. ทะนุถนอม

3. เหยียบเรือสองแคม

- ก. ลงเรือสองลำ
- ข. ขอบทั้งสองข้าง
- ค. หมายถึงเกาะทั้งสองฝ่าย
- ง. เหยียบกานเรือทั้งสองลำ
- จ. เหยียบกานเรือทั้งสองข้าง

4. กระด้างกลนไฟ

- ก. มั่นคง
- ข. ขจรขจาย
- ค. ความดีถาวร
- ง. สวยไม่สร้าง
- จ. หญิงที่เคยแต่งงานมาแล้ว

ตอนที่ 2 ให้นักเรียนเติมคำในช่องว่างที่คิดว่าเหมาะสมที่สุดจากข้อ 5 - 7

5. รัฐมนตรีทุจริตถูก_____ไปสอบสวน

- ก. พา
- ข. จับ
- ค. นำ
- ง. เรียก
- จ. เชิญ

6. อาจารย์จำเป็นต้อง_____ ลูกศิษย์จึงไม่เป็นคนสะเพร่า

- ก. กวดขัน
- ข. เข้มงวด
- ค. เอาใจใส่
- ง. ระมัดระวัง
- จ. ย้ำคิดย้ำทำ

7. เขาจึง _____ ฝ่าเท้าเดินทางต่อโดยไม่ _____

- ก. เร่ง, กังวล
- ข. เร่ง, ยับยั้ง
- ค. เร่ง, รั้งรอ
- ง. ชะลอ, หยุด
- จ. ชะลอ, ชักช้า

ตอนที่ 3 ให้นักเรียนพิจารณาว่าคำหรือข้อความที่ขีดเส้นใต้ ตั้งแต่ข้อ 8 ถึง ข้อ 15 มีความหมายใกล้เคียงกับคำหรือข้อความในตัวเลือกใดมากที่สุด

8. ฤดูนี้จะมีน้ำหลาก

- ก. ตก
- ข. ล้น
- ค. ไหล
- ง. ท่วม
- จ. เอื่อย

9. เธอมีเคล็ดลับในการรักษาทรดทรง

- ก. วิธีการ
- ข. เทคนิค
- ค. ระเบียบ
- ง. ตัวอย่าง
- จ. แบบแผน

10. เขาเป็นคนทำงานสุขุม

- ก. ใจเย็น
- ข. ถ้วนถี่
- ค. ละเอียด
- ง. รอบคอบ
- จ. ระมัดระวัง

11. นักเรียนไม่ควรพูดล้อเลียนครูอาจารย์

- ก. แย้แหย่
- ข. ทำทนาย
- ค. เล่นลิ้น
- ง. ดีเสมอ
- จ. เสียดสี

12. เขาบ้ายเบียงที่จะตอบคำถาม

- ก. หลีกเลียง
- ข. อิดเอื้อน
- ค. ปฏิเสธ
- ง. ปกป้อง
- จ. ขัดขืน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้และตอบคำถามข้อ 13

จะหักอื่นขึ้นหักก็จักได้
หักอาลัยนี้ไม่หลุดสุดจะหัก
สารพัดตัดขาดประหลาดนัก
แต่ตัดรักนี้ไม่ขาดประหลาดใจ

13. ผู้เขียนคำประพันธ์นี้อยู่ในอารมณ์เช่นไร

- ก. ว้าวุ่นใจ
- ข. เศร้าโศก
- ค. ปลงตก
- ง. ห่วงหา
- จ. หว้าเหว่

คำชี้แจง อ่านบทสนทนาต่อไปนี้ แล้วตอบคำถาม

ข้อ 14 กับ ข้อ 15

พ่อ : อ้าว ! ทำไมวันนี้กลับบ้านแต่วันเชียวลูก

ลูก : คุณครูแกว่าผมครับ ผมเลยโมโหหนีกลับบ้าน

พ่อ : คงจะตูดนี้ัวมือเล่นอีกละซี ครูจึงได้ดูเอา

ลูก : เปล่าครับ

พ่อ : แล้วไงล่ะ

ลูก : ครูบอกว่าผมโง่เหมือนพ่อไม่มีผิด

พ่อ : ทีหลังลูกออกไปเถียงครูก็แล้วกัน

ครูคนนี้แอกดคะแนนพ่อเหลือเกิน

14. เหตุการณ์ใดน่าจะเกิดขึ้นก่อน

- ก. เด็กเถียงครู
- ข. เด็กกลับบ้าน
- ค. เด็กตูดนี้ัวมือ
- ง. ครูกดคะแนน

จ. เด็กเข้าโรงเรียน

15. ถ้าครูไม่ดูเด็กเหตุการณ์น่าจะเป็นอย่างไร

- ก. เด็กจะไม่โง่อย่างพ่อ
- ข. เด็กจะไม่ถูกกดคะแนน
- ค. เด็กจะไม่ตูดนี้ัวมือเล่น
- ง. เด็กจะไม่เป็นคนขี้โมโห
- จ. เด็กจะไม่กลับบ้านแต่วัน

ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 5 ท่าน คือ

1. ชื่อ รองศาสตราจารย์ ดร.สทิษฐ์ นิยมญาติ
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการฝ่ายอาคารสถานที่ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
2. ชื่อ รองศาสตราจารย์ ดร.สมกุล ถาวรกิจ
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
3. ชื่อ อาจารย์สมกิจ กิจพูนวงศ์
ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา
4. ชื่อ อาจารย์ชวลิต รวยอาจิณ
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
5. ชื่อ อาจารย์พนา จินดาศรี
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชาการวัดผลและประเมินผลทางการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	ไพโรจน์ แจ่มศรี
วัน เดือน ปีเกิด	9 ธันวาคม 2519
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	608/92 ซ.เพชรเกษม 63 ถ.เพชรเกษม แขวงหลักสอง เขตบางแค กทม. 10160
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนพณิชยการภาษาอนุสรณ์บางแค 71 ถ. เพชรเกษม แขวงบางแคเหนือ เขตบางแค กทม. 10160
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2544	ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) วิชาเอกคณิตศาสตร์ สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
พ.ศ. 2551	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ